

Est. Komp.

BIBLIOTHECA
UNIV. JAGELL.
CRACOVENSIS

37705

Mag. St. Dr.

P

189

37705

I

vl.

Teol. fol. 7420.

12 Bibliotheca Col: Varsav

CORONA

DECENNII

Explanationi Theol: moralis utri-
usq; lectionis impensæ,

L. Franc. seu
Practica ratio agendi

In arcano colloquio, Confessarij
docti & Doctoris

Cum pœnitente præsertim rudi;
Opus conscientiæ arbitris, & pœniten-
tibus perutile, Propositum

Per varia Confessionum paradigmata,
Operosè collectum

*Ex generalibus principijs recen-
tiorum Theologorum.*

Authore

P. JACOBO BARTOLT

Soc: JESU Theologo.

Typis Coll: Regij Varsaviensis S. J.

Anno Domini Quo

Mores DoCens Corona noXas eXtVrbat ratIone.

1688

*Benedices Coronæ anni
benignitatis tuæ.*

Pfal: 64. v. 12.

Antiquitus dabatur Co-
ronæ Sapientibus in si-
gnum, eos honore & gra-
tiâ aliorum dignos esse.

Lyranus.

37.705. T.

APPROBATIO.

Libellum cui titulus CORONA
DECENNIJ, eruditâ operâ &
piô labore Admodum Reveren-
di Patris Jacobi Bartoſt, Societatis JE-
SU Theologi Conſcriptum, practicam
rationem agendi in arcano Colloquio
Confessarij docti, cum pænitente præ-
sertim rudi in se continentem, legi,
dignumq; adinveni & approbavi, qui
propter publicam utilitatem prælo
excudatur. In quorum fidem datum
Pultoviæ Die nona Mensis Julij An-
no Domini 1726.

*Paulus Dominicus
Dromler U. ſ. D. Ca-
thedralis Plocen: & Pul-
tovien: Can: ac in ea-
dem Diœceſi Librorum
Cenſor.*

Luce

F A C U L T A S
R. P. P R Æ P O S I T I
P R O V I N C I A L I S Litvanæ Provincie
Societatis JESU.

CUM librum qui inscribitur CO
RONA DECENNIJ à P. Jaco
bo Bartoist nostræ Societatis Sa
cerdote conscriptum, aliquot e usdem
Societatis Theologi recognoverint; &
in lucem fructuosè edi posse iudica
verint; potestate mihi facta ab Ad
modum Reverendo Patre nostro Mi
chàele Angelo Tamburino præfatæ So
cietatis Præposito Generali, concedo
ut Typis mandetur, si ijs, ad quos
pertinet videbitur. In cujus rei fi
dem has literas manu mea subscri
ptas, sigilloq; munitas dedi Vitebsci
12: Xbris 1725.

Ant
O
Est
E
Hic

*VLADISLAUS
DAUKSZA S. I.*

Lucerna eius est . A G N U S

Apoc: 21. 23.

Ante pedes dignos AGNI quam po-
no Coronam,

Optat Augustum Præsulis illa Caput.
Est Aries Phœnetis consistentia prima.

Effigiem solis docta Corona refert.
Hic sol Præsuleo primum consistit in
AGNO,

Post decursurus cætera signa poli.

Accessus.

MUltum fabricando CORONAM
DECENII Eloquentia soluta
potuit operæ, dum per vastissimos
Theologiæ & Canonum campos inde-
fesso peregrinabunda spatiabatur passu,
quiescente interim, & otiosè feriante
ligatâ Eloquentiâ. Nunc ut & huic
suus, quo vires exerceat, ac exploret,
non desit labor, ligatos resolvat, non
amotis vinculis, pedes, ut faciliori
promptitudine excurrat in præconia
Mecæatis amplissimi, illum qui sem-
per sibi constat, varietate styli dele-
ctatura.

ELOQUENTIA
LIGATA

In celsas humilimetro & infrà condignū
Compendiosè soluta panegyres
Debitas, cælis æmulo Nomini amplif-
simi Mecænatis

Illustrissimi Excellentissimi & Reveren-
dissimi DOMINI Domini

ANDREÆ

STANISLAI KOSTKA

In Załuskie

ZALUSKI

DEI Gratiâ Episcopi

PLOCENSIS

Quâ Illustrissimorum Natalium quâ vir-
tutis & sapientie Clarore,

Quâ Gentilitij AGNI Candore,
Maximorum Candidati Honorum.

Præfuleus Solis radiosi est æmulus
AGNUS,

Phæbus non spargit lumina fulva sibi.

Lustrat & illustrat latissima regna per
Orbem

Vellere ditescit non sibi, & ille suo.
Divitibus fortis non pridem cornibus

A G N I

Ereclæ steterunt pergama lata Scholæ:
Quin collapsa stetit probitas, Plocensis
in Ora.

Telluris, zelo vivificata pio.

Nunc pronos CASUS in cælos erigis

A G N E,

Cælo debetur fulva Corona tibi.

Fama feret largæ per terras munera
dextræ,

Lúcida Te gratus Clerus ad astra
vehet.

Semper honos Nomenq; Tuum lau-
desq; manebunt.

Augebit Nomen parva Corona libri.

Si liber hic ibit per vasti climata mundi

Te feret, & per Te lumina pul-
chra dabit.

Si quæris libri caput est quod, quæve
Corona?

Tu Caput A G N E potens, Tuq;

Corona libri.

Omnes

Omnes fata premunt, omnes dilabi.
mur orbe,

Casibus in positus ipse perennis eris.
Non licuit populis parvum te Nile videre
Claud:

Magnus es & celsæ stirpis hono
re valens.

Demonstrat magnum Virtus, sapien-
tia cælis.

Nec MAGNUM hoc libro tristia
fata prement.

Hic absterrebit validi conamina lethi,
Stemmata signatis Cornibus AGNE
Tuis.

Quod si Te rapiant cunctis commu-
nia fata,

Æternos annos ista Corona dabit.

Quæ Tibi mens devota precatur, vota
secundet

Gemma. cuncta potens ipse Corona
DEUS.

Ad

Ad Lectorem.

EXperientiâ magistrâ didicerût, qui
examinatoris in ordi e ad excipi-
endas Confessiones munus practicè o-
biêrunt, interdum Confessarios scire
generalia principia rite præsidendi
Sacro tribunali: at dum venit coronan-
da condigna praxi scientia in diudi-
candâ conscientia, hallucinari, hærerè,
& ad peccata non rite explicata, veluti
mutus piscis tacere, omnino interro-
ganda non interrogare, docenda non
docere, nec morbis mederi. Proinde
quâ interno impulsu, quâ Doctorum
monitu, & svasu inductus sum ad tra-
dendam practicam methodum agendi
cum pænitente. Utere hac lector,
& velut Ariadnæ filum, in perplexo
tot difficultatum foro, in conscientia
Labyrintho prehende & à recto Sacrae
Tuæ functionis tramite haud exerrabis:
Ne etiam cespites, Sancta & dividua
textuum Trias præluceat. imus est
Hugonis in Matt: 23. *Si erramus, mo-
dicam pænitentiam imponentes, nonne
meli-*

*melius est, propter misericordiam dare
rationem, quàm propter crudelitatem
deficere penitentem. 2dus est S. Chri-
stostomi: Ubi Paterfamilias largus est,
dispensator non debet esse tenax. Si
DEUS benignus, ut quid Sacerdos au-
sterus? Vis apparere Sanctus, circa tu-
am vitam esto austerus, circa aliorum
benignus. 3tius est Lucæ Abbatis, qui
in illud Can: Labia eius distillantia
Myrrham, sic ait Labia Christi esse
Confessarios, quia per illos loquitur
Christus ad cor penitentium, eisq;
Myrrham penitentiae, vitæq; austeræ
instillat.*

*Quodsi in hoc theatro vitæ hu-
manæ, penitentis refers personam, ad
hanc ritè in conspectu Regis Regum
effingendam, animant te fidei, & mo-
rum Magistri, sequentiumq; textu-
um faces ministrant. ima fax est S.
Antonius Padv: de 3. quadr: *Multis
Cameris demon habet, vel habere po-
test ingressum in domum Conscientiæ
nostræ, scilicet animæ, sed tamen nun-
quam, nisi per unum ostium potest eijci,**

Et expelli, scilicet oris, seu Confessionis. 2da est Vincentij Ferr: Dom: 14. post Pentec: Non dicit ostendite caput, vel faciē, aut manus, sed vos, idest omnes plagas ostendite Sacerdotibus. Recta Confessio, non est nisi ostensio plagarum. 3tia Cassiodori in ps: 74. Mortem plerumq; generat, vel semel terreno Iudici crimina confiteri. DEO autem frequentata confessio, non parturit periculum, sed salutem. 4ta S. Bernardini Sen: serm: 15. Pleriq; minimum, aut nullum fructum de confessione reportant, quia imparati ad illam vadunt. Interea quisquis es, monitum te volo lector, si huius operis principium rite legere voles, incipe à fine, DEO Optimo Maximo, memor illius effati.

Finis Coronat Opus.

Liber

LIBER TRICEPS

In uno Capite Coronato.

Liber hic triceps in uno Capite non refert speciem monstri. Tria eius in uno grandiori, capita, formam non informem, sed speciosam eximia recentiorum Theolog: venustate, commonstrabunt; dum angustū suum ita exporrigent sinum, ut angustum confessarij, quā probi iudicis, quā periti medici, quā sapientis Doctoris, & Consiliarij munus complectantur. In aliquibus tamen Confessionum, utiq; non ex foro interno acceptarum, paradigmatis, solum munus iudicis, sed ad debitam noxis penam haud

haud condemnantis exercebitur, non quòd non debeant, p̄nã proportionatã iniquitates in Sacro tribunali plecti, sed quòd brevitati operis consulatur, & ex pr̄notatis quantitas p̄næ p̄nitentibus destinanda perspiciatur.

Expeditis confessionum paradigma-
tibus, Coronã Stellarum 12, hoc est radi-
ans in 12 resolutionum moralium e-
xemplaribus lux & redimi, libri trici-
pitis.

CAPUT Unicum.

De triplici munere Confessarij

ANtequam triplex hoc unico Capite
munus Confessarij in ratione agen-
di cum p̄nitentibus paulò longius e-
volvemus, pr̄notatis aliquibus gene-
ralia principia Theologorum breviter
involvemus.

Pr̄noto imo. Ut p̄nitentem, qui
scienter non explicat numerum vel
speciem peccati mortalis, sic & Con-
fessarium, qui non habitã justã causã
ne.

negligit interrogare, quoties & in qua specie sit peccatum, delinquere mortaliter, adeoq̄. teneri, quærere; si occurrat immediatè ante abolutionem, non esse factam in materia Confessionis necessariâ interrogationem. Sacerdos enim est iudex, ergo debet cognoscere causam, si ve peccata omnia quæ pænitens tenetur eius sententiæ subijcere. Nec in hoc tribunali habendus respectus personarum, quia Christus (ut ait P. Gobat) non condidit pro Principum, vel Magnatum Confessionibus peculiarem Theologiam, sed voluit omnes eadem lege teneri. Discretè tamen pænitens enumerans peccata debet iuvari interrogando, ne confessio reddatur odiosa. Imò non tenetur Confessarius interrogare, si sciat pænitentem nô se, quid ad validam exomologesim requiratur. Hinc Religiosi, Clerici, & alij in Theologia versati non facillè interrogandi, nisi clarum sit, quod aliquid omittatur, vel non satis discernatur species peccati, vel aliquid necessarium.

Præ-

I.

Prænoto 2do. (4) Dum Confessarius
quærit numerum, vel speciem peccati,
supponi ordinariè debet, illud pecca-
tum esse mortale, vel dubium de eo.
Non enim tenetur, quamvis possit in-
terrogare numerum, vel speciem pec-
cati venialis, cum id solum sit suffici-
ens materia pænitentia. In hoc autem
opere Confessarius supponitur, agendo
cum pænitente, interrogare numerum
& speciem solum mortalis. Pænitens
quoq; in secuturis paradigmatis
Confessionum, cum addit numerum
certum, vel plus minus, supponendus
est mortalia confiteri.

Prænoto 3tio. Confessarium debe-
re statim interrogare, ne postea obli-
viscatur, si pænitens ex scripto confi-
teatur, & omitat aliquid quod omni-
no addi deberet. Imò etiam si pæni-
tens de memoria confiteatur, melius sta-
tim interrogare, si Confessarius per
experientiam scit, se in fine plerumq;
oblivisci. Expediit tamen prius audi-
re, quod nam peccatum dicere voluit,
post

post illud, quod non ritè explicabat, ut
postea reduci queat ad cursum suæ con-
fessionis.

Prænoto 4to. Cùm etiam in Sacro
Tribunali ad munus iudicis spectet
causam bene intelligere, & proportio-
natis pœnis noxas plectere, obligari
confessarium, congruas peccatis pœni-
tentiis injungere. Porro quanta pro 2.
uno mortali pœnitentia sit proportio-
nata, respondet *Arsdekin in trip: The-
olog: esse proportionatam coronam sex
decadam: non tamen iuxta eundem, opus
est pro 100 mortalibus iniungere 100
coronas, sed hoc relinquatur determi-
nandum iudicio prudentis Confessarij.*
Et consultius est interdum minoribus
pœnitentijs plectere, quàm maioribus
à Sacramento reflectere. Hinc possunt
aliquando pro pœnitentia iniungi con-
sueti ieiunia Ecclesiæ, Missæ auditio
die Fæsto, & alia ordinaria diei opera.
Ordinariè tamen imponenda est oratio,
ieiunium, eleemosynæ, spectata condi-
tione, & capacitate pœnitentis.

Præ

- Prænoto 5to.* Ut Confessarius ex æquo functionem Doctōris, & Confiliarij impleat, teneri eum imo ad hoc, ut illum moneat, qui ex ignorantia mortaliter culpabili est in malo statu. Si verò sit invincibilis ignorantia, *vg:* si in hac pænitens nup̄ sit affini in 2do gradu, obligari quidem admonendum & docendum, cum est spes fructūs, nec mala graviora timentur, sed non debere, nec posse monere, si non sit spes fructūs, vel prudenter gravius malum timetur. Obligatur enim bono pænitentis providere. 2do. Teneri motiva à peccatis absterrentia pro conditione, & qualitate, ac capacitate pænitentis, præsertim rudis proponere, & minùs rectè dispositum ad dolorem efficacem excitare. Suggero hic aliqua motiva. *imo.* Unicum mortale detraxit Angelos è Cælo ad ignem æternum. Adam & Evam eiecit è Paradiso, & tu post tot mortalia quid non mereris? Quanta DEI bonitas, quòd te hucusq; incolumem servet, qui multos in actu peccati

cati perire fecit. Vivus es in corpore
 sed fœdissimum cada ver in anima; An-
 cilla, corpus vivit anima, Regiæ stir-
 pis Domina, mortua probrosè iacet.
 2do. Peccatum mortale facit mancipium
 diaboli, tam crudelis hostis, ut si De-
 us permetteret, uno quadrante, omnes
 in orbe homines internecioni daret, &
 tu ei te tradidisti peccando. Nolles re-
 bellis esse DEO, si scires, te in pœnam
 peccati, Turcarum mancipium futu-
 rum, & ausus es, te sæviori tyranno in
 servitutem crudelissimam dare. 3tio.
 Quod vis mortale occidit animam, tol-
 lendo gratiam sanctificantem, quæ est
 vita animæ. Si scires te in pœnam pec-
 cati statim interficiendum, utiq; legem
 non prævaricareris, & ausus es pecca-
 re, sciens, fore, ut moriaris in anima
 præstantissima tui parte. Plus tu æsti-
 mas vitam ancillæ, huius Sordidæ car-
 nis, quàm vitam Dominæ, animæ im-
 mortalis. 4to. Unicum mortale pri-
 vat hæreditate regni cælestis. Si scires,
 tibi mox post peccatum omnia, quæ
 B habes

habes amittenda, itaq; non peccares,
 & victas dedisti sceleri manus, bene
 gnarus, exuendum te aurea chlamyde
 gratiæ Divinæ, animam sanctificantis,
 & tamen juxta S. Thomam: *Bonum
 gratiæ unius, est maius, quàm bonum
 totius universi, & sic exutum, privan-
 dum iure ad Regnum cœleste.* Pluris
 æstimasti lutum, quàm aureos montes,
 bona transitoria, quàm æterna, pomum
 putrescens, quàm Regnum. *5to.* Si
 quis haberet vitam tuam è filo pendu-
 lam, quod semper posset præscindere,
 utiq; ei non malediceres, aliàs mitten-
 dus ex alto in lacum rabidorum Leo-
 num subjectum; & DEO toties male-
 dixisti, quoties malè vixisti, & tamen
 ille, cum posset statim deicere in ge-
 hennam, te conservat. *6to.* Quid tibi
 boni fecerunt dirissimi tui hostes mun-
 dus, caro, & dæmon. Non tibi vitam,
 non vitæ bona dederunt, & tamen il-
 lorum obsequio te mancipasti, & no-
 luisti obsequi DEO, qui te, & pro te
 tam multa fecit. Quid mercedis pro
 tuis

tuis obsequiis ab his hostibus recipies?
 Non aliam mercedem, nisi vermem in
 conscientia, damnum in fama, turpitu-
 dinem in anima, penas æternas in in-
 ferno. Si stipendia merereris apud ty-
 rannum, utiq: fugeres ab eo, si posses,
 ad Dominum divitem, svavem, libe-
 ralem, Sanctum. Fuge & ab his ho-
 stibus per seriam vitæ emendationem,
 fuge ad Dominum DEUM & Patrem
 tuum, & implebit omnia tua desideria.
 7mo. Non venderes equum vel vil-
 lam guttâ mellis, quid est voluptas in
 peccato, nisi stilla dulcoris? & tamen
 pro huius pretio nullo, reddidisti hosti
 tuo animam, præstantiorem mundi the-
 sauris, ut innuit Hyppon: Doctor di-
 cens. *Unusquisq; animam suam vendit
 diabolo, accepto tanquam pretio dulce-
 dine temporalis voluptatis.* 8vo. Non
 attentares in Principem tui peraman-
 tem insurgere, & ausus es in Regem
 Regum delinquere; & tamen ex sensu
 S Chrysost: hom: 62. in Matt: *Quan-
 tum centum denarij à decem millibus ta-
 lentis*

lentis, tantum, imò verò multo plus, ea,
 quæ in hominem peccata, distant ab his,
 quæ in DEUM committuntur. Terra
 respectu cæli est veluti punctum, Cœ-
 lum & terra respectu DEI, est quid mi-
 nus, & tu quid es? & tamen in tantam
 peccare ausus es Maiestatem? O ho-
 mo mentis emotæ! 9no. Si esses filius
 cuiuspiam Principis, nunquam velles
 esse filio rustici mancipii; & tamen cum
 esses filius Regis Regum per gratiam
 sanctificantem, factus es per tot sceler-
 ra filius dæmonis. Ut innuit Christ:
 Joan: 8. v. 44. Vos ex patre diabolo e-
 stis. 10mo. Si scires te statim post pec-
 catum in aliquam bestiam vel mon-
 strum transformandum, utiq; nolles
 peccare: & peccâti; cùm tamen sicut
 in corpore humano os serpentinum, sic
 in anima humana vitium detractionis;
 sicut in corpore humano rostrum porci-
 num, sic in anima humana gulositatis
 vitium, & sic de alijs. Imo incompara-
 biliter maioris indecentiæ Monstrosi-
 tas ista Spiritualis, & magis horribilis
 aspe-

aspectu, quam illa corporalis. Gviliel:
Paris: l. de virt: c. 7.

Prænoto Sto. Cùm incumbat Confessario etiam munus medici ritè exequendum, & cùm nullum in periculo proximo peccati versantem possit absolvere, debet per media præscripta ex occasione proxima facere remotam. Sunt, qui naufraganti in peccatorum Oceano auxiliarem non porrigunt manum, sed dissimulanter faciunt perire. Malè faciunt Duces militiæ, qui suos milites armis validis contra hostes non instruunt, peiùs confessarij, qui remedia efficacia, ignorantibus pænitentibus contra morbos animæ non suggerunt. Remedia hæc complura in Theologia Catholica, Varfaviæ non pridem in lucem publicam edita Polonico idiomate proposui, hic aliqua ex mente Ascetarum in operis suggeram decursu. Cùm autem teneatur Confessarius, ut habituato interdum neget, interdum differat absolutionem, quatenus famæ pænitentis coram astantibus consulatur,

Bz

debet

5.

debet super monitum prius pænitentem de non danda absolutione, proferre, *vg;* Misereatur &c, & omiffâ formâ absolutionis facere Crucem tacitè dicendo *vg;* Ego te benedico In Nomine Patris. &c

Prænoto 7mo. In ratione agendi confessarii denotati per C. mausculum, cum pænitente signato per grandius P. intelligitur Confessarius carens iurisdictione in casus reservatos, ut hinc melius innotescat, quò recursus cum huiusmodi noxis fieri debeat. His prænotatis præcurrat alijs.

Ratio agendi cum Sacri- lego Pænit:

Pænit. Benedicite Pater. *Confes:*
Dominus sit in corde tuo &c.
P. Confiteor DEO, quia peccavi nimis
cogitatione, verbo, & opere. Post Con-
fessionem factam à mense; in vanum
nomen Domini invocavi. C. an tunc
invo-

invocasti cum mentitus es? aut dubita-
 bas de tuæ assertionis veritate. P. ita
 est. C. quoties ergo DEUM testem
 mendacii fecisti? P. aliquoties C. dic-
 certum numerum periurij, ut tibi di-
 ctat conscientia, fuit ne decies tale per-
 jurium? P. fuit & pluries. C. quoties
 ergo P. vigesies. C. quare prius di-
 xisti aliquoties, dicendum prius erat:
 pejeravi 20. scito te gravem tuis per-
 iuriis dishonorem DEO præsentem fe-
 cisse. Non auderes Principem perso-
 nam toties quoties in testem mendacii
 vocare, & ausus es orbis Dominum,
 qui tale nefas, etiam subitanea morte
 punivit, ut habet vita S. Edvardi Re-
 gis. *Minus creditur hominibus, qui*
iurant frequentius, ait S. Basil: in Ps. 14.
 Et hæc est periurorum pana, ut etiam si
 verum jurent, non credatur eis. Per-
 ge ultra. P. Quoddam mortale pecca-
 tum in præteritis confessionibus ex pu-
 dore reticui. C. peccare nos cogit fra-
 gilitas innata, & confiteri prohibet con-
 fusio peccati cognata. Malum enim fa-
 cere

- cere pudor non est, & pudor est confiteri, timemus dicere, quod committere non timemus. Hæc tibi Chrysologus serm: 34. tu mihi explica, quod nam fuit illud mortale. P. Copulam habuisti cū sponsæ meæ consanguinea in 2do gradu. C. Nupsisti ne postea huic sponsæ? P. nupsisti. C. putastine id licere? P. Dubitavi an non intercedat aliquod impedimentum dirimens. C. Omnino intercedit affinitas dirimens matrimonium. Debes talem fictam uxorem deserere. P. non possum sine scandalo, in amia & aliis gravibus incommodis, præsertim cū suscepim ex ea 3. liberos. C. saltem debitum à ficta coniuge nec pete, nec ei redde, & cum illa interea sic versare, semper præsentibus arbitris, tanquam cum sorore tibi exosa, & in alio lecto pernocta, donec dispensatio superveniat. P. Bene, sed quis poterit in hoc dispensare? C. potest etiam Episcopus, sed in foro conscientie solum, idq; si hæc omnia verificentur in te: hoc est

est si matrimonium tuum fuit publicum, & impedimentum occultum, de quo etiam sponsa prorsus nescivit; item si in separatione esset scandalum, & non sit facilis aditus ad Papam ob paupertatem vel aliam causam, vel certè ob periculum usûs putati matrimonii. Cardenas in crisi d. 79. n. 2. &c. quod tenet, & si sponsus ante matrimonium cognoverit Matrem sponsæ Vide P. LaCroix l. 6. par 3. n. 835. P. ista omnia in me concurrunt, supplico Pater age meam causam. C. fac, quod faciendum dixi. ego curabo ab Episcopo dispensationem. Sed impedimento per dispensationem sublato, ut tuum convalescat matrimonium, debebis illud privatim etiam sine parocho & testibus contrahere, ponendo cum sponsa novum consensum, allegata hac *vg* ratione, quod in priori in facie Ecclesiæ contractu, consensum non habueris. Consensus enim invalidus, re ipsa non fuit consensus, cum fuerit nullus & irritus. V. La-

Cro.

Croix &c. sed de hoc puncto conveni-
 es me extra confessionem, melius in-
 9. formandus. P. dictis morem geram.
 C. quot annis in tali perfistis ma-
 trimonio. P. 10 annis C. quoties tali
 usus es conjugio? P. DEUS novit. C.
 id probè scio, sed & confessarius ex
 officio judicis, id debet scire. Fuitne
 talis usus quotidie semel? P. ita est,
 intercesserunt tamen saltem 12 Menses,
 in quibus vel absentia vel infirmitas
 prohibuit usum. Tactus autem turpes
 extra tempus coi'us fuerunt quotidie
 bis p. m. C. à quot annis illud pecca-
 tum cum consanguinea sponsæ sacrile-
 gus subticuisti. P. à 12. C. quoties sin-
 gulis annis confessus es. & Sacro epu-
 lo refectus, memor obligationis confi-
 tendi. P. ter p. m. C. hæ tuæ confessi-
 ones, & Communiones fuerunt sacri-
 legæ, & infructuosæ. Melius foret, si
 hucusq; nunquam esses confessus. Re-
 petendæ tibi sunt confessiones, his 12
 annis factæ. Itaq; compara animum
 pro confessione generali & comparatus
 scies

scies te Sacro Tribunali. P. scio, quid
 me premat, possum ulcera mea etiam
 nunc detegere. Fac quod vis. Interea
 prius quæro ex te. Confessus es mihi
 periuria commissa post ultimam con-
 fessionem, an etiam his fuisti obnoxius
 à puero, & quoties? P. difficile est as-
 sequi numerum. Puto singulis heb-
 domadis totâ vitâ, quæ est annorum 35,
 me peierâsse 6 p. m., semel autem
 cum gravi damno tertij, sed hoc da-
 mnnum, non vivente parte læla, quan-
 tocyus ex asse compensabo, dando pro
 Missis de Requiem stipendia, pro Xe-
 nodochiis stipem. C. publicum cum
 gravi damno tertij periurium, est in
 hac Diæcesi casus reservatus, at ego
 careo iurisdictione reservata. P. sed
 ego hoc scelus sum confessus habenti
 potestatem absolvendi à reservatis.
 C. si ita est possum absolvere, quia
 per confessionem etiam invalidam fa-
 ctam coram habente potestatem in re-
 servata, tollitur reservatio peccati,
 etiam si fortè quis oblitus fuit, incul-
 pabi-

pabiliter reservati casûs, nam tunc confessarius vult facere, quantum potest, sed potest tollere reservationem peccati non cogniti, ut habet LaCroix l. 6. Lugo, Viva &c. contra Suarez &c. P. etiam tres alios singulos se-

II. orsim induxi ad periurium cum præfato damno. Pollutiones tactu proprij corporis causavi 30 p.m. C. fuit ne tunc desiderium ad aliquas personas vel affectus? P. fuit ad liberas, & maritatas imò ad quascunq;. C. dic quoties? P. ad liberas 15 p.m. ad maritatas 8, p.m. ad quascunq;. 7. p.m. C. per quascunq; solasne liberas intelligis? P. solas C. fuitne etiã pollutio seu mollities voluntaria sine affectu ad ullam personam? P. fuit bis. C. ignis lignis, stimuli carnis tactu crescunt. In honorem Christi manuum perforatarum, abstine manus à tali contactu, & mente ad DEUM conversa per actus contritionis aliquem corpori inflige dolorem, vel recogita, an dares consensum huic tentationi, si tibi hic & nunc esset moriendum, si te viri timentes

DEUM, viderent: vel ineffabiles delicias cali recogita, respectu quarum voluptates carnis, sunt merum fel: vel DEUM præsentem in adiutorium, ne succumbas, invoca, vel mentem aliqua re violenta aliò abstrahere, vg: aliquid memoriter discendo, aut retrogradè recitando. P. habui desideria merè interna ad personas voto castitatis ligatas 6. maritatas 10, liberas 20, maculas 3. Defixi oculos in coitum animalium cum affectu ad bestiam bis, ad liberas 2. Cogitationibus obscænis morosè cum delectatione deliberata sine affectu ad ullum inhæsi 10 p. m. Cantiones obscænas cecini pluries. C. Quoties cum delectatione plena venerea, & sine affectu ad personam ullam? P. non memini. C. fuitne 100? P. non fuit his 12 annis. C. sed totâ vitâ fuitne? P. fuit & 500. C. sic inclusisti numerum minorem in maiore, sed quoties cecinisti cum desiderio? P. cū desiderio ad liberas 40, p. m. ad maritatas 10 p. m. C. an & quot & quali pec.

12

13

peccato sumpserunt hinc alii occasio-
nem peccandi? P. io p. m. & peccato
soliu8 impudicitia. Væ peccatori, qui
solut non vult ardere in æternu8, sed
etiam alios ad id pertrahit, diaboli A-
postolus. P. iactabam me bis de forni-
catione semel commissa. Imprecatus
sum matri malum, id audienti, bis.

14 Detraxi in materia gravi & occulta
cum gravi danno famæ ter. C. in
qua materia & quem infamasti? P. di-
xi quendam militem fornicationi de-
ditum, & Sacerdotem certi Ordinis sa-
criste coitu temeratum. C. primus
fortè suam non curat famam, sed Re-
ligiosi famam teneris reparare. P. sed
illi coram quibus detraxi, non habue-
runt fidem detractioni. C. cur ergo
addidisti cum gravi danno famæ?
P. de quodam etiam cum sit Nobilis,
dixi, quod sit rusticus. C. si is relci-
ret id à te dictum, quò animo ferret?
P. in diras & rabiem ageretur. C. An
famam restituiti? P. non; sed nunc ha-
betur ille Nobilis pro tali, & coram
quibus

qu
tan
pat
fan
deb
fite
fan
sta
fite
ma
pæ
fesi
ne
lid
ob
eas
Re
au
&
red
gli
au
gli
Je
fa
&
ca

quibus detraxi, sunt vitâ functi. Unq̄
 tamen adhuc meâ cu pâ, famæ damnum
 patitur, sed pari modo me prius in-
 famavit. C. ut servetur æqualitas,
 debes famam restituere, si ille tibi re-
 stituerit. P. sed nequeo sine jactura
 famæ. Utiq̄; fama tua non est præ-
 stantior, quàm fama eius, cui detraxi-
 sti. P. ita est. C. ergo restitutâ tibi fa-
 mâ, & tu debes restituere. P. graves
 penitentias pro mortalibus post con-
 fessiones sacrilegas non implevi. C.
 nec tenebaris implere, cùm in solis va-
 lidis confessionibus penitentia injuncta
 obliget. Sed nonne erronee iudicâsti
 eas sub mort: implendas. P. ita est.
 Retraxi domesticos sine causâ ab
 audiendâ Missa die Festo. C. quot
 & quoties. P. 5. domesticos decies
 retraxi, & ipse Missam partim ex ne-
 gligentia, partim ex justa causa non
 audivi die Festo. C. quoties ex ne-
 gligentia. P. totâ vitâ vicib9 50 p.m.
 Jejunia Ecclesiastica decies sine cau-
 sa violavi. C. quot diebus, quoties
 & quomodo? P. diebus 10, bis in diem
 carnes manducando. Nonne etiam

comedisti diebus esurialibus cum so-
 lis lacticijs, & quoties? P. comedi
 6 diebus ter in diem. C. nonne eti-
 am sine iusta causa comedisti bis die
 stricti ieiunii cibos esuriales ad satie-
 tatem? C. comedi feriã ztiã, & stã
 ac Sabbato in quadragesima, item fe-
 riis 6tis per annum non impeditis a-
 liis ieiuniis Ecclesiasticis, quia audi-
 vi id utrumq; ex consuetudine in hoc
 Regno Poloniæ licere. C. consuetu-
 do sequenda, quam communitas sequi-
 tur. P. iussi serviliter sine gravi cau-
 sa laborare diebus festis. C. quot fe-
 stis, & quamdiu? P. Festis 20 p. m.,
 & horis circiter 4 singulorum Festo-
 rum. C. *Plus proficiunt bona vestra
 ex bona observatione Festi, quàm ex
 vestris laboribus.* Hæc S. Vincentius
 Ferrerius in asc: Dom: tu scito esse
 pec: mort: laborare die festo tribus ho-
 ris. Ita Gobat in clypeo n. 283. Fill.
 &c. Quid habes amplius? P. pluriũ non
 memini. Doleo de omnibus, quòd
 DEUM offenderim, nolo ampliũ pec-
 care

care. C. si aliquod grave peccatum
 postea tibi occurrerit, quod adhuc ri-
 tention es confessus, debebis illud cla-
 vibus subijcere. Nunc agnosce DEI
 benignitatem, quæ te tam diu sustinu-
 it, & iram creatoris plus non pro-
 voca. Laborasti strenuè pro inferno,
 labora posthac pro cælo. Non tibi
 quadret illud Kempisij. *Pro modica
 præbenda, longa via curritur, pro æ-
 terna vita vix pes, à terra levatur. &c.*
 Ut autem pænas noxarum luas, pro
 pænitentia ieiunabis feriis 4tis toto an-
 no. Confiteberis bis singulis anni
 mensibus, dices Coronas 6 decadum
 70, & alia opera tua DEO pro pec-
 catis quotidie tota vitâ offeres. In
 occasione verò peccati recordaberis
 jam DEI præsentis iudicis tui, jam
 Christi pro te passi, jam mortis, &
 inferni, ad quem multi in actu peccati
 detrusi sunt. Quoties verò per an-
 num tentationi aliquod ex his, vel
 simile medium non opposueris, toties
 sextarium dabis pauperibus, vel to-
 ties

ties in diem semel tantum capies cibum. Es ne contentus hâc pænitiâ. P. sum contentus, sed adhuc mihi occurrit, quòd in una quadragesima extra tempus meridianæ cænæ, comedi sæpius esuriales in parva quantitate cibos, & quidem quavis die, ut hi cibi simul sumpti sufficerent ad ex-

- I
17 C. Paulum, ieiunium in cælum evexit. ait S. Basilus Or: 1. Tu posthac cave, ne te gula in infernum præcipitet. Excitet in te amorem jeiunij, S. Chrisost: hom: 2. in Gen: dicens: Jeiunium est animarum nostrarum tranquillitas, senū decor, adolescentium pædagogus, continentia magister, quòd omnem ætatem, & sexum, quasi diademate quodam coronat. *Misereatur tui Omnipot: Deus &c.*

Ratio agendi cum palli-
ante delicta sua.

Pænit: Confessus sum pro Paschate,
pec.

peccata absolvi. C. fors pænitentiam,
 non peccata. P. ita est. Cogitationes
 malas habui. C. an maledicas, vel bla-
 sphemas vel alias. P. blasphemias. C. an
 placebant tibi? P. ita placebant sicut pla-
 ceret fur ingressus concubia nocte domũ
 meã. C. salva res. P. die esuriali, & non
 esuriali comedi anates, & anatẽ unam
 occidi. C. cur confiteris esum ana-
 tum? die non esuriali, cùm id liceat,
 extra dies abstinentiã à carnibus.
 P. ego audivi esse peccatũ. C. pro co-
 medere, in Scriptura intelligitur imi-
 tatio, ille enim alium comedere dici-
 tur, qui mōres ipsius imitatur, ait Ber-
 chorius l. 2. moral. super Exod. c. 22.
 Si imitatus es anates pedibus vacillan-
 do ob excessum potũs, utiq; peccasti.
 P. rem acu tetigisti Pater. C. ergo
 dicendum erat: excessi mensuram in
 potu, ut pedibus vacillarem. Sed per
 casam anatẽ quid intelligis? P. ani-
 mal alienum. C. comedisti ne id.
 P. horret natura talem cibum. C. ana-
 tem comedere non horret natura. P. sed

ego hominem occidi, vocatum Anas,
 C. ineptias loqueris, dicendum erat,
 hominem occidi. Compensâstine da-
 mnum hinc secutum. P. nullum da-
 mnum fuit secutum. C. hic homo
 an erat uxoratus, & cuius conditionis?
 P. fuit rusticus uxoratus. C. damnum
 uxori & Domino intulisti, compensa.
 At cur dixisti fuisse indemne homici-
 dium. P. quia nihil è rebus occisi
 accepi. C. promittis ne damnum ex
 morte occisi uxori, liberis & Domino
 compensare. P. hoc homicidium fuit
 18 soli DEO notum. C. si tibi quis fu-
 raretur. bovem valde occultè, an tene-
 retur ad restitutionem. P. utiq; C. er-
 go & tu teneris restituere, an id pro-
 ponis? P. propono. Cingulum ami-
 si. C. iterum ineptis, quid culpæ, pro-
 prium cingulum amifisse? Nonne il-
 lum cingulum intelligis? de quo San-
 ctus Chrysost. serm: 23. innuit dicens:
Lumbos nostros iubet Dominus adstrin-
gi balteo castitatis. P. mi Pater, In-
 spector cordium es. C. quid ergo,
 an

an es fornicatus, & quoties? P. sum
 fornicatus bis. C. habesne uxorem?
 P. habeo. C. hoc peccatum non est
 fornicatio, sed adulterium. P. sed il-
 la cum qua commixtionem habui, fu-
 it libera. C. esto, tamen hoc nefas
 est adulterium. P. potui joculari cum
 uxore aliena. C. multa potuisti, quæ
 tamen non fecisti. An re ipsa jocularis
 es? P. ita est. C. nonne joculari in-
 telligis verba obscæna? P. ita est. C.
 nonne fuit secuta hunc jocum copula.
 P. fuit secuta semel. C. cur has tu-
 as noxas his pallijs involvisti. P. no-
 lui nuditate oculos offendere. C. stul-
 titia est, velle curari à vulnere, &
 vulnus medico non detegere. C. do-
 lesne, quòd hac infincera confessione
 DEUM offenderis? P. doleo. C. quid
 habes amplius? P. nihil habeo. C. cur
 non confiteris peccata, de quibus ex
 publica fama constat. P. ut quid con-
 fiteri scienti. C. etiam notum aliun-
 de peccatum debet confessario dici.
 Accusa te primò, quòd operarium

tibi operas suas nolentem ultra locare, spoliatum in folis albis reliqueris, & ei nolueris debitum dare stipendium. 2dò quòd grave damnum intuleris fortunæ tui vicini. P. utiq; has duas iniurias jam compenfavi, & pro secunda etiam pænas à iudice inflictas lui, ut quid ergo confiteri? C. ut ab his Sacramentaliter absolvaris. Accufasne te de illis P. accuso. Doles ne quòd DEUM offenderis, & proponis emendationem? P. doleo & propono. C. pro pænitentia jeiunabis feriis 4tis quinq; aliquam eleemofynam dabis, & septiduo decies Pater & Ave recitabis; & alia operaria pro peccatis offeres, recordaberisq; pænarum infernalium in periculo peccati. &c. Misereatur tui Omnipotens DEUS &c.

Ratio prima agendi cum
reservatorum reo.

PÆnit: C, D, O. in libro hæretici le

gi bis paucas lineas continentes rem,
 quæ est contra fidem. C. scivistine
 id esse vetitum sub excommunicatione
 Papali? P. scivi, sed Becanus ait:
Catholicos in Germania non excom-
municari, quia legunt libros prohibi-
tos. Hinc in Germania, ut & in Po-
 lonia Inquisitores fidei non sunt. Et
 P. Layman ait: *in his partibus Septem-*
trionalibus, bulla cænæ, quo ad lectio-
nem librorum prohibitorum secundum
eum rigorem non est recepta. Itaq;
 in sententia P. Claudii LaCroix &c.
 peccavi graviter, illas paucas lineas
 legendo, cum me exposuerim pericu-
 lo, & egerim contra finem totum le-
 gis, non tamen incurri excommuni-
 cationem. C. Novi bene hanc sen-
 tentiam, tu quid ultra. P. svasi al-
 teri duellum ex condicto bis. C. hic
 casus est reservatus Papæ, at ego à
 reservatis absolvere nequeo? P. utiq;
 casus Papales habent sibi annexam
 maiorem excommunicationem. C. ita
 omnino. P. sed ego prorsus nescivi
 svasi-

19

Ivasionem duelli esse vetitam sub ex-
 communicatione, adeoq; non fui con-
 tumax Ecclesiæ. C. si ita est, perge
 ultra. P. incendi domum mei ad ver-
 sarij sciens, id esse prohibitum sub ex-
 communicatione Papæ reservata. Sed
 mihi dum incenderem prorsus non
 occurrit lex excommunicationis latæ
 in hoc nefas. C. quid tum. P. utiq; non
 pecco contra legem Ecclesiæ, si carnes
 comedam die esuriali prorsus im-
 memor ieiunii. Ergo & in hoc casu
 non fui contumax Ecclesiæ. C. be-
 ne arguis & stat pro te Suarez l. 4.
 sect: 10. num. 4. Diana p. 3. t. & 41.
 Delbene, Krimer &c. contra Clarum,
 Avilameti, & ratio est, quia c. 2. de
 const: in 6. dicitur: Sententiis per
 statuta Ordinariorum prolatis non li-
 gari ignorantes, ut animarum pericu-
 lis obvietur, nisi sit ignorantia crassa
 seu supina. Hinc si scias percussio-
 nem Clerici sub excommunicatione
 esse prohibitam, sed nescias esse Cleri-
 cum illum, quem percutis non incur-
 res

I

20

res censuram. Sed tu memor esto obligationis compensandi totum ex incendio damnnum. P. non possum pauper restituere. C. impotentia tunc excusat, at cum poteris, restitues. P. Bene est. Victus tentationibus perfiti in hæresi interna 6 diebus, & eam prodidi externo signo, nulli alteri cognito. C. est hic quidem casus bullæ cænæ reservatus Papæ, sed in alijs partibus non in Germania, vel partibus Septentrionalibus, quia hinc non est facilis imò moraliter impossibilis ad Papam accessus, ob sumptus magnos, iacturam rei domesticæ, molestias, & pericula vitæ Ita Layman, Gobat, & alii docent, iuxta quos possunt quicumq; approbati in Germania (idem dico de Polonia) absolvere ab hæresi, & lectione librorum prohibitorum, nec est obligatio tunc Episcopum, vel Nuntium Apostolicum adeundi, etiam per Epistolam, vel per Nuntium, quia Canon solùm obligat ad adeundum Superio-

riorem. Lugò. Bonac: vide Domin:
22 Viva, in prop: 3. f. 31. P. Sacerdoti
simplici instigante diabolo inflixi ala-
pam ad sanguinis effusionem. C. hac
percussio, cum non sit enormis, re-
curre ad Episcopum, vel mendican-
tes, qui possunt absolvere à casibus
jure communi reservatis Episcopo
inter quos est etiam iste casus. Ita
LaCroix &c. contra D. Viva. Jam
verò postea, si non vis sine Sacramen-
tis è vita migrare, disce Clerum ho-
norare. P. in hoc autem casu ad
quem recurram, quod cuidam Cleri-
23 co enorme vulnus inflixerim. C. re-
curre ad Papam. P. sed mihi mora-
liter est impossibilis ad Papam acces-
sus ob sumptus magnos, jacturam rei
domesticæ, & pericula viæ, & vitæ.
C. ergo recurre ad Episcopum. P. at
nec Episcopum sine magna difficul-
tate, & mora possum adire, cum sim
pauper, valetudinarius, senex, rogo,
absolve me Pater, ne fortè tristis
mors occupet inexpiatum. C. com-
pen-

pensasti ne Clerico illatam iniuriam?
 P. compensavi. C. si hæc sunt vera,
 quæ opponis, possum te absolvere? sed **24**
 cum onere, & cessante hoc diuturno
 impedimento, coram Episcopo pæni-
 tens compareas. Rationem verò,
 quòd possim te ab his casibus absol-
 vere, hanc pro tua informatione do,
 quia iuxta Perez, Dian. p. ii. tr. 8.
 ref: 49. &c. contra Suarez &c. Po.
 test quisq; confessarius à casibus eti-
 am publicis bullæ cænæ absolvere,
 quando datur impedimentum perpe-
 tuum, vel diuturnum adeundi Epi-
 scopum, tam in reservatis Papæ,
 quàm Episcopo, aliàs reservatio non
 effert in ædificationem, sed in destructi-
 onem. Quare sicut Papa censetur
 annuere, quòd possit Episcopus ab-
 solvere à casibus Bullæ cænæ in casu
 necessitatis, etiam extra mortis arti-
 culum, ne pro dilatione pænitentia
 immineat periculum animarum, ita
 etiam censetur annuere, quòd possit
 alius confessarius, si nec Episcopus pos-
 sit

fit adiri personaliter, & si Patrer Lā.
 Croix l. 6. n. 1020 de cas: refer: do-
 ceat, faciendum tunc recursum ad
 Nuntium Apost: vel Episcopum per
 literas vel nuntium: Sed Henriquez
 & Dicastillo apud LaCroix de cens: n.
 138. dicunt eo casu non esse obligatio-
 nem ad scribendum, quia mens cen-
 surantis, vel reservantis videtur esse,
 ut delinquens si possit, ipsemet a-deat
 personaliter, alioqui censeatur esse im-
 potens adire. Iidem apud eundem
 docent, in casu necessitatis, quando
 adiri nec Papa, nec Nuntius Apost:
 nec Episcopus potest, posse Parochū
 a casibus Papæ reservatis absolvere.
 P. rogo mi Pater quid intelligis per
 impedimentū perpetuū, & diuturnū.
 C. illud dicitur impedimentum per-
 petuum, quod est valde longum vg:
 5. vel plurium annorum, quia in illo
 moraliter subest mortis periculum,
 si autem non censeatur adesse mor-
 tis periculum, ut si quis uno vel alte-
 ro die deberet expectare copiam con-
 fessa-

La. fessarii habentis facultatem delegatam,
 do. dicetur impedimentum temporale.
 ad. Jam verò impedimentum diuturnum
 per. illud est, quod habent impuberes, va-
 uez. letudinarij, pauperes, senes, fæminæ.
 : n. V. Viva in prop: 3. f. 31. Tambur: l. 2.
 atio. in decal: c. 1. §. 8. P. mi Pater, vi-
 cen. deo te pietate & literis præstare, tot
 esse, peccata mea revolve in defectum
 deat. vivæ fidei, quæso propone mihi mo-
 im. tiva credibilitatis. C. motiva hæc po-
 dem. tes videre in Theologia Catholica &c.
 ando. Hic ea huic includo syllogismo. Illa
 oft. sola religio est vera, & in suis do-
 chū. gmatibus infallibilis, quæ & ad perfe-
 ere. ctionem vitæ ducit, & licentiam pec-
 per. candi excludit, & plurimos Sanctos
 nū. omnibus sæculis habuit, & plurimis
 per. miraculis claruit & gentes semper con-
 vg. vertit, & semper habita, & dicta est
 illo. Catholica, & summam habet Docto-
 am, rum omnium circa fidei capita con-
 nor. sensionem, facileq; controversias fi-
 alte. nit, sed sola Religio Romano. Catholi-
 on. ca est talis. Ergo illa sola est vera.

E con-

E contra illa Religio est falsa, quæ primo nova est. 2do. successione Ministrorum ab Apostolis caret. 3tio. Inducta est ab ijs, qui legitimè missi non sunt. 4to. Nullis miraculis confirmata. 5to. Inducta ab hominibus malæ vitæ, & infamiâ notatis. 6to. Habet Authores in doctrina valde inconstantes, erroneos, sibi ipsis contradicentes, dolo malo, fraudibus, & mendaciis utentes, ut suam Religionem propagent. 7mo. quæ omne studium bonorum operum tollit, sed licentiam vitæ tribuit. 8vo. Antiquas hæreses renovat. 9no. Nullam certam credendi regulam habet. 10. Multa se cum adfert absurda. Sed aliæ Religiones, ut Luterana, Calvinistica &c. sunt tales. Ergo sunt falsæ. Major est certa, minorem evidenter probat in libello, cui titulus: *Quæ fides capeffenda?* Lessius, ut nec hiscere adversarij possint. Hæc tibi hic & nunc sufficiant. P. de his & omnibus peccatis doleo. &c. C. pro pæniten: &c.

Ratio secunda cum eodem.

Pænit: Violentas manus inieci in Matrem. C. hic casus est re. 26
 servatus. P. ego nescivi esse reservatum. C. ignorantia non excusat à reservatione. Vade ad habentem in reservata iurisdictionem, & si vis esse longævus super terram, honora Parentes, qualiter te velles honorari à tuis liberis &c. &c.

Ratio tertia cum eodem.

Pænit: Inebriatus sum. C. an ad 27
 amissionem usus rationis. P. ita est. C. bibendo an prævidisti te ratione movendum. P. prævidi se- xies, interdum etiam non prævidi. C. remedium ebrietatis est, si quis inconditos & factos tum suos, tum a-
 liorum

liorum mores velut in speculo intueatur: ita Lacones pueris ostendebant servos temulentos, ut eorum gestus inconditos videntes, odio haberent ebrietatem. Hæc Cornelius tibi. Tu quid amplius mihi. Vota aliqua violavi. C. quæ illa vota? P. Votum quotidie dicendi Coronam 6 decadem. C. quoties hoc votum violasti. P. toto trimestri. item voto castitatis obstructus nupsi. C. an simplici voto? P. solenni, sum enim Subdiaconus ex certo Ordine Apostata. C. matrimonium tuum est invalidum, & sacrilegum. Fuiſti hætenus corvus, esto columba, & ceu ad arcam Noë, ad claustrum tuum redi. P. amor liberorum reditum inhibet. C. amor salutis æternæ persvadeat. P. timeo perpetuum carcerem C. & carcerem infernalem non times? stultum te, si mavis in æternum ardere, quam brevi tempore pro tantis delictis tribulari. P. referam pedem ad claustrum, absolve me Pater. C. excedit

cedit id meam potestatem, redi fili
prodige à filiquis porcorum, ad do-
mum Religiosorum, & ibi vinculis
scelerum eximeris &c.

Ratio quarta cum eodem.

PÆnit: Fui ebrius sæpius. C. fui-
sti ne tunc mentis compos? P. fui. 28
ergo non fuisti ebrius, sed solùm
excessisti mensuram in potu, & ad
hoc ut sit quis ebrius mortaliter, o-
pus est, ut saltem unâ horâ privetur
usu rationis. LaCroix n. 327. P. ra-
pui supellectilem post intestatum Sa-
cerdotem in ea Diœcesi, in qua hic ca-
sus est reservatus. C. qua ratione
huc venisti? P. Ut in hac Diœcesi, in
qua hoc peccatum non est reservatū
absolverer. C. si alia ratione huc mi-
grâsses, ex tacito consensu Episcopi
tuæ Diœcesis possem te absolvere, quia
hac ratione huc te contulisti in frau-
dem reservationis, Episcopus tuus
non censetur consentire ut te absol-
vam. Clemens etiam X. vetat. Vi-
de

de LaCroix lib. 6. p. 2. de refer: Re
mea ad tuam Diæcesim, confessurus
habenti iurisdictionem in reservata
interea restitue ablata, ne sis similis
Philisteis, apud quos fuit arca Do
mini 7. mensibus 1. Reg: 6.

Ratio agendi cum con- verso hæretico.

29 P **Æ**nit: Pater mi esto, Pater anima
meæ. Ego ovis perdita ad ovile
redeo. Amplector fidem Catholicam
cuius veritatem ab anno plenius co
gnovi. Hæresim eiuro. C. an com
parâsti animum pro confessione ge
nerali ex tota vita? P. comparavi
Ab annis 10 ferè quotidie DEO re
velanti discredidi s, p.m. Dubitavi de
liberatè de articulis fidei 15 vicibus
ceremonias & ritus Ecclesiæ derisi
ro, contra agnitam fidei veritatem
percinaciter loquebar 9. Docui te
quer

Re- quendam hæresim. C. an secuto ef-
 rus- fectu. P. secuto. C. cura ut ab hoc
 ta- veneno ocysimè salves. P. malè lo-
 milis- cutus sum de Matre DEI vicibus 4.
 Do- de Sanctis v. 6. irrifi Reliquias SS.
 v. 7. dixi verba blasphema & iniuri-
 n- osa DEO. v. 6. blasphemias con-
 tra fidem libenter audivi v. 10. Cæ-
 nam luteranam sumpsi v. 9. Dæmo-
 nem inclusum annulo portavi annis
 15. Volui peierare v. 15. non imple-
 ima- re in gravi id, quod iuravi v. 3.
 vik- Svafi ter alteri transgressionem vo-
 m- ti castitatis cum libera. Falsas inter-
 co- pretationes Scripturæ excogitabam
 om- v. 6. Laudavi ter quosdam, quòd
 ge- Ecclesiæ Festa non fervent. Volui
 avi- Parentibus meis ter in faciem male-
 re- dicere, & proximum graviter vul-
 de- nerare bis, vindictamq; gravem de
 bus- altero sumere v. 9. Duabus hebdo-
 rifi- madis proximum gravi odio habui, ut
 ten- illum etiam aspiceret & alloqui nol-
 te- lem. Animo graviter lædendi hono-
 uen-

rem contumelijs affeci proximum
 v. 20. Bis inieci alterum sine causa
 in periculum proximum mortis.
 Svafi, effectu secuto, ut insons Catho-
 licus includeretur carceri ad longius
 tempus. Ex odio fidei nolui Catho-
 licum in aquis periclitantem salvare.
 Meum famulum non corripui de for-
 nicatione, domi meæ ab eo committi
 solita. Uno actu volui commisceri
 cum maritatis 5 & liberis 6. C. es
 30 ne nunc, aut fuisti coniugatus? P. nec
 sum, nec fui. Somniis turpibus
 venereè delectabar v. 20. In co-
 gitationibus turpibus morosè delecta-
 tus sum 100 p.m. cum prævisione fu-
 cuturæ pollutionis in somno. Juribus
 confictis adiudicata meo Avo bona gra-
 teneo. C. pereat mundi lucrum, ne ha-
 fiat animæ damnum, teneris restituere, car-
 arbitrio prudentis compensando lu-
 orum cessans & damnum emergens. fti-
 P. restituam. Svafi ut damnum cui-
 dam Monasterio inferretur, idq; ex
 odio

odio fidei, & secuto effectu. C. si
 damnatum inferens non restituit, tu te-
 neris totum restituere. P. ad expen-
 sas magnas iniquè citatum induxi bis,
 sed restituiam. Mutuos modios fili-
 ginis corruptæ dedi cum pacto, ut
 mihi totidem sani grani redderentur
 modii, sed curabo ut mutuarius inde-
 mnis fiat. De his & omnibus pecca-
 tis doleo &c. C. si tibi aliquid nunc
 non detectum occurrerit crimen, de-
 bebis illud postea confiteri. P. utiq;
 nunc ab omnibus absolvar. C. absol-
 veris à commissis directè, ab aliis in-
 directè. Ut autem directè ab omni-
 bus absolvaris debes omnia clavibus
 subijcere. Interea recogita, quàm
 gratus esses ei, qui te ex inferno ad-
 hanc vitam pro agenda penitentia revo-
 caret, vel qui te ex servitute Turcica
 eximeret, vel qui tibi cæco visum re-
 stitueret. Infernus quidam est rea-
 conscientia, servitus dura esse obstric-
 tum hæresi, cæcitas summa Deo re-
 velanti

ti discredere. Ut fias DEO, tuo in
libertatem assertori, & illuminatori
gratus, posthac serva DEI mandata,
& pro panit: singulis duorum anno-
rum diebus in gratiarum actionem,
pro beneficio vocationis ad fidem,
dices IO Pater & Ave, & Actus fidei
spei, & charitatis repetes v. 20, si a-
liqua id die omiseris, compensa se-
quenti. Confiteberis etiam saltem
octies singulis vitæ annis. Ad hæc
jejunia singulis Sabbatis, & alia totius
vitæ opera DEO quot diebus offeres.
Interea, ut constet fidelibus de tua con-
versione, facies publicam, me assi-
stente, fidei professionem. &c.

Ratio agendi cum rusti- co lepidè rudi.

Confes: Quid taces? ad quid huc
venisti? P. pro confessione. C.
confitearis ergo, quo DEUM offen-
disti.

disti. P. vel ego scio quo? C. quis
 debet melius scire, nisi tu? P. scio,
 quod nec cultro, nec securi, nec fal-
 ce DEUM offendi, pedem tantum
 meum securi offendi. C. sed ego,
 quæ sunt peccata tua quero. P. inter-
 rogate me. C. tu ipse non interroga-
 tus fateri debes culpas tuas. Præpa-
 râtine te pro confessione. P. utiq;. C.
 dic ergo peccata tua. P. peccata tua.
 C. ita est, tua dic peccata. P. non oc-
 cidi, non clepsi, non irascor. C. hæc
 tua confessio est Pharisaica, non ve-
 nisti te laudare sed accusare. Dic
 tua peccata, non occidere, non fura-
 ri, virtus est. Nonne es mentitus?
 P. vel semel. C. an tunc iurabas?
 P. iurabam. C. quid dixisti iurando?
 P. dali Bog, ut DEUM timeo. DE-
 US videt C. voluisti tunc DEUM
 facere testem mendacii. P: nolui.
 C. non dic ergo iuravi. Juramentum
 enim est, cum DEUS in testem vo-
 catur. P. sine iusta causa graviter
 diu

32

diu laboravi diebus festis totius æ-
 statis. C. *servando Dominicam diem
 magis proficiunt bona tua, campus,
 vinea, grex, quàm ex tuo labore totius
 anni.* Hæc S. Vincentius Ferrerius
 serm: 3. Dom: 5. Trin. Tu perge
 ultra. P. adhuc Missam hîc audiam.
 C. sed ego dico, perge confiteri alia.
 Non ne laborando pro Domino, prius
 otio, quàm negotio dedisti? P. ita est,
 sed ego non culpandus, sed defectus
 superintendentiæ. C. DEUS est In-
 spector cordis, hunc non es reveritus?
 quantum temporis tam infideliter la-
 borasti. P. anno 1. C. solvitne tibi
 ex assè salarium Dominus? P. brevi
 solvet. C. fustibus deberet solvere.
 Nunquid pro otiositate merces acci-
 pitur. Pars tantum stipendii pro ra-
 tione laboris tibi debetur, sed si vis
 totum accipere, ulteriori labore forti
 & gnavo negligentias compensa, ut
 Dominus indemnus fiat. P. sed ego
 sum insuetus strenuo labori. Hinc
 ab

æ. ab hæreditario meo Domino, relicta
 mea coniuge, fugam arripui metu pla-
 garum corpori meo infligendarum.
 C. à quo tempore fugitivus? P. ab
 annis 9 Domine. C. es ne jam con-
 fessus? P. sum. C. an es iussus redi-
 re? P. ita, sed metus plagarum re-
 ditum diffvasit. C. times plagas, &
 non timuisti causam plagarum? Pla-
 gæ te non temporales in aula, sed æter-
 næ in orco manent, nisi reditum ac-
 celeres. P. accelerabo. C. ita tuos
 jam ludebas confessarios, nec tamen
 stetisti promissis? Ego non absolvam,
 redi prius ad Dominum, uxoremq;,
 tunc eris capax absolutionis. Cæte-
 rum dolesne, quod **DEUM** offende-
 ris &c. &c.

Ratio agendi cum Nobili.

P. Ænit: C. D. O. Rusticum mihi
 noti heri, ab anno profugum
 apud

33

apud me detineo. C. sicut furari, sic
 & conservare rem furtivam non li-
 cet, sed rusticus ad te profugus, est
 res furtiva; nam se furatus est legiti-
 mo Domino. Illi proinde significa,
 te transfugam extraditutum, sicut te-
 nereris denuntiare, si haberes eius
 equum ad te profugum. P. utiq; non
 tenerer denuntiare, si ad me profu-
 geret ob periculum vitæ, vel mutila-
 tionis iniustæ. C. solus DEUS est
 Dominus vitæ, & membrorum. Sed
 num tale periculum egit in fugam
 hunc hominem? P. protervia
 fuit causa fugæ. C. ergo teneris in-
 dicare; utiq; in simili velles rationabi-
 liter id tibi fieri. P. parebo iussis. Non
 invigilo, ut mei subditi, & domestici
 diebus festis intersint missæ, templo
 non procul distante. C. quot anno-
 rum est tua negligentia hæc? P. uni-
 us anni. C. durissimum iudicium his,
 qui præsumt fiet. Pastor es, teneris
 bono tuarum ovium præsertim Spi-
 ritu-

rituali providere. Postea renitentem
 sine causa, hac in parte, plebem ru-
 sticam, multatâ pecuniaria mendicis
 tradenda, domesticos negato illa die
 prandio plectere poteris P. operibus
 indebitis gravavi rusticos. C. quo-
 ties cum gravi singulorum damno?
 & quot? P. singulos 6. rusticos v. 7.
 C. refarcito damnum cito, prudentis
 arbitrio. P. ex levi causa graviter
 iussi semel fustigari subditum, ut tri-
 duo decumberet. Debitum grave se-
 mel non solvi præfixo tempore, cum
 essem ea solvendo. C. nonne hinc
 subditus & mutuator grave damnum
 passi? P. scio passos. C. ocyusdamna
 compensa, debitum exsolve. P. co-
 gitationibus venereis delectabar io,
 subsecuta pollutione in somno. C. an
 prævidisti subsecuturam? P. ita est.
 C. es ne tu coniugatus? P. non sum.
 versus & libros spurcos legi cum vo-
 luptate obscena v. io. C. non aude-
 res præsentis Regis thronum luto com-
 ma-

maculare: Thronus Christi Regis
 Regum, est lingua tua, in qua per
 tot Communiones refedit: Thronus
 DEI est anima tua, in qua per gra-
 tiam sanctificantem requievit, & au-
 sus es hunc thronum talibus spurcitijs
 fœdare. P. stuprum duabus liberis in-
 tuli. C. quoties? P. singulis semel,
 & gloriatus sum hoc peccato bis, sed
 non est habita mihi fides. C. tene-
 ris uni nubere, & 2dam vel utramq;
 commodè dotare, vel curare effica-
 citer, ut æquè bene nubant, ac si essent
 virgines. Justitia enim exigit repa-
 rari damna. P. id curabo. C. sed
 ego tibi absolutionem non dabo, cum
 in hac Diœcesi stuprum sit casus re-
 servatus. P. sed hic casus est occul-
 tus. C. etiam occulti casus reservan-
 tur. P. & cur? P. Drews recensitis ca-
 sibus reservatis in Diœcesi Varmienfi,
 adiungit in distr: itiner. Hæc forma-
 lia: A præmissis casibus (inter quos
 etiam est oppressor Virginis) dum

occuli sunt, omnes approbati absol-
 vere possunt: exceptis homicidio &c:
 C. quod in una Diœcesi consensus
 est ab Episcopo eius, ad aliam non de-
 bet trahi, ex qua tu es diœcesi? P. ex
 hac, in qua non subest reservationi
 stuprum. C. si ita est, possum te ab-
 solvere per iurisdictionem, ex usu ab
 Episcopo tantum circa peccata suo-
 rum diœcesanorum, & in bonum pro-
 priæ diœcesis. P. quod si hæc senten-
 tia est falsa, an valebit tua absolutio. **34**
 C. valebit, quia in dubio iuris, Eccle-
 sia supplet iurisdictionem, cum sup-
 plere possit, hic autem est dubium
 iuris, cum alij pro, alij contra senti-
 ant. P. de his & alijs doleo &c. C.
 Decimas an persolvisti? P. ut video
 Domine Propheta es, ulcus meum
 tetigisti, ab annis non solvi, habens
 copiam solvendi. C. fortè non agno-
 scis DEUM Supremum Dominum **35**
 omnium, qui in sui recognitionem
 domini, dedit hominibus jus exigen-
 di

decimas. Infideles olim dijs suis decimas persolvebant, ut innuit Plautus dicens, *ut decimam solveret Herculi.* Et tu non vis vero DEO solvere. Esto alter Jacob, qui Gen: 28 sic loquitur DEO: *Si dederis mihi panem ad vescendum &c. decimas offeram tibi.* P. Decimas solvere est se damnificare. C. erras toto cælo. Multum hominis interest reddere decimas: ut docet S. August: l. de Doct: Christi dicens: *Si decimam dederis, non solum abundantiam fructuum recipies, sed etiam sanitatem animæ & corporis consequeris, quia decimas dando, terrena & celestia præmia poteris promereri.* Hinc qui decimas dare nolunt, res alienas invadunt, hæc ille si ei non credis, crede DEO Malach: 3. 10. dicenti. *Inferte omnem decimam in horreum meum, & sit cibus in domo mea, & probate me super hoc: Si non aperuero vobis catarractas cæli, & effundero vobis benedictionem, &* non

non corrumpet fructum terræ vestræ,
 nec erit vinea sterilis in agro &c. Huc
 spectat, quod legitur in vita S. An-
 selmi Episc: Cantuar: Villicus qui-
 dam S. Anselmi fructus collegit au-
 tumnales, & decimas, quas pro S An-
 selmo debebat, retinuit. Cùm itaq;
 Sanctus horrea ejus videret vix semi-
 plena, quæsivit à Villico, quam ob
 causam tam parum frumenti collegis-
 set. Miror, inquit villicus & ego.
 Nam universum triticum huc repo-
 sui, imò & decimas ipsas, quas non
 persolvi: Extrahite, inquit S. Ansel-
 mus omne frumentum, & decimas
 statim persolvite. Quod cùm factum
 esset, & frumentum in horreum redu-
 ctum fuisset, post decimationem ita
 frumentum crevit, ut horreum vix
 illud capere possit. Vide Labat. tit:
 decimo. Hinc rectè concludit S. Au-
 gust: l. cit: Si non decimaveris, de-
 cimaberis, & dabis impio militi, quod
 dare noluisi Sacerdoti. P. Pater mi
 lu.

lumen cæco dedisti, experior dicto-
rum veritatem. Sed de his & alijs
doleo. C. Trident: Sef: 25 de refor:
c. 12. prohibet decimarum detentores
absolvere, donec prius satisfaciant.
Redde quod debes prius, & tunc ve-
nies pro absolutione. Interea actus
contritionis frequenta, ne te mors in
malo statu occupet. P. Pater miim-
petravi annum induciarum à parochio,
cum obligatione solvendi duplo plus,
si non stabo promissis. C. si ita est,
absolvam te. Pro pænit: confiteberis
sequenti bimestri toties, quoties ad-
vertes, te gravi tentationi succubuis-
se, non differendo confessionem ad
triduum, ut non differres certam gra-
vis morbi medelam. Venereas etiam
cogitationes in honorem B.V.M. sta-
tim rejicies &c. P. bene. C. Mife-
reatur &c. Ego te absolvo &c.

Ratio

Ratio agendi cum Spon-
so inferi.

Pænit: Sponsam meam osculatus
sum cum delectatione venerea. C. 37
icisne id esse p. m. P. scio, quia cui
finis, id est copula nō licet, etiā medi-
um ad talē finē non licet. C. cur ergo
non dicis numerum talis peccati. P.
non me reflexi, fuit id 10 p. m. De-
lectabar futuro actu conjugali vene-
rē 7 sed oro, an possum ego nu-
bere sponsæ meæ Nobili, cūm sim in
se rusticus adscripturus glebæ licet in
vicinia habear ut Nobilis. C. Deci-
pies sponsam in re gravi, sed tuum
Matrimonium foret validum, quod
Sanchez de matr: dicit fere certum:
sed esset invalidum, si sponsa tecum
contraheret sub conditione, si es
Nobilis. Desiste omnino à talibus
nuptiis, quære similem tui sponsam,
& ad Dominum redi: an præstabis

E

id?

id. P. præstabo. Peccavi cum bestia
 septies, & falsificare sigilla, & chiro-
 grapha attemptavi bis. C. bestialitas,
 & talis falsificatio sunt hic casus re-
 servati, in quo careo jurisdictione.
 P. sed ego non effectu sed solo affectu
 hæc scelera commisi. C. dicendum
 erat ita prius, interna peccata non
 reservantur. P. tactu impudico par-
 38tis veneræ meæ oblectatus sum sine
 pollutione. v. 20. Tetigi me turpiter
 ob delectationem venerem v. 5. sed
 hæc non subsecuta. Non accepto sti-
 pendio pro annuo famulatu, nec habita-
 spe solutionis. clam accepi à Domi-
 no rem, parem stipendio, an teneor
 restituere? C. restitutio supponit cul-
 pam. Hic tua non fuit culpa: si tibi
 Dominus volet satisfacere, dices: sit
 hoc interea apud te, modo non indi-
 geo, quando requiram reddes, & po-
 stea non require. P. Dum raperet
 quidam refertam aureis cistam cuius-
 dam Domini, occidi iniustum aggressi-
 forem. C. an cum moderamine in-
 cul-

culparā tutelā, leu an poterās ex chā-
 ritate alienam rem defendere aliter,
 quā occidendo. P. non poteram, at
 hāc occisio unicē ordinabatur ad con-
 seruandum bonum hoc temporale. C.
 hoc in puncto tua intercessit culpa.
 Debebas malum hoc proximi ordinare
 ad bonum longē prāstantius, scilicet
 ad quietem in Republica. Vide Dom:
 Viva in prop: 15 ab Innocentio confi-
 xam: P. an imitus mihi optavi mor-
 tem, ad euadendas leues calamitates.
 C. proximo optare mortem ex leui
 causa est peccatum mcr: ergo & si
 tibi, cur non dicis numerum quoties
 tibi optāsti mortem. P. 20. plus m.
 C. an non stultus est, qui uolens eua-
 dere ictum uirgā, resoluit se ad ignem
 æternum? Talis es tu: an post mor-
 tem putas te recipiendum in sedes
 Beatorum, pramisso tali crimine. Iæ-
 nas æternas meritis, malè refugis tem-
 porales. Singulare DEI beneficium,
 hic pro peccatis affligi: & tu tam in-
 gratus fuisti huic gratiæ singulari,

39

✽(58)✽

immemor illius, quod Sacra Litera de
DEO ait, quem diligit, castigat. P.
De his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum sponſa de præſenti.

Penic: C. D. O. Conſcيا peccati
mor: contraxi inſciis parentibus
matrimonium: C. cuius peccati? P.
4° fornicationis factæ cum ſponſo C. de
buiſti prius confiteri, aut ſaltem con
teri, ſed quoties hæc fornicatio facta.
P. 4ter. C. & quoties te coniecisti in
proximum periculum fornicationis
cohabitando ſponſo. P. bis: Marito
debitum petenti primò bimeſtri non
reddidi, erroneè putans me ad id o
bligari graviter. C. quoties cum tali
errore conſcientiæ inſtanter petenti
non reddidiſti? P. 20 p.m. cum affe
ctu ad alium reddidi v. 10. C. an ad
liberū? Nobilis eſt. C. non hoc quaero,
ſed an liberū matrimonio vel voto? P.
ita eſt. Inobediens fui marito in re
gra-

gravi v. 6 In faciem maledixi marito
 graviter hinc offenso 3. Maledixi ex
 impetu iræ domesticis crebro, ut impo- 41
 tens mei essem. C. sic irata respice
 speculum, & illud te feræ non homini
 confimilem exhibebit. Recogita eti-
 am Christi agni patientiam, & leoni-
 nam depones ferociam. P. de his &
 aliis doleo &c. &c.

Ratio agendi cum con- iugato sciolo.

PÆnit: In excommunicatione mino-
 ri incurfa per auditionem Missæ
 cum excommunicato vitando contra-
 xi matrimonium in facie Ecclesiæ.
 C. an per auditionem totius Missæ, &
 sine gravi causa. P. ita est: propter
 solam voluptatem, non propter pro-
 lem nupsi, idq; sponsæ coactæ metu
 gravi. C. matrimonium tuum est in-
 validum. Quoties durante tali metu 42
 usus es matrimonio. P. 10. C. & quo-
 ties

tes voluisti uti, non secuto effectu?
 P. v. 7. C. omninò tibi desistendum
 est à tali connubio. P. at postquam
 cessavit causa metùs habuimus copu-
 lam sincero affectu maritali, & ani-
 mò nos ad mortem habendi conjuges,
 & pacificè viximus per annum &
 medium, nunc discordes. C. si ita est,
 omninò persiste in matrimonio, nec
 illud iteratò contrahere teneris in fa-
 cie Ecclesiæ. (V. Gobat n. 261.) &c.
 P. sed istius nunc meæ uxoris patri-
 nus fui in Baptismo. C. an in Bap-
 tismo soleffi cum ceremoniis consuetis
 Ecclesiæ. P. in Baptismo privato,
 dum illa infans esset in periculo mor-
 tis. C. persista in matrimonio, quia
 probabiliùs non incurrit patrinus im-
 pedimentum cognationis Spiritualis ex
 baptismo privato. Si verò in re in-
 currit, Ecclesia in dubio iuris dispen-
 sat, cum dispensare possit. P. sed du-
 bium prudens habeo num mea uxor
 præterita vivat. C. Adhuc in hoc
 matrimonio persiste, sed debitù nulla-

tu? tenus pete, si habes spem obtinendi
 lum maiorem certitudinem de vita prio-
 uam ris consortis. Non enim fas est stan-
 opu- te dubio prudenti, operari contra le-
 ani- gem. Debitum autem redde bona
 ges, fide petenti, quia est in possessione iu- 43
 & ris, ut petat debitum; & tu in obliga-
 est, tione, ut reddas. V. Carden: in 2-
 nec cris: d. 19. Sanch: l. 2. d. 44. LaCro-
 n fa- ix &c. Interea quaero, an istud du-
 &c. bium prudens tibi ortum est, jam
 atri- contracto hoc matrimonio. P. ita est.
 apti- C. si ita est, resolvo cum LaCroix de
 etis usu matrim: dicente sic: *Si uterq̄*
 ato, *coniux bona f. processerit, erit posses-*
 nor- *sio iuris pro utroq̄ ad petendum, &*
 quia *reddendum debitum.* Nec ab hoc iu-
 im- re poteris dimoveri, donec tibi pro-
 s ex- betur supervivere priorem conjugem.
 in- P. at habitâ probabilitate magnâ de
 en- morte prioris conjugis feci votum
 du- perpetuum religionis, & castitatis pos- 44
 xor- sum ne reddere debitum? C. potes,
 noc sed non pete. Si autem supervixeris
 alla- uxori praesenti, redde DEO vota tua.
 rus

Quod si casu quo, rescieris uxorem tuam præteritam superstitem, nec redere præsentì conjugì potes debitum: sed priori conjugì redere poteris, non petere. P. sed votum castitatis an non impediēt. C. in præjudiciū uxoris prioris hoc votum factum non obligat P. infirmanti periculosè famulo non curavi vocari confessarium. C. hæc est pœna dominorum, ut etiam ipsi in extremis careant confessario, quem periclitantibus de vita subditis, non providerunt. P. causavi in me contra charitatem propriam nimio potu, gravem capitis dolorem, nauseam stomachi ad 7 dies bis, invitavi amicos ad haustus, quibus probabiliter prævidi inebriandos. C. quot, & quoties. P. 7. erant bis sic tractati seorsim. Sine rationabili causâ ad prandium invitavi ter eum, quem scivi solere redire ebrium plenè. Pauperibus petentibus stipem in necessitate communi, ordinariè negabam. C. o infelicitas generis humani certi bibendi lege con-

tenditur, qui poterit vincere laudem
meretur ex crimine. . . Quam multi
inveniuntur, qui ebriosos & luxuriosos, **45**
amplius, quam oportet, cogunt bibe-
re, & ante ostium pauperibus peten-
tibus, vel unum calicem dissimulant
dare. Quando animalia ducuntur
ad aquam, ubi saturaverint sitim su-
am, etiam si super aquam ipsam diutius
detineantur, repleti sita bibere nolunt
omnino, nec possunt, considerent ebbri-
osi, si non peiores animalibus iudican-
di sunt. Hæc tibi intonat D. August:
serm: 231. de temp: Tu quid amplius.
P. non impedi vi alienam ebrietatem,
dum sine incommodo possem ex cha-
ritate v. 5. Reum inebriavi, ut ad
crimen fatendum inducerem, & ex
hac scientia processi ad sententiam.
C. ebbriis non plus debet credi quam
somniautibus. V: Gobat c. 19. n. 61.
P. exterius vocavi DEUM in testem **46**
falsi, & interiùs non habui animum
iurandi. C. cur non dicis quoties?
P. quia

P. quia hoc pro peccato mortali non habui. C. omnino est mortale, quia grave vilipendium DEI est, & directè contra finem juramenti, qui est assurecare de veritate, qui finis evenit, si homines intelligant, potest absq; gravi peccato fictè & falso iurari. P: utiq; sic jurans propriè loquendo non jurat, ut & qui vovet sine animo vovendi, re ipsa non vovet. C. Sit hoc verum, quod adfers, sed falsa est hæc propositio. Cum causa licitum est jurare, sine animo jurandi, est enim ab Innocentio XI confixa.

47 P. Juravi sine animo implendi bis. Item iuravi DEO rem indifferentem semel, & bis bonam rem, sed ob finem indifferentem, nec juramentum implevi, an teneor implere? C. non teneris. DEUS tantum honesta curat, & non indifferentia. P. utiq; tenerer juramentò factò homini de re minus bona & indifferenti. C. ita est, quia homo vult sibi utilia vel commoda, non semper meliora. P: Sed

non si res, quam juravi, postea mutatis
 quia circumstantiis, ex vana & indifferenti
 dire fieret honesta, an tenerer juramento?
 est C. non firmatur tractu temporis, quod
 ver. initio non subsistit: Reg. 18. juris in 6to
 posse P. ergo non teneor pro illicita copula
 o iu. jam facta dare juratum pretium. C.
 uen. teneris, quia hæc solutio in se mala non
 sine est, nondum tamen peracto crimine, te-
 vet. neris rescindere contractum. P. me-
 sed mor pec: mort: in præterita confessio-
 ausa ne obliiti communicavi. C: utiq; si-
 ndi. ne nota potuisti redire ad confessionem,
 axa. & confiteri saltem alteri. P. ita est.
 len. C. est præceptum confitendi omnia
 in. mortalia ante cõmun: ex sensu & praxi
 em, fidelium. V. Lugo &c. P. Votum
 ju. peregrinationis ad limina Apostolo-
 ere? rum non implevi, sed an teneor? quia
 ho. putavi Romam distare 100 millari-
 P. bus, cum distet 300. C. non teneris,
 ini. quia promissio hæc facta est non ab-
 ita. solutè, sed sub virtuali conditione 100
 m. millarium. Utiq; non vovisses, si tam
 sed longè distare scivisses. Quid amplius.
 si. P. fa-

P. satis est Domine: ad p̄nas inferni
 vel semel peccasse, & ego tam mul-
 tam operam posui pro inferno, ut po-
 nam pro DEO allaborabo: De his &
 aliis doleo &c. Sed antequam disce-
 dam hinc, peto resolutionem: ali-
 quoties provocatus ad duellum, non
 acceptavi. Timiditas mihi exprobra-
 tur. An possum acceptare? ne timi-
 ditatis notam incurram. C. non potes.
 Non enim jure naturæ licet expone-
 re propriam & alienam vitam peri-
 culo, ob finem valde levem. Nec
 incurres apud viros cordatos notam
 timiditatis, sed potius reputaberis in-
 sapiens, & vitæ prodigus, si duellum
 acceptes, & solum notaberis timidita-
 tis ab idiotis, qui vani nominis um-
 bram sequuntur. Sic vir liberalis si
 invitaretur ad projicienda, vel vocan-
 da in periculum omnia bona sua, stul-
 tē ageret, si annueret propter notam
 avaritiæ, quia nemo cordatus diceret,
 eum ideo esse avarum, sed potius lau-
 darent omnes, quod repulerit talem
 inci-

incitatorem. C. Pro pœnit: dabis elemosynam juxta tuum posse &c.

Ratio agendi cum habituato.

PÆnit: Soleo ex consuetudine pejerare, sed sine advertentia plena mala. C. huic consuetudini tollendæ an insistebas advertens obligationem tollendi. P. id prorsus neglexi. C. hæc tua periurja sunt peccata in causa seu in voluntate non removendi consuetudinem. Sic homicidium in ebrietate plena perpetratum non est formaliter peccatum, cum non sit liberè commissum, est tamen peccatum in causa voluntariæ ebrietatis, positæ cum prævisione homicidij. Dic quoties & à quo tempore sic peierasti. P. à 4 mensibus quotidie ter plus m. C. ut hanc consuetudinẽ evellas, vicibus 30 abstinebis à mendacio in honorem B. V. M. & quotidie petes gratiam à D. E. O non peierandi. P. faciam id

id. Concubinam in superiori confessione iussus ejicere, hucusq; retineo, & illi commisceor. C. vade ejice prius hanc pestem. Constat te non habere propositum firmum vitandi pecc.: cum ejus occasionem non amoveris: Vult comburi, qui è medio incensæ domûs non exilit: vult mergi, qui naufragus non arripit tabulam. P. hodie certo scelus hoc eliminabo: C. verbis non credo, factis credam &c. &c.

Ratio agendi iterum cum habituato.

49 PÆnit: Post confessionem ab octo diebus factam in eadem recidi scelera. Quotidie 7. p.m. voluntarias pollutiones habui. C. quamdiu huic infixus hærebis limo. Quid prodest curari & resurgere á morbo, si iterum volens in morbum recidas. Quis modus vincendæ tentationis tibi datus in superioribus confessionibus. C. an

C. in aliis nullus est datus, in prae-
 terita confessione iussisti Pater mi pro
 Panit: continere manus à turpi tactu
 in Honorem Christi manuum trans-
 ararum, & in hac tentatione repetere
 actus contritionis 10, aut aliquid re-
 trogradè recitare, sed nihil horum fe-
 ci, quia mihi id non occurrebat. C.
 quis tuus sensus esset de illo milite be-
 ne armato, qui rogatus, cur se tam
 enormiter permiserit imbelli hosti
 fauciare, responderet, oblitus sum
 hosti arma opponere. Idem tibi ap-
 plica. Venies ad me pro confessione,
 post biduum. Interea media tibi sug-
 gesta tentatus adhibe. Adhibita vi-
 ctorem, reor, facient, & dignum bene-
 ficiò absolutionis, nunc vade in pace,
 si hanc tibi permittent noxæ. Impij
 enim quasi mare fervens &c.

Ratio agendi cum iniquo
 possessore, & damnifi-
 catore. Meo

30

P. Meo jussu ablatuſ est diſcantiſta
 cuiuſdam templi. C. hoc grave da-
 mnum an reſtitues. P. hic puer eſt
 meâ contentuſ aulâ. C. Sed nec DEI
 gloria, nec juſ edocendi alium erit
 contentuſ, ſi non reſtitueriſ. P. re-
 ſtituam. Juſſi ſemel auferre canem
 venaticuſ magni valoriſ. C. an eſſe-
 ſtu ſecuto. P. non ſecuto. Juſſi quen-
 dam ſolûm graviter vulnerari, ſed
 mandatariuſ exceſſit fineſ mandati, &
 occidit, an teneor ad reſtitutionem
 uxori liberis &c. C. qui non eſt cau-
 ſa damni non tenetur ad reſtitutionem.
 P. furi ſerio minitanti mortem, niſi illi
 oſtendam meam pecuniam, oſtendi
 alienâ. C. fuiſti cauſa damni proximi,
 teneriſ ad reſtitutionem. P. utiq; non
 tenerer, ſi juberet; quamcunq; pecu-
 niam oſtendi, & ego oſtenderem alie-
 nam. C. hoc verum eſt. Sed hic
 noli diſputare, ſi non viſ errare. P.
 dum inferretur proximo damnum non
 defendi, nec prohibui, & poſt illatuſ,
 non admonui damnificatuſ, cûm poſ-
 ſem

sem sine incommodo, an teneor ad re-
stitutionem. C. tenebarisne ad impe-
diendum & admonendum ex officio,
vel contractu, an ex sola charitate.
P. tenebar ter ex charitate, bis ex con-
tractu. C. damnum illatum, quod de-
beres impedire ex sola charitate non
teneris restituere, sed teneris, quod
ex contractu vel officio debebas præ-
pedire. P. ad inferendum damnum
grave quendam induxi semel, sed for-
tè non teneor restituere, cum hinc non
sum factus ditior. C. teneris, si ille
à te inductus non restituit. P. saltem
in hoc casu non teneor restituere, quod
quendam impediui, ne daret cuidam
pauperi & digno largam stipem. C.
teneris, quia hic pauper habuit jus
conditionatum ad stipem, si quispiam
dare vellet, & habuit jus absolutum,
ne sic iniquè impediretur. P: sed
ego ideo impediui, quia res danda
pauperi erat furuiva. C. si ita, non te-
neris restituere, si Dominus rei su-
pererat. P. Manifestando verum, sed

occultum crimen alterius, impedivi
 eum à consecutione honoris. C. obli-
 garis ad famam & damna reparanda.
 P: jussi furari modium tritici, tunc so-
 litum vendi fl: 20, & illum restitui,
 cùm venderetur fl: 8. C. an Domi-
 nus servasset triticum usq; ad illud
 tempus, quò vendebatur fl: 8. P. non
 servasset. C. debes adhuc restituere
 fl. 12, ut Dominum servēs indemnem.
 P: si restituero solum 10, retentis duo-
 bus, an retentione hac peccabo mor-
 taliter. C. an illi Domino, suffici-
 unt duo floreni pro sustentatione u-
 nius diei sibi congrua, considerata
 sola ejus personâ, zdum necessitatem
 victûs, vestitus, & habitationis. P. o-
 mnino non sufficiunt. C. sicut furari
 tali Domino 2. fl. non est mortale, sic
 & retinere. Vide Sbogar Theolog: ra-
 dic: LaCroix &c: qui docent quantita-
 tem furti mortalis, desumendam esse
 ex gravi incommodo personæ damni-
 ficatæ. P. 10. jugera alieni agri bien-
 nio tenui, sed jam heri restitui. C.
 resti.

Si

restituisse fructus perceptos, detra-
ctis expensis &c. P. nullum fructum
percepi, quia agrum non colui. C. sed
Dominus coluisset? P. omnino. C. da-
mnum emergens repara. P. sed ille
Dominus famæ meæ gravem inussit
notam, sed vult abolere. C. potes
non compensato damno, expectare fa-
mæ tuæ restitutionem. P. lumine ac-
censo intrare volens domum Cajad
furandum, fortuito casu accendi hor-
reum, an teneor ad restitutionem. C.
non teneris, quia hoc damnum non
est secutum ex formali injuria contra
Cajum, cum illud non intenderis. P.
ergo etiam non teneor reparare da-
mna, ab alijs furibus illata Titio, cu-
jus domum ingressus, accepi aureum
monile, & januam apertam reliqui,
prævidens periculum, ne alii intrent,
& furentur. C. teneris: fuisti enim
causa talis damni. P. an etiam tene-
or restituere eleemosynam, quam ac-
cepi fingens me pauperem. C. tene-

ris restituere danti, vel pauperibus, si præsumis Dominum velle restitutionem, quia Dominus noluit in te transferre dominium rei, sed in pauperem. P. damnum commodati equi sine illa mea culpa amissi, non reparavi. C. Obligastine te ad id, quo casu equus periret. P. non obligavi. C. ergo casui fortuito Dominus impūtet damnū, quod tamen tu post sententiam iudicis reparare debebis, ut te obedientem præstes. P. Rem alienam à me bona fide emptam, longè majori pretiō etiam bona fide vendidi. C. teneris Domino restituere incrementum pretii. P. Vestem alienam sericam bonā fidē dono acceptam per usum detrixi, nunc Dominus à me exigit valorem eius, an teneor restituere. C. si tuam vestem sericam interea detrixisses, teneris: si autem viliozem, debes restituere cum veste attrita tantum, quantum n factus es ditior ex re aliena. P. furatus sum 30 aureos, at fors non teneor

neor restituere, quia in restitutione deberem impendere alios 30 è meis. C. teneris adhuc restituere, potius tibi reo damnum patiendum, quam innocenti damnificato. P. tunc etiam te-
 neor restituere cum damno meo du-
 plo vel triplo. C. charitas videtur dictare, quod creditor rationabiliter non postulet, cum damno duplo restitutionem, sed praesumitur velle rem dari pauperibus. Lugo D. 20 n. 190 §. 8. Illus: Sporer Croix &c. P. sed hoc furtum nequeo restituere sine damno famæ, quæ est altioris ordinis, quam pecunia. C. potuisti sine damno auferre, poteris & restituere vg: pecuniam mutuam ex condicto nunquam repetendo, vel per confessarium restituendo &c. P. mi Pater exciderem à proprio statu, privarem me equis, famulis, armis, si hæc omnia deberem restituere. C. si justè hunc statum acquisivisti, potes aliquamdiu differre restitutionem. P. hæc fortuna & sta-

52

tus est iniquè acquisitus. C. teneris
 quamprimùm etiam cum jactura sta-
 tûs restituere; sic enim non excides
 à proprio statu, sed ad priorem redi-
 bis: potes tamen tibi retinere necessa-
 ria ad tenuem victum & vestitum. P.
 Quid est valde difficile, est moraliter
 impossibile. Ad impossibilia autem ne-
 mo obligatur. C. si scires certò te-
 restitutione facta Regem Poloniæ futu-
 rum, an restitueres cum jactura præ-
 sentis statûs. P. utiq;. C. fac idem pro
 Regno aeterno in cælo. Frange pro
 DEO difficultates, qui fregisti pro
 mundo. Si enim ex sensu D. Augusti:
*Tanta suffert anima, ut possideat, un-
 de pereat, quanta debet sufferre, ne pe-
 reat.* P. utiq; si mihi valde difficile
 fit, vg. Sacrum die Festò audire, non
 teneor audire: ergo nec rem aliquam
 restituere. C. lex naturæ obligat eti-
 am ad impossibilia moraliter, tu au-
 tem lege naturæ teneris ad restitutio-
 nem, Si DEUM timueris, provide-
 bit

bit tibi vitæ necessaria, qui providet
 volucris. P. solvar à vinculo resti-
 tutionis, ingressu Religionis. C. jus
 naturæ prævalet Evangelico consilio.
 Fac primo, quod lege naturæ præcipi-
 tur, tunc facies, quod est consilii. P.
 itaq; ablata dominis, erogabo paupe-
 ribus. C. an fores contentus, si tibi
 aliquid magni momenti auferretur,
 & mendicabilis daretur. P. non. C.
 Quod rectè judicasti, fac, aliàs tan-
 quam indispositum non absolvam.
 Quod tibi prodest, momento vitæ,
 temporalibus frui, si in aeternum pe-
 reas. Mihi pareas, ne pereas. P. pa-
 rebo, & de omnibus doleo &c. C. pro
 pænit: dices &c. facies &c.

Ratio agendi cum Parocho.

Pænit: C. D. O. Ex ebrietate gravi ⁵⁴
 contracta infirmitate, non reci-
 tavi Officiū Divinū unius diei: dubi-
 to

an teneat restituere fructus tali recitationi respōdētes. C. Ecclesia illos solos obligat, qui nō habito legitimo impedimento non recitant, infirmitas autē v.g. est legitimum impedimentū. P. sed infirmitatem causavi ex intentione non orandi. C. nemini sua fraus debet patrocinari, teneris ad restitutionem. Vide Gobat n. 31. &c. P. an etiam teneor, quod omiserim ex singulis horis unum Psalmum. C. non teneris. Ita Gobat Bohac &c. contra Suarez, quia Canones p̄nam restitutionis illis solum imponunt, qui horam integram non recitant. P. semel legitime impeditus non recitavi Officium trium nocturnorum, cum possem legere unum nocturnum. Interdum Officium Divinum non recitavi cum attentione interna. Requiriturne hæc sub mortali? C. alii dicunt requiri, alii non requiri. P. absq; causa & licentia Episcopi ultra bimestre absui à parochia, an teneor restituere totos fructus, an etiam illos qui respondent residenten-

55

fidentia neglecta. C. teneri restituere
 totos fructus communior fert senten-
 tia, sed probabile, teneri solum illos,
 qui respondent soli residentia neglecta,
 non vero aliis Officiis. P. sed
 teneor ad restitutionem ante senten-
 tiam iudicis. C. teneris, si ob absen-
 tiam damnum illatum sit Ecclesie,
 secus non teneris, cum Tridentini
 verba quo ad hoc punctum non sint
 in eo rigore recepta: ut putat Layman
 l. 4. tr. 216. P. alia etiam anni parte ex
 iusta causa solum uno bimestri abfui
 a parochia, sine damno ovium, an te-
 neor restituere. C. Trident: absen-
 tiam duorum mensium impune vide-
 tur permittere, si adfit iusta causa. V.
 LaCroix de oblig: par: &c. P. non
 sum ingressus domos peste infecto-
 rum, quibus aliter non potui ministra-
 re Sacramenta. C. malus est miles,
 qui praelium imminens declinat, pe-
 jor pastor, qui periculo vitam non ex-
 ponit, periclitantibus ovibus, P. omi-
 si

si integro mense dicere parochianis,
 Verbum DEI. C. Bonac: in decal: d. 5.
 p. 2. n. 31. ait peccare mort: parochū
 omittentem uno mense conciones. P.
 per meam negligentiam aliqui deces-
 serunt sine Sacramentis è vivis. C.
 quod mortui sunt? P. 7. Rudes etiam
 non valentes Ecclesiam adire, in gra-
 vi necessitate Spirituali existentes, non
 adij. non instruxi. C. *Si non fueris
 locutus, ut se custodiat impius à via
 sua, ipse impius in iniquitate sua mo-
 rietur, sanguinem autem eius de manu
 tua requiram.* hæc tibi Ezech. c. 33. v.
 8. P. extra meam Diæcesim audivi
 confessiones 30 pænitentium alterius
 Diæcesis. C. an bonâ fide processisti?
 P. in dubio an liceret, processisti. C. pro-
 babilis est sententia, posse Parochum
 extra suam diæcesim licitè audire con-
 fessiones alienorum sine approbatione:
 Sed probabilior est contraria, quia
 mens Episcopi approbantis videtur
 esse, approbare pro sua Diæcesi quo-
 ad

ad suos subditos, non pro tota Ec-
 clesia. V. LaCroix n. 1516 &c. contra
 Viva. P. sine justa causa non excepti
 confessiones volentium ovium recon-
 ciliari. C. Suarez Arr: &c. docent,
 non fore mortale, si semel aut iterum
 sine extraordinaria ratione, extra ne-
 cessitatem petenti, deneget parochus
 Sacramentum, quia tunc communiter
 non censetur subditus graviter invi-
 tus, cum damnum aliàs facilè sup-
 pletur. P. at ego saltem 50 subditis
 pluries petentibus confessionem, ne-
 gavi aures. C. qui est ex officio Pa-
 stor, tenetur ex justitia suis subditis,
 etiam extra necessitatem gravem ratio-
 nabiliter petentibus, conferre Sacramen-
 ta. Ita Suarez, Lugo & CC. P. in
 excommunicatione ex metu gravis
 infamiae celebravi Missam, dubito an
 non incurri irregularitatem. C. per
 metum gravem excusaris à peccato,
 & à pœna ei annexa. Ita Lohner, Su-
 arez &c. P. Habitâ copiâ confessorij

in circumstantia gravis metus, lice-
 batne mihi excommunicato confiteri,
 (consciens pec: mor: eram) an etiam
 præmittere Missæ, actum contritionis.
 C. Ecclesia præsumitur pro hoc casu
 præcipere præviã Missæ, confessionem.
 P. bis adfuiti matrimonio meorum ovi-
 um, extra fines meæ parochiæ sine li-
 centia parochi loco. Exspiravit ap-
 probatio ad excipiendas confessiones,
 excepi tamen confessiones duorum be-
 ne valentium, num mea fuit valida
 absolutio. C. valida, si illi ex commu-
 ni errore populi putabant te habere
 omnia requisita ad excipiendas con-
 fessiones. P. contra inhibitionem E-
 piscopi adfuiti matrimonio meorum o-
 vium, an validè? C. validè. P. com-
 missi Diacono potestatem assistendi ma-
 trimonio. C. matrimonium tale est
 invalidum, si hic Diaconus non pu-
 tabatur communi errore esse Sacerdos.
 ita Bonac: de matr: q. 2. pun: 8. n. 33.
 Sporer & CC. P. non putabatur. C.
 ocyus

ocyus cura, ut iterum contractus fiat
 in facie Ecclesiæ. P. non habitâ co-
 piâ confessarij, solo aëtu contritionis
 præmissõ, ter celebravi Missam con-
 fcius p. m. C. esse confessus quam-
 primùm, hoc est intra triduum. P.
 ultra triduum ter distuli. Dubium
 mihi est, an confessio mea fuerit vali-
 da, facta coram presbytero Soc JESU
 peregrino, alibi, sed non in hac dia-
 cesi approbato. C. certò fuit valida,
 quia licèt una sententia asserit, alia
 negat, presbyteros Societatis iter agen-
 tes ex una Diœcesi, in qua sunt ap-
 probati, ad aliam in qua non sunt ap-
 probati, posse audire confessiones, ta-
 men Sacramentum non exponitur pe-
 riculo nullitatis, quia in dubio tali
 Ecclesia supplet approbationem, cum
 supplere possit, & licèt Sacramentum
 conferre cum sola probabilitate juris
 seu circa jus Canonicum. P. tunc
 etiam licet conferre cum sola proba-
 bilitate circa jus Divinum. C. nullò
 modo

58

modô licet, nisi in extrema necessitate. Sic non licet baptisare, priùs proferendo totam formam, & mox ponendo ablutionem, quia quamvis sententia est probabilior talem Baptismũ valere, tamen, quia contraria etiam est probabilis, quæ requirit ad valorem, ut saltem aliqua pars formæ conjungatur physicè cum ablutione, Sacramentum exponitur periculo frustrationis. Non enim potest Ecclesia supplere id, quod Xstus pro materia, vel forma Sacramenti instituit, nec probabilis Doctorũ opinio potest facere, ut ex

59 materia, vel forma Sacramenti sit valida, quæ in re non est valida, quia à Christo non instituta. P. ego unum prius abluì, & post statim formam subjunxi. C. cum P. Gobat multi dicunt talem Baptismum esse sub conditione iterandum. P. cujusdam pœnitentis Poloni matrimonium clandestinum esse validum resolvi, eò quod in Polonia non esse promulgatũ Concil: Trident: inaudij. C. dicit quidem num:

num: 767 de matr: Cl: LaCroix, de Polonia passim teneri, quod ibi nunquam fuerit publicatum Trident: nisi in quibusdam locis, sed si id verum est, dicendum est, in Regno Poloniae Decretum Tridentinum de assistentia Parochi per consuetudinem solam observari. Potest enim per consuetudinem induci novum impedimentum matrimonij, ut habet cirt: adeoq; in Polonia, non valent matrimonia absq; parochi assistentia. P. Quid si Parochus solum minoribus sit initiatus, an valide assistet? C. valide. P. propter aliquod asses non redditae decimae pauperulae ovi biennio negavi Sacramenta, aliam autem ob negatam decimam propria autoritate excommunicavi. C. non pastor, sed lupo est, qui tam crudelis in suam ovem est. Decimandi sunt, qui solvendo sunt, in opibus elemosynae titulo debitum indulgendum, nec ultima vitae subsidia auferenda. Cum vero Parochus

chus in foro interno solum, habeat jurisdictionem, non potest sine consensu Episcopi quenuquam excommunicare. P. celebravi septies in vino notabiliter ad acetum inclinato, idq; sine causa. C. non auderes tale vinum tuo Episcopo propinare, & DEO illud obtulisti, Cain est, deteriora DEO offerre, meliora sibi retinere. P. adstisti bis matrimonio alienarum ovium sine scitu proprij Parochi. C. tale matrimonium non valet. Monendi ocyus pseudoconjuges, ut iterum coram proprio parcho contrahant. P. sed altera pars fuit mea ovis. C. ergo matrimonium valet, & licite adstisti, cur ergo dixisti alienarum ovium, cum altera pars fuerit tua ovis. P. duobus vulneratis in duello non dedi extremam unctionem. C. quare? P. quia supposui eos esse in peccato mortis. C. an post duellum superfuit tempus pro contritione. P. superfuit. C. in extrema necessitate præsumentum

dum est in favorem hominis, pro quo instituta sunt Sacramenta, adeoq; his vulneratis debuit dari extrema unctio, ut docet Layman, Tambur: &c. P. tunc etiam debebat dari Sacramentalis absolutio. C. debebat, si doloris sensibile signum exhibuerunt. P. signum doloris de vulnere, sed non de peccatis dederunt, ast ante duellum Christiane vixerunt, & Sacramenta frequentarunt. C. proba quidem vita, & voluntas Catholicè moriendi, est quædam confessio peccatorum in ordine ad absolutionem, saltem conditionatè obtinendam, in articulo mortis, ut docent plurimi recentiores apud Ardekin, adeoq; posse illum absolvi, qui nulla signa dedit doloris in agone, sed tamen constat eum v.g: per testes probè vixisse, crebrò confessum esse, per quod sufficienter ostendit, se etiam in agone postulare absolutionem. At tamen interruptit hanc voluntatem

G

Catho-

Catholicè moriendi qui se resolvit ad pecc: mort: vg: ad duellum, adeoq; nullo habito signo doctoris, nequit talibus vulneratis dari Sacramentalis absolutio etiam sub conditione. P. de his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum simplici Sacerdote.

PÆnit: Pænitentes non permittebam edicere omnia peccata, sed auditis aliquibus absolutos dimisi. C. quot dimifisti? P. 100 ob magnum concursum pænitentium. C. talis concursus non est causa justa dimidiandi confessionem, ut patet ex prop: 59 ab Innocent: XI damnata. Aliàs multæ tempore Paschali, & Jubilei darentur confessiones dimidiatæ, nec possent opportuna remedia dari, ad præcavenda nova peccata V. Viva. P. sed esset

esset infamia p̄nitentium per hoc
 quòd diu protraherent confessiones.
 C. potest quidem dimidiari confessio,
 dum est scandalum aut infamia, si
 p̄nitens sine absolutione non commu-
 nicet, sed in concursu p̄nitentium,
 nullum supponetur adesse scandalum,
 aut infamia ex protractione confessio-
 nis, sed solùm est querela p̄nitenti-
 um, quòd nequeant confiteri. P. Ve-
 speras dixi non servato tempore sine
 causa. C. quo tempore dixisti? P. mox
 post hor. 12. C. est tempus hoc di-
 cendarum privatim vesperarum, eti-
 am cum completorio. Tempus enim
 diei post horam 12 inclinatur in vespere-
 rum. P. Sacram Communionem di-
 stribui circa quartam à meridie ho-
 ram. C. quo tempore licet celebrare, 63
 eo fas est etiam Communionem dare,
 non licet autem circa quartam post
 meridiem celebrare. Vide LaCroix,
 sed spectanda est consuetudo ratione

Communionis dandæ. P. accepi pro pluribus Sacrificijs plura stipendia parva, & postea unam duntaxat celebravi Missam, C. utiq; contentus fuisti illo stipendio parvo, & promisti pro illo totum valorem Missæ offerre. P. ita est. C. adhuc promissis stare teneris. P. omisi io p. m. Sacra, pro quibus stipendium accepi. C. si juxta Layman &c. peccat graviter, qui ad tempus absolute longum differt celebrare Missas, pro quibus accepit stipendium, multò magis tu es reus peccati mort. Si non vis per te, satisfac per alium obligationi, vel danti restitue stipendium. P. accepi duos florenos pro una Missa, quam curavi per alium celebrari dato illi i. flor; C. teneris vel illi, cui dedisti i. fl., restituere alterum, vel ut satis facias menti dantis, Missam pro eo celebra. P. sciens me aliquid potùs sumpsisse, sed nesciens, an ante 12 horam noctis, an post

post fumpserim, Missam celebravi,
 an in hoc peccavi? C. Gobat, Car-
 denas &c. probabilius dicunt, te non
 peccasse. Quia adhuc videtur tunc
 possidere jus communicandi, donec
 probetur intercessisse impedimentum,
 nec possessio est pro præcepto. Lex
 enim dubia non obligat. P. sine cin-
 gulo benedicto Sacris operatus sum, an
 est hoc peccat. mortale? C. pleriq;
 docent non esse mortale. Imò in gra-
 vi necessitate vg: ut die Festo popu-
 lus audiat Sacrum licet celebrare sine
 stola, aut albam, si non possit haberi
 benedicta, adhibere non benedictam.
 V. Dianam &c. P. mala fide celebra-
 vi in Ecclesia consecrata, polluta per
 Sangvinis humani mortaliter malam
 effusionem, factam in Templo, licet
 non in templum. An hæc Ecclesia
 post talem celebrationem debet recon-
 ciliari ab Episcopo, vel ab alio privi-
 legiato? C. Sa docet esse sufficienter
 reconciliatam per Missæ celebrationem.

64

65

etiam m. fide, quia hæc Sacratio o-
 mni alia reconciliatione. P. sine fa-
 cultate Episcopi Ecclesiam tantum
 benedictam, sed pollutam per sepul-
 turam excommunicati non tolerati,
 reconciliavi asperzione aquæ benedi-
 ctæ. C. juxta Dianam licitè fecisti.
 P. sed in hoc an peccavi mort: quod
 multas ceremonias in Missa negligam.
 C. peccasti mortaliter, si ita negli-
 gis, ut morali hominum judicio, ali-
 um ritum censearis observare, & non
 eum qui est præscriptus in Missali:
 sed tu consule conscientiam, an hæc
 tibi Sacris operanti dictavit id esse
 mortale, & quoties? P. dictavit esse
 mortale 10 plus m. In ordinatione
 non tetigi physicè, & immediatè ca-
 licem cum patena & hostia. C. non
 tangendo physicè instrumenta, Sa-
 cramentum exposuisti periculo nul-
 litatis, debes iterum sub conditione
 ordinari, cum aliqui doceant esse in-
 validum, sic susceptum ordinem. P.
 inter.

interdictus specialiter extra necessi-
tatem confessiones excepi. C. quot
hominum? P. 10, sed validane fuit
mea absolutio? C. valida, cum inter-
dictum non privet ordine vel juris-
dictione, si tamen tuus ordo valet.
Indubio valoris abstine ab exercitio
ordinis, donec sub conditione ordi-
neris in presbyterum. Curabis ne id?
P. curabo. Nolo me & alios perdere.
De his & aliis doleo. &c.

Ratio agendi cum Si- moniaco.

PÆnit: C.D.O. &c. Sacrum bis ce-
lebravi, & concionem bis dixi, **66**
propter stipendium tanquam propter
finem principalem. C. utiq; simo-
niacus non est, qui dat Sacerdoti tem-
porale stipendium, & per illud prin-
cipaliter intendit Missam; item non
est culpandus, qui bona opera facit,

ut

ut temporale assequatur bonum. P. sed hi supponuntur non pluris aestimare temporale, quàm Spirituale, nec etiam æquiparare temporale Spirituali, nec in finibus præfatis sistere, sed per eas ulterius ad finem honestum tendere. At ego in emolumento temporali, tanquam sine principali, & ultimato perstiti; nec illud direxi ad DEI honorem, vel bonum Spirituale proximi, æquiparando temporale Spirituali, ceu Barabbam Christo. Præsentavi duos ad beneficium simoniacè, primum ex hoc principaliter sine, sed sine pacto ullo etiam implicito, ut ab eo pecuniam acciperem. 2dum ut illi obsequia temporalia non persoluta compensarem. Sine licentia Papæ procuravi alteri beneficium cum certa confidentia, ut ille ex eo pensiones & fructus præstet alteri. Impetravi mihi certū beneficium, & meū resignavi Titio cū pacto, ut Titius tandiū illo fruëretur, donec
 meus

meus patrueis atatem habuerit, quam
 habita teneatur eidem patrueli illud
 resignare: aliud quoq; beneficium re-
 signavi Caio, cum onere, ut Caius,
 meo patrueli solvat fructuum ejus-
 dem beneficii partem, donec in pos-
 sessionem alterius beneficij veniat.
 Obligavi me daturum 100 fl: non ve-
 lut pretium, sed in vim gratitudinis,
 si mihi Collator daret beneficium, sed
 fortè per hoc simoniam conventiona-
 lem non commisi? C. commisisti,
 Nam qui vult solvere debitum pura
 gratitudinis, non debet se obligare
 ullo modo ad aliquid determinatum,
 sed potest se obligare ad solvendum
 debitum gratitudinis per rem aliquam
 indeterminatam prout ipse voluerit,
 vg: per preces, eleemosynas pro Col-
 latore &c. Quanquam Cardenas di-
 cit, per verba: confer mihi benefi-
 cium, & ero tibi gratus, incurri simo-
 niam non solum mentalem, sed &
 conventionalem, subjectam panis ju-
 ris

ris, præsertim si hæc verba acceptentur, tanquam obligatoria ad aliquid certum. P. ergo si non fiat obligatio ad aliquid certum, licet expectando naturalem gratitudinem, aliquid dare, quando non agitur de beneficio conferendo. C. licet; sic licet demereri donis usurarium, quando quis non est in necessitate mutui contrahendi, ut is postea gratus sit, & mutuum det sine usura. Item licet post acceptum mutuum sine pacto usuræ, dare pro libitu aliquid in vim gratitudinis, pariter post acceptum beneficium Spirituale licebit aliquid sine prævio pacto collatori offerre. Sed frustra disputamus, à simonia confidentiali, & reali te non possum absolvere. P. quis ergo potest? C. per simoniam realem & confidentialem, incurritur excommunicationem Papalem, ab hac te potest absolvere solus Papa, & illi, qui Privilegium habent absolventi à reservatis Papæ, in occultis autem

tem, necdum deductis ad forum contentiosum, possunt secundum Trident: Sesi: 24 c. 6. de refor: Episcopi. Ab inhabilitate verò ad idem beneficium, si occulta sit simonia, posse dispensare Episcopum asserit Less: Sanchez &c. apud Dianam p. v. 15. Res: 18, sed negat CC. cum LaCroix n. 229. P. si dispensationem non obtinero ab inhabilitate, teneor beneficium restituere. C. illud nullo titulo potes retinere: imò fructus beneficij teneris restituere. P. an ante sententiam judicis teneor restituere? C. ita est. P. per hanc simoniam ad alia beneficia an incurri inhabilitatem? C. est sententia CC. quod incurristi etiam ante sententiam judicis: sed alii probabiliter docent, quod non incurristi ante sententiam. Vade in pace.

Ratio 2da cum eodem.

Poenit: Impediebat injustè à benefici.

68 neficio obtinendo, hinc redemi vexam injustam pecuniâ. C. à quibus redemisti vexam hanc, an ab alijs, qui solùm possunt impedire, & non juvare, si ita est, rectè fecisti, an autem ab alijs, qui ad beneficium juvare possunt, præsentando, eligendo &c. P. ab alijs qui possunt juvare. C. simoniam commisisti, quia dando illis, qui juvare poterant, per pecuniam directè parâsti viam ad beneficium. Dando autem illi, qui solùm obesse posset, directè intenderes tollere injuriam, & solùm indirectè ac remotè parares viam ad beneficium, quod non est contra leges. P. possumne retinere tale beneficium? C. invalidè illud obtinuisti, non potes, sed debes dimittere, & restituere cum fructibus. P. consuetudo est ut pecunijs acquirantur beneficia. C. consuetudo hæc est irrationabilis, cui utpote contraria legi naturali, & positiva, constanter reclamât Ecclesia, quia

quia damnat propositiones, quæ tali consuetudini teruiunt, & rarissime dispensat, imò iubet dimitti beneficia, & restitui omnes fructus. V. La Croix de sim: n. 193. P. & quare licet ex consuetudine clericis accipere dona quædam, seu oblationes pro exequiis, benedictionibus nuptiarum, ceremoniis Baptismi &c. C. huic consuetudini non reclamant Ecclesia, eò quòd originem habeant à gratuita recognitione. Hinc exigi non debent, antequam functiones illæ fiant, ne sit species emptionis, sed dantur pro jam factis. Multæ etiam decimæ vg: lucri in negotiatione pecorum lini, fructuum, lanæ, &c. quondam Ecclesiæ dari solitæ, nunc in desuetudinem venerunt, adeo q; præsumi potest, has esse conuersas in particulares exactiones, tunc faciendas, cum exhibentur Ministeria quædam Spiritualia, ut habet Engel l. 5. T. 3. n. 16. dicens n. 14. non licere parochis ob negatam pecu-

pecuniam, negare Sacramenta, sed debere aliâ viâ vg: apud Episcopum jus suum prosequi, alias grave esset scandalum, & species simoniæ, non leveq; parochianis damnum, si mediis salutis carerent. P. plura non memini. C. at ego memini me non habere potestatem absolvendi à Papalibus. Confer te ad habentem ius in reservata.

Ratio tertia cum eodem.

PÆnit: Dedi Episcopi famulo pecuniam, ut is mihi significaret prima beneficia vacantia, putando id esse simoniam. C. non est simonia, quia pretium pro sola manifestatione beneficiorum vacantium remotè se habet ad beneficium. P. sed in hoc fuit simonia, quodcuidam dedi fl: 20, ut is intercederet apud domesticum Collatoris, intercessurum pro beneficio mihi dando, sed non est datum. Ca-
rius

rius quam materia valebat Sacrum
 chrisma vendidi, ex sola ratione be-
 nedictionis, vel consecrationis: Item
 carnis vendidi imagines, quia Reli-
 quias attigerunt. Incurrine ego per
 hæc peccata pœnas Eccl: simoniæ? C.
 simoniæ pœnæ tantum incurruntur per
 simoniam in ordinibus, beneficijs, &
 ingressu Religionis. Ita P. LaCroix
 de pœnis simoniæ. P. de his & aliis
 doleo &c. C. pro pœnitentia leges
 librum Spiritualem cum brevi refle-
 xione ad mores &c.

Ratio 4ta cum eodem.

Pœnit: Temporale munus sine pa-
 cto gravi dedi, veluti aliquid
 compensans, & adæquans æstimabi-
 litatem rei Spiritualis. C. grave vi-
 lipendium est rei Spiritualis, si illi
 æquiparetur temporalis, tanquam ju-
 stum pretium ejus. P. inservivi E-
 piscopó hac intentione, ut pro mer-
 cede

cede mihi conferat beneficium, sine
 ulla tamen conventionē externa, ver-
 bis aut signis facta. An incurri per
 hanc simoniam pœnas juris. C. non
 incurristi nec teneris beneficium di-
 mittere datum in compensationem si-
 ne pacto. P. ob pretium acceptum
 promisi quendā non eligere ad benefi-
 cium, an simoniam commisi? C.
 commisisti, quia non solum eligere
 ad beneficium, sed etiam rejicere ab
 eo, est exercitium Spiritualis juris-
 dictionis Eccle. Ergo est invendi-
 bile. P. utiq; non est simonia, si pa-
 rochus pecuniam accipiat, ut non au-
 diat confessionem Caij. C. non est,
 quia omittens audire confessionem,
 non exercet jurisdictionem, sed so-
 lum voluntariè illâ non utitur. P. de
 his & alijs doleo &c. C. dices Co-
 ronas 3, & dabis eleemosynam si: i en.

Ratio

Ratio 5ta cum eodem.

Pænit: habens jus ad rem, quia
 fui præsentatus ad beneficium,
 sed necdum habens institutionem,
 dedi pretium ei, qui me debebat, sed
 injustè volebat instituere. An pos-
 sum ei hoc beneficium restituere? C.
 debes dimittere, cum realem simo-
 niam commiseris, nam necdum ha-
 bens jus certum in re, per pecuni-
 am stravisti tibi viam ad beneficium
 pacificè acquirendum. P. utiq; ve-
 xam licet redimere in re Spirituali.
 C. R. 1. si justè vexeris circa aliquod
 jus Spirituale, jam in re obtentum,
 simonia est pretio vexationem redi-
 mēre. ita Pirrh: Diana & CC. contra
 Pasqu: quia nunc jus tuum non est
 firmum, sed potest auferri, & tunc
 vexationem dum redimis, re ipsa tibi
 emis jus firmum & ut habendum
 pro futuro. R. 2. Si habes jus Spi-
 ritu-

H

ritu-

rituale in re acquisitum, potes pretio redimere omnem vexam injustam, qua quis vult tibi illud jus auferre. Ita S. Thomas & CC. quia tunc non das pretium pro re Spirituali, quam jam habes, sed pro liberatione ab injuria, quæ est quid temporale & pretio æstimabile. Ry. 2. Si institutionem ad beneficium habes, & impediris injustè à capienda possessione, licebit sibi pretio vexam redimere. Ita S. Thomas Diana &c. contra Garciam &c. Quia acquisito titulo & jure, pretium non datur pro aliquo Spirituali, sed tantum ut tollatur injustum impedimentum possessionis, quæ institutioni v.g: debita est. Ry. 4. si nondum pacificè & indubitè obtinueris jus, sed alius quoq; habens jus probabile, v.g: si tu & alius acceperit institutionem, simoniam committes dando pretium pro jure tibi sine controversia acquirendo. Less: Suarez &c. contra Pasqu: quia tunc datur

da
nè
inj
bu
ha
Et
cu
ric
P.
gr
su
re
da
M
tia
be
ha
R
I
po
Sp

re. datur pretium pro jure necdum ple-
 m, nè acquisito, nec est redemptio vexæ
 re. injustæ. Vide La Croix. P. de omni-
 on bus doleo, peto absolutionem. C. non
 am habeo in simoniam realem jurisdic-
 in. tionem. P. Mi Pater absolve me
 re. cum onere comparendi coram Superi-
 o. riore. C. sine gravi causa nequeo.
 di. P. est gravis causa scilicet ut in DEI
 e. gratia Sacris operer, quæ decantanda
 re. suscepi, & hic & nunc non possum
 trã. re filire sine gravi mea infamia, scan-
 o & dalo & murmure populi meam solius
 quò Missam expectantis. C. pro pæniten-
 in. tia tamdiu ferijs 4tis jejunabis, donec
 is, beneficium vel dimittas, vel ab in-
 4. habilitate ad illud dispenseris &c.
 ob.
 ens
 cce.
 om.
 i fi.
 less.
 unc
 atur

Ratio 6ta cum eodem.

PÆnit: Contuli cuidam benefici-
 um Eccl: sub pacto, ne me in
 posterum vexet, & non noceat. C.
 Spirituale dedisti pro temporali com-

modo, & amotionem vexæ emisti re
 Spirituali. P. quod si abq; pacto
 conferrem beneficium, intendens eum
 placare, ne ulterius noceat, essetne
 simonia? C. non esset, quia amotio-
 nem vexæ non intenderes ut preti-
 um beneficij dati, sed ut effectum con-
 sequentem ex collatione beneficij.
 V. LaCroix n. 83. P. dedi pecuniam
 competitoribus, ut desisterent jus su-
 um profequi in hoc beneficio, quod
 habeo. C. redemisti vexationem ju-
 stam, & pretio parasti tibi directe vi-
 am ad beneficium. Teneris illud
 dimittere, vel ab inhabilitate debebis
 dispensari. P. post examen ratione
 concursus ad hoc beneficium cura-
 tum, dedi examinatori pecuniam pro
 favore præstando. C. Trident: ait.
 Caveant, ne quidquam prorsus oc-
 casione hujus examinis, nec ante, nec
 post accipiant, alioqui vitium simo-
 niæ tam ipsi, quam alijs dantes incur-
 rant, à qua absolvi nequeant, nisi di-
 missis

missis beneficijs, quæ quomodocunq;
 etiam antea obtinebant, & ad alia im-
 posterum inhabiles reddantur: hæc
 Concl: cai prius satisfac, & tunc ve-
 nies pro absolutione.

Ratio agendi cum in- firmo.

Confess: Indigesne nostro juva-
 mine Spirituali? P. Indigeo. C.
 bene quòd in corporis infirmitate ha-
 beas curam animæ. Si hanc sanitati
 restitueris per pænitentiam, fortè eti-
 am optimus medicorum **DEUS** cor-
 pus perfanabit. Sæpe enim imittit
 cura morbos corpori, ut sanitatem donet
 animæ. Nam teste Lipsio Ep: 10.
 Erigit attollitq; se animus corpore ja-
 cente. Et S. Laur: Justin: ait: Opti-
 mum medicamentum ad salvandas
 animas ægritudo corporis esse com-
 probatur. Aperi jam morbos men-
 tis, P. volo confiteri ex tota vita.
 C. Hoc

C. Hoc est consilij, illud autem præcepti, ut confitearis peccata mortis post confessionem ultimam commissa. Fac prius, quod est præcepti. P. in infirmitate hac diebus jeunij comedi cum lactiniis. C. Ecclesia non obligat ad jeunium graviter infirmos. P. ego me putabam obligari, cum non haberem dispensationem. C. dispensatis in lege jeunij non requiritur, cum subest certa, & gravis causa excusans à jeunio. Quoties ergo, & quot diebus esurialibus fuisti lactantius. P. ter singulis 6. diebus. C. recurrendum erat ad parochum pro dispensatione, possunt enim parochi dispensare in jeunio, si ita fuerat consuetudo. P. maledixi valde inservientibus mihi. C. an cum desiderio ut eveniret malum. P. sine. C. ut leviùs tuos feras dolores revolve animo Christi passionem, & pœnas majores, peccatis debitas. P. tentationes contra fidem mihi sæpe

re.

prærecurrebant. C. an illis consensisti & quoties, & an dubitasti de fide. P. assensum præbui 7. & dubitavi de fide v. 4. C. sic tentatus hunc oppone clypeum. Cogita DEUM non posse falli, & fallere, quidquid revelavit, esse infallibiliter verum: dæmonem hunc laqueum tibi injicere, ut te ad infernum pertrahat stultissimum te fore, si cum sapientissimo satana volueris disputare. P. hæc sunt peccata ab ultima confessione, sed ab usu, an abusu rationis sunt hæc. Pluribus venialibus detractonibus sæpe repetitis graviter læsi famam unius apud unum. De viro gravi & Religioso mendax dixi eum sæpe mentiri. C. quoties id dixisti, & an famam huic, & illi restitisti. P. dixi semel, sed famam non restitui, quia hæc alia ratione est restituta, & infamia prudenter nunc censetur abijisse in oblivionem. In præteritis confessionibus totius vitæ tacui peccatum
 fodo.

sodomiz ob pudorem. C. an sodomiz perfectæ, id est masculi, cum masculo? P. ita est. C. dic numerum tot peccatorum. P. pudor & confusio operuit faciem meam. C. Non novi te, si mihi dicas, idem est, ac si coram pariete digeres. Sed audi S. Chrift: in ps: 105 tibi inclamantem. Cur vereris Domino indicare, quod veritus non es ipso præsente committere? P. sodomia fuit 7. confessiones & Communiones sacrilegæ 20 p. m. Fornicationem 10 repetij, quia putavi DEUM tam bonum, ut mihi hæc peccata per unicam confessionem eadem facilitate sit remissurus. C. hæc est præsumptio de misericordia DEI. V. LaCroix. P. præmissis furtis parvis adverti me ad materiam gravem pertingere meo furto bis, sed restitui. Decem tamen aureos uni actu uno sublatos, adhuc retineo, sed volo per te Pater restituere: tu mihi singrapham soluti debiti
exhi-

exhibebis. C. possum quidem id facere, sed timeo ne ipse in suspicionem furti veniam: tu cum convalueris, potes sine infamia restituere, Domino tantundem, quasi gratis dando; vel aureos titulo depositi concedendo, & eorum usum permittendo, donec repetas, repetes autem nunquam, vel etiam rem æqualis valoris rebus Domini, v.g. equum equis adjungendo. P. de fatigationem & alia impedimenta jeunio apposui, ex solo desiderio non jejunandi. C. quoties? P. 8. p. m. sine gravi causa die Festo contuli me ad eum locum, in quo scivi me non auditurum Missam. C. quoties? P. 5. p. m. Notabili tempore de re feria tempore Missæ confabulatus sum. C. attendiffine tamen ad ea, quæ fiunt in altari? P. prorsus non attendi. C. quoties? P. 7. p. m. C. ut satisfiat præcepto audiendi Missam, debet haberi attentio saltem externa. P. pro alijs verò Missis

sis die Fefsto interdum veni sub E.
 vangelium, interdum pro Offertorio,
 an pecc: mort: C. Suarez, Sotus &c.
 dicunt, tunc peccari mortaliter, si
 quis non interfit Miffæ ab initio usq;
 ad Evangelium inclusivè. Layman
 & Illfung tr: 5. n. 160. non damnant
 mortalis eum qui venit ante Offerto-
 rium immediatè. Tu conscientiam
 consule, an hæc tibi dictabat esse mor-
 tale. P. dictabat, id esse malum in
 genere: diebus vetitis comedi cum
 lacticinijs in Prussia. C. id eò loci
 fas est, sed tu an id tibi duxisti crimi-
 ni. P. duxi 6. In Polonia quoq; co-
 medi die jejunii lacticinia, carens pi-
 scibus. C. habuiffine aliquid, quo
 te confortares? P. habui panem & vi-
 num generosum. Ferijs 6tis come-
 di bis ad totalem extinctionem famis.
 C. Id licet ex consuetudine recepta.
 Citatur à P. Młodzianowski in con-
 tra lex, sed contra eum est præscri-
 ptum. P. parvam quantitatem ter
 abstu-

abstuli, volens singulis actibus per-
venire ad magnam. Cleps equum
Titio, putans invincibiliter illum esse
Cneij, interea hic equus casu mero
perit, an ego teneor restituere Titio,
cum non si n factus ditior, nec da-
mnum aut formalem injuriam inten-
di. Tambur: l. 5. c. 4 §. 3. n. 31. La-
Croix & contra Sanchez &c. dicunt
te non teneri ad restitutionem. P.
cum teneor restituere furtum aureo
rum & si posterioris incertus vitæ,
habe mi Pater apud te hos 10 aureos,
& casu quo decedam, restitue Caio.
C. annuo. P. de his & alijs &c. C.
sodomia est hic casus reservatus, sed
te absolvam, cum onere, ut sanus fa-
ctus, hoc scelus confitearis habenti in
reservata jurisdictionem. Nunc ve-
ro pro pœnit: morbum hunc crebrius
DEO pro peccatis offeres &c. P. ad-
huc mihi accurrit hoc peccatum quod
votum grave ter violavi. C. an vo-
tum de re aliunde jam præcepta. P.

73

74

de

de re arbitraria. C. & mihi occurrit de quo non interrogavi. Extra tempus actûs fornicarij, habuistine delectationes venereas, vel desideria? P. habui cum desiderio ad liberas vicibus 20 p. m. sine desiderio 30. C. dolesne de omnibus peccatis? P. utiq; jam dolui. C. & ego te jam absolvi, ut iterum nunc absolvam debes præmittere dolorem. Vide LaCroix n. 717. P. Doleo &c. C. & ego te absolvo &c.

Ratio agendi cum agonizante.

75 **C**onfess: Heus bone homo! DEI memento hoc residuo vitæ momento, peccata dolore elue, ut purus in conspectu Judicis appareas. Da signum doloris de pecc: stringe meam manum, osculum præbe Crucifixo, percutere pectus, suspice cælum, dic mente, quod ore nequis.
Do-

Doleo mi DEUS, quod te summum bonum offenderim. Parce mihi, propitiare reo, de cætero nolo peccare: miserere mihi, amo te super omnia, fiat voluntas tua. Ignosco inimicis meis, tu mihi. Credo, spero in te. Nullum signum doloris exhibet. Vos dicite mihi, vixitne hic homo Catholicè. R. vixit scandalosè. C. ipse inclamavit confessorium. R. ipsemet. C. si ipsemet, præsumitur habere dolorem, adeoq; danda illi absolutio. Dolesne quod DEUM offenderis? dic, doleo mi DEUS &c. Misereatur tui Omnipotens &c. Absolve te à peccatis tuis, In Nomine Patris, & Filij, & Spiritûs Sancti.

Ratio agendi cum aspirante ad nuptias.

Pænit: ex mutua mecum conspiratione Domina mea dedit tuo ma. 76

marito venenum, ut post suam mortem me haberet maritum. Domino perſanato, & in duello interfecto, poſſumne Domina nubere? C. potes. P. ſed interceſſit cum Domina bis adulterium cum pacto nubendi mihi poſt mortem domini. C. per datam fidem de matrimonio contrahendo eum adultera, contraxiſti impedimentum dirimens. P. ſed hanc promiſſionem revocavimus poſt adulterium. C. revocatio hæc non ſuſtulit impedimentum jam contractum. P. utiq; hoc impedimentum non oritur, ſi promiſſio ante adulterium revocetur. C. hoc verum eſt, quia tunc nondum fuit impedimentum poſitum. P. ſed fortè domina mihi fictè, & non ſeriò promiſit matrimonium. C. ſi certus eſſes fictionis talis, probabiliùs eſt, te poſſe nubere domina. Ita Dian, Layman, Krimer &c. contra Sanchez &c. Sed cùm non ſis certus, alia tibi ſponſa quærenda. P. ergo

ergo nubam Bertæ, quæ est meæ prio-
 ri uxori consanguinea in 4to gradu.
 C. nec huic validè nubes, quia affini-
 tas ex copula licita dirimit matrimo-
 nium ad 4tum gradum inclusivè. P.
 at meæ prior conjux fati cessit, ante
 copulam. C. Ne consanguineæ in
 4to gradu uxoris tuæ, validè nugas
 adhuc obstat impedimentum publicæ
 honestatis, dirimens matrimonium
 usq; ad 4tum gradum inclusivè. P.
 sed meum illud matrimonium fuit
 invalidum. C. fuitne invalidum ex
 defectu consensûs, hoc est contraxi-
 sine illud cum errore personæ, aut
 ex metu gravi injustè incusso, aut in
 ebrietate plena, vel amentia. P. nihil
 horum, sed contraxi sine parocho &
 testibus clandestinè. C. tale matri-
 monium non est invalidum ex defe-
 ctu consensûs, sed ex defectu Solen-
 nitatis à Concil: Triden: requisitæ,
 adeoq; Bertæ nubere validè non
 potes: Ita Sporer n. 62 Perez &c.
 con-

contra Sanchez &c. dicentes, quod
 tunc fit defectus consensus, nec spon-
 salium vim habens. P. ego Sanchez
 & aliorum sententiam sequar, & Bertæ
 nubam. C. in dubio juris supplet,
 & dispensat Ecclesia. P. tetigi liberam.
 C. an manu, vel osculo? P. utroq;. C.
 copula non fuit? P. fuit bis. C.
 cur id prius non expressisti? P. pu-
 dor dissuasit. C. Utinam hic orator
 77 & peccatum dissuasisset. P. non pe-
 roravit tunc pro domo mea. C. pu-
 dor tuus reus gravis sacrilegij,
Lutum est iniquitas, ut ait S. Ambro-
 sius. Vis mundare ab hoc luto faci-
 em conscientiæ? & pejus inquinās.
 Non pudeat dicere, quod non puduit
 facere, an accusas te de hoc Sacrilego
 pudore, & doles? P. accuso & doleo.
 Habui pollutionem, sed eam detesta-
 tus sum. C. nonne fuit delectatio
 spontanea in hac turpitudine. P. fu-
 it io plus minus, sed sine affectu ad
 ullam personam. C. id erat dicen-
 dum

dum prius, cur dixisti detestatus sum? P. quia dolorem de peccatis post horam elicui. C. dic, an mala fide addidisti? P. detestatus sum. P. mala fide. C. stultus qui se volens luto mundare, excrementis hominum se inquinat. P. negligens fui in rejiciendis cogitationibus venereis. C. an intercessit in eis plena delectatio, & quoties? P. fuit hæc 20 p.m. De his & aliis pecc: doleo &c.

Ratio agendi cum Judice Sæculari.

PÆnit: Ex horto Religiosorū mendicantium unum, alterum ex campanili non distante 30 passibus ab Ec-
clesia, reos capitis jussi extrahere, & carcere sæculari includere. C. incurristi sacrilegium, Excommunicationem, infamiam, reatum pænæ capitis, & mulctam pecuniariam. V. Del-
I bene

bene d. 31. Teneris ante omnia reos
 restituere asylo. P. sed unus horum
 è carcere profugus, è fuga retra-
 ctus est. C. si ita est, hic reus vide-
 tur perdere privilegium immunitatis
 non aliter, ac si è loco fugiens asyli,
 captus esset. V. Farin: Delbene d. 31.
 n. 17. Alterum autem debes asylo
 restituere. P. at est capitis sententia
 in eum lata? C. invalidè lata. Ita
 Greg: 14. P. reus renunciavit juri
 suo ad asylum. C. renunciare ne-
 quit, cum sit principaliter jus, &
 causa Ecclesiæ. Ita Barbosa, Suarez
 &c. P. mi Pater hic 2dus reus non
 gaudet Privilegio asyli. C. quare?
 P. quia ex infidiis erumpens spolia-
 bat homines rebus suis, intentata
 morte, si id non permitterent. C.
 nec eos, qui privilegio asyli non gau-
 dent, licet extrahere, sine Episcopo
 vel ejus Vicarij authoritate, & licen-
 tia expressa. V. Delbene d. 40. S. 1.
 P. sed Episcopus culpabiliter noluit
 eum

reum extradere. C. si ita est, potui-
 sti reum extrahere, sed in solo Ec-
 clesiastico carcere detinere, donec E-
 piscopus etiam per alium, vel ejus
 superior de crimine, quamvis exce-
 pto, & licet prius notorio, cognove-
 rit. V. LaCroix de asylo. P. Mi
 Pater: videor etiam mihi in hoc ca-
 su non lassisse immunitatem. Primo,
 quia hortus ille non est ad DEI cul-
 tum ordinatus, nec adjacet Monaste-
 rio, sed aulae, quam Religiosi Societa-
 tis JESU recreationis causa adeunt.
 2do. quia unus ex reis juravit se re-
 diturum ad carcerem, nec redijt,
 sed ad hortum fugit. C. juramen-
 tum de reditu ad carcerem, privi-
 legio asyli reum non privat. V. Lay-
 man, Delbene sect: 10. Et per pri-
 vilegium Eugen: 4. apud Lugo in
 resp: mor: l. 3. d. 15. villa seu Gran-
 gia, quas recreationis causa habent
 Religiosi Cistercienses, & cum illis
 in privilegiis communicantes, gau-
 dent

79 dent privilegio asyli. P. sine causa
 distuli valde notabiliter causarum
 expeditionem v: 3. C. teneris resti-
 tuere damna hinc secuta. P. semel
 tortum, eò quòd non sit fassus crimen,
 jussi iterum in tortura cruciari, non
 habitis novis urgentissimis indicijs,
 nisi hoc, quòd in prima tortura ta-
 cuerit, quasi nihil sentiret. C. potuit-
 ne hæc naturaliter sustinere tormenta?
 P. non potuit. C. ergo imposuisti
 tormenta humana infirmitate gravio-
 ra, ergo iniquè fecisti, nec habes ul-
 tra jus procedendi contra reum. P.
 quem privatâ scientiâ novi esse inno-
 centem, quia fuit probatus juridicè
 nocens, condemnavi ad mortem. C.
 adhibuistine omnes modos ad libe-
 randum reum, vg: impediendo accu-
 sationem, aperiendo carcerem, remit-
 tendo causam ad superiorem. P. ni-
 hil horum. C. directè occidere in-
 nocentem, est intrinsecè malum. V
 Less: l. 2. c. 29. Lugo &c. adeo q: te
 neba

nebaris adhibere modos liberandi. P.
 procuravi reo advocatum negligente-
 tem, nec satis intelligentem, minusq;
 sollicitum pro fonte. C. hoc est prz-
 cludere arma justæ defensionis, &
 indirectè reos occidere. P. cùm par-
 tium jura essent obscura, actori poti-
 us favi quàm reo, contra Reg: II. in 6.
 Advertens unum è litigantibus omit-
 tere aliquid, quo posito evinceret,
 hoc illi suggesti. C. an hoc habuisti
 pro pecc: mort? P. dubius fui pecca-
 ti. C. censent quidem Diana & c. cum
 Dicastillo de just: l. 2. t. 1. d: 5. n. 285.
 quòd id possit fieri ex charitate, sed
 Vasquez, Sanchez & CC. cum La-
 Croix docent in hoc esse peccat: mort:
 quia Judex debet se gerere tanquam
 personam publicam in omnibus, &
 judicare juxta allegata & probata, ac
 indifferens esse ad utramq; partem,
 nec agere advocatum unius. P. Ju-
 diciariam sententiam juxta opinio-
 nem minus probabilem tuli. C. Ju-
 dex

dex debet judicare juxta merita cau-
 sa, & sententiam ad decidendam cau-
 sam eligere, quæ maximè videtur
 rationi conformis: aliàs esset acce-
 ptor personarum. P. sed prævidi
 Superiorem judicem ex appellatione
 aliter judicaturum. C. non ideo li-
 cebat tibi procedere contra tuam con-
 scientiam. P. utiq; licet sequi sen-
 tentiam probabilem relicta probabili-
 ore. C. Judici non licet, nam inno-
 centius XI damnavit hanc 2. prop:
 Probabiliter judico, Judicem posse
 Judicare juxta opinionem etiam mi-
 nùs probabilem. P. ergo mihi non
 liceret juxta sententiam miùs pro-
 babilem judicare, quam superior ju-
 dicaret probabiliorem, & juxta eam
 me iuberet judicare. C. non liceret,
 si tibi certum esset, quòd tua senten-
 tia sit probabilior, quia mandatum
 superioris esset de re peccaminosa.
 P. ergo si Titius v.g: certam probet
 possessionem, & probabilior sit ratio
 pro

proprietatis. pro Caio, deberem adju-
 dicare Caio rem sub lite. C. ob ius
 probabilius non potest possidens spo-
 liari possessione. Quia certum est ti-
 tulum legitimum possessionis præva-
 lere. Attamen contra proprietatem
 certam alteri fervientem, nulla valet
 possessio, nisi accedat præscriptio V.
 Card. LaCroix n. 1485. P. jure duo-
 rum ad rem æque probabili adjudicavi
 rem totam uni C. debebat res divi-
 di, vel per partes ipsas fieri trans-
 actio: ita Layman, Suarez &c. contra
 Dianam p. 24. t. 13. &c. dicentes pos-
 se adjudicare, cui volet, cum lex non
 determinet, cui sit adjudicandum: sed
 in hac sententia Judex facilè erit ac-
 ceptor personarum nec aget tanquam
 persona publica. Hinc Alex 7. da-
 mnavit hanc prop: 26. Quando li-
 tigantes habent pro se rationes æque
 probabiles, potest Judex pecuniam ac-
 cipere, pro ferenda sententia in favo-
 rem unius præ alio. P. utiq; in lite
 circa

circa beneficia Eccles: quando est æ
 qualitas rationum, Judex potest be-
 neficium applicare, cui volet. C. est
 talis Ecclesie consuetudo, & benefi-
 cium dividi non debet, & id fit cum
 partes, nec in compositionem, nec in
 sortes consentire volunt. V. LaCroix
 de sta: n. 1493. P. accipi pretium
 pro sententia justa ferenda. C. tene-
 ris ad restitutionem, cum hac sen-
 tentia fuerit aliunde debita litiganti.
 P. & pretium pro sententia ferenda
 injusta, an teneor restituere? C. non
 teneris. Ita Moya d. i. Lugo dis: 37.
 n. 127. quia non tenebaris ad illam
 sententiam injustam & litigans cen-
 setur velle transferre dominium pro-
 pter utilitatem sibi obvenientem.
 Attamen forte ad plus teneris. P. ad
 quid tale? C. ad restitutionem damni
 ex sententia injuste lata. P. sed ego
 talem sententiam non tuli, sed solum
 paritatem posui. De his & aliis
 doleo &c.

Ratio

Ratio agendi item cum
alio Judice.

PÆnit. Non ex intentione justitiæ,
sed ex odio gravi personæ sen- 81
tentiam tuli, non habens sufficientem
casuum ordinariorum notitiam, in
officio Judicis occurrentium, munus
petij, admisi, & retineo. C. quoties
cum tali ignorantia operaberis. P.
io. p. m. C. fuitne id cum gravi
damno aliorum. P. fuit. C. teneris
ad interesse parti læsæ, ad expensas
litis restituendas. Imò non potes hoc
officium retinere cum damno & pe-
riculo proximi. Visne renuntiare tali
officio. P. non possum sine damno
meo. C. imò cum gravissimo damno
tuo non potes hoc munus retinere.
Pereat mundi lucrum, ne fiat animæ
damnum. Damnum proprium times,
& proximi non times. Dic candidè,
an

an vis nuntium remittere officio Ju-
dicis? P. non possum. C. nolle in
culpa est, non posse pretenditur, ego
etiam te absolvere non possum. &c.

Ratio agendi cum Advocato.

Poenit: Susceptuendā causā injur-
stā v. s. p. m. C. fuitne 15? P. fuit
82 C. & quare dixisti 5. plus minus?
utiq; per particulas plus minus, vel
circiter, adjectas certo numero, de-
mitur aliquid parvum, vel additur.
Sic parvi excessus videntur esse unum
respectu 4, tria respectu 20, quatuor
respectui 40, sex etiam vel novem
respectu centum, & sic ultra cum
proportione. Vide Sporer n. 446. &c.
Addit Dicast: n. 119. Si dixeris cir-
citer millies, esse satis, quamvis fece-
ris millies quinquagesies, vel minus
vicibus 50. P. mi Pater, ego dixi,
quod

quòd totâ vitâ vicibus 15 suscepi cau-
 sas injustas, at post ultimam Confes-
 sionem 5. C. damna inde secuta an
 restaurânti? P. non fui monitus de
 hoc. C. utiq; te pædagogus sæpe mo-
 nebat. P. non novi pædagogum. C.
 an nôsti, quod dixit Epictetus: Pa-
 rentes nos pueros pædagogo, DEUS
 autem jam viros, conscientia custodi-
 endos tradit. P. hic quidem pæda-
 gogus me sæpe monuit. C. moneo
 & ego: an restitues? P. restituum.
 In causa criminali dubia bis defendi
 partes actoris secuto damno. Clie-
 ntis unius causam minûs probabilem,
 dixi esse omnino justam, & sic eum
 aliàs non litigaturum, induxi ad ex-
 pensas litis. Defendi bis partes A-
 ctoris, contra possessores agentes, sci-
 endo rem semper mansuram dubiam:
 C. non ferenda fori illa tabes; & ad-
 vocatorum pestis, quæ fortunas ci-
 vium arrodit, & hoc agit, ut mali
 plus à medicina, quàm à morbo sit.

Hæc

Hæc Daniel Bremita de aul: vita l. 2
 c. 13. Ego addo te teneri ad resti-
 tutionem damnorum omnium. P.
 quomodo salvâ famâ? C. in Iudo
 vg: chartarum spontè tantùm perde-
 83 quantum damnificato Collusori tuo
 debes. In contractibus etiam, em-
 ptionis, venditionis, locationis &c.
 tantùm de me, vel auge quantum te-
 neris restituere vg: venditurus equũ
 valentem ad minimum 200 timph:
 à damnificato tantùm accipe 150 fl:
 si ei debes, flor: 50. &c. P. in pro-
 gressu causæ iniquitatem videns, non
 svasi statim clienti, ut desittat, sed
 svasi compositionem cum damno par-
 tis. Nolui gratis patrocinari paupe-
 ribus in gravi necessitate, cùm facile
 possem; tria fundamenta unius clien-
 tis, quem justè defendi, aperui ad-
 versario cum damno clientis. De his
 & aliis doleo &c.

Ratio

Ratio agendi cum reo
capitis.

PÆnit. C.D.O. C. ante confessi-
onem scito, quòd siue sis nocens,
siue innocens, id tibi nec obesse, nec
prodesse possit, cum ea, quæ mecum **84**
in foro conscientia ages, nequeant Ju-
dicibus communicari. Aliàs multi
rei falsò se probarent in confessione
innocentes, si scirent confessarium
pro insontibus intercedere. Alij au-
tem se falsò reos confiterentur ex me-
tu removendæ torturæ. Jamne es in
foro externo probatus nocens? P. jam
C. nunc confitere. P. cum non pos-
sem mihi ab hoste instantem evade-
re mortem, furatus sum ex cam-
po equum, qui protunc me salvavit,
at nunc ad malam crucem damnavit.
C. in hoc casu non commisisti furtū;
furtū enim in nullo casu licet, sed in
extre-

extrema necessitate alienam rem accipere licet, in hac enim necessitate omnia sunt communia. Hac in parte es innocens. P. iusta DEI iudicia, aliàs enim furatus sum equum, nec pœnas lui. C. damnum an compensasti? P. ablatum quidem quondam equum vendidi, sed alium ejusdem pretii, equis domini illius; de nocte adjunxi, rogo mi Pater age pro nunc infontis causam. C. jam dixi me non posse, si pro te agerem, silendo de aliis mihi nunc confessuris reis, sigillum frangerem. Videbor enim illorum scelera confirmare. Utiq; potes à sententia injusta appellare. Potes etiam custodes ad materialem ebrietatem inducere, vel carcerem effringere. (vide LaCroix n. 342) Interea confitearis tanquam non videtur. P. aliquoties non advertens, sæpius advertens periculum ebrietatis, inebriavi me. Negligens fui in rejiciendis cogitationibus venereis. C. habu-

habuistine in illis delectationem de-
 liberatam, & quoties? P. habui 10
 plus minus. C. sic ergo prius ex-
 plicandum fuit hoc peccatum. Ha-
 bui delectationem veneream cum ple-
 na advertentia 10 plus minus. P. o-
 scula præbui liberæ personæ cum vo-
 luptate turpi 7 plus minus. C. quid
 nomine personæ liberæ intelligis? P.
 puerum speciosum. C. nonne fuit
 consensus & desiderium ad illum. P.
 fuit 7 plus minus. Defixi oculos in
 faciem virginis cum delectatione mo-
 rosa sine affectu ad illam vic: 8. pol-
 lutionem habui, sed detestatus sum.
 C. an ante & in ipso actu mollitiei
 fuit displicentia. P. in ipso actu fuit
 plena delectatio, post actum detesta-
 tio. C. Idem miles faceret, si gra-
 viter vulneratus arma arriperet, &
 hostem ex oculis elapsum insequeretur:
 dic quoties fuit delectatio plena?
 P. vic: 15 plus minus. Puer dormi-
 vi cum sorore bis, cum fratre bis. C.
 fuitne

fuitne aliquis actus turpis? P. cum fratre dormitio fuit innocens, sed cum sorore nocens, quia habita copula. C. esne id jam confessus ante? P. sum. De his & aliis doleo &c. C. pro pœnitentia &c. &c.

Ratio agendi cum Sacerdote Confessario.

IN nigris paramentis distribui Communionem interdum, an est hoc pecc: mort: C. lex de re levi non obligat sub mort: Hic autem lex S. Congregationis lata 22 Jan: 1701, & de circumstantia levi. P. quendam Religiosum, ex ordine, cujus Superior ordinariè est non Sacerdos absolvi à casu jure communi in Religionibus reservato. C. ante exceptas Confessiones talium Religiosorum, petenda est à Superiore jurisdictione in reservata. P. turpem carnis accensionem

onem soleo habere sed nullo oborto
 sensu voluptatis, quia me mortifico,
 jam cilicium deferendo, jam extre-
 mis digitis fortiter alias partes cor-
 poris comprimendo, jam per ter
 Pater & Ave pedem suspensum vel
 à terra de die, vel à lecto de nocte
 tenendo. Curis temporalibus inten-
 tus, solam externam attentionem in
 horis addibeo, oro mi Pater porrige
 modum conciliandæ internæ attenti-
 nis. C. dic choro alterno etiam so-
 lus, strophas Psalmorum, periodos
 lectionum &c. unam vg: stropham
 voce parum clara, alteram submissio-
 re proferendo. Vel cogita te mox
 moriturum, audiri à DEO, vel obiter
 ex occasione lectorum, Christi Pas-
 sionem recole, ut si fiat mentio in
 horis, manuum, pedum, capitis, fa-
 ciei &c. Memento manuum, pedum
 clavis confixorum, capitis spinis co-
 ronati, faciei consputæ &c. vel oran-
 do assume jam personam mendici

K

in

in extrema necessitate positi, jam maximi peccatoris, jam subditi Regem caci illuminatorem, infirmi medicum alloquentis &c. P. hoc difficile. C. cui de rebus impertinentibus in oratione cogitare non est difficile si merito, non sit arduum mente volvere salutaria cum merito. P. cuiusdam extremè infirmo nolente parochio, dedi in vino particulam Hostiæ putans ab eo non posse deglutiri sic eam hostiam. C. hoc faciendum syadetur. P. verba otiosa, mendacia, detractoria cum parvo damno famæ locutus sum. De his & aliis doleo &c. C. pro panit: dices ter Patet & Ave. P. adhuc mihi occurrit: his imprecatus sum grave malum uni in fortuna, alteri in honore, tertio in fama. C. an discernebas tunc inter ista mala, illa, quia talia sunt, imprecando cum desiderio eventus. P. non optavi tunc lædi jus particulare ad fortunam, honorem, vel famam, sed

fed tantum optavi malum in genere cum defiderio effectus. C. ergo fic erat hoc pecc: explicandum, lexies imprecatus grave malum cum defiderio, ut eveniat. P. utiq; distingvitur Specie lādere in fortuna, & lādere in honore, vel corpore. C. ita est, si fit lætio in effectu, vel efficaci affectu. V. LaCroix n. 1018. P. de his & aliis &c. C. pro pænitentia dices 6 Coronas B. V. &c.

Ratio agendi cum male conjugato.

PÆnit. Meo Parente Nobili, ob debita contracta, rusticorum obligationes amplexo, ego gravi metu coactus contraxi matrimonium cum ignobili, & illud eodem metu durante consumavi ter. Postea profugus, alteri, scienti me jam nupfisse, nupfi. Jussu confessarij, redij ad priorem

uxorem, cum illa nunc vivo pacifice, prole procreata. Posterior autem uxor ad alias nuptias transijt: **C.** Scientia me inquietat, audio enim primum hoc meum matrimonium esse invalidum. **C.** omnino est invalidum. **An bona fide usus es illo?** **P.** confessorio credulus, bona fide usus sum. **Nunc mihi quid facto opus?** **C.** deferenda prima pseudo uxor, ad posteriorē redeundū, quæ invalidē nup̄ alteri, te vivente vero marito. **P.** Mater Pater quid si iterum ab alio confessorio jubebor, ad primam redire. **C.** nec Papa id potest jubere. **P.** reditum ad secundam impedit pseudomaritus. **C.** autoritas Loci Ordinarij hic intercedere debet. Vade & ei hunc casum confitere, vel ejus Vicario. **An facies quod dixi faciendum?** **P.** faciam: fui duobus causa peccati mort: **C.** qualis peccati? **P.** turpis desiderij. **C.** in quibus personis & quoties? **P.** semel in uno conjugato,

ter in Subdiacono. C. contraxisti ma-
 litiam adulterij in conjugato, sacrile-
 gij in Subdiacono. P. in somno ca-
 ptam pollutionem promovi, protru-
 dendo ultimas ejus reliquias seu po-
 sitivè continuando. C. quoties? P.
 ter. De his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum Prin- cipe Persona.

PÆnit: Contra justitiam distri-
 butivam contuli officium digno,
 relicto digniore: sed contra justitiam
 commutativam dedi officium indi-
 gnis 4, qui illud malè administrant. 88
 C. Theologia parere faciles expectat
 aures. P. obsequiosam do aures.
 C. Princeps tenetur ex officio ido-
 neos constituere, sin secus, tenetur
 ad restitutionem damnorum inde flu-
 entium. P. etiam scienti lex innu-
 enda. Liberavi a pana dignum mor-
 te

te juxta allegata & probata, an id. li-
 cet? C. respondet Fill. n. 31. proba-
 bilius esse, quod non liceat, quia con-
 tra publicas probationes judiciorum
 agere, videtur esse contra jus genti-
 um, & moris tyrannici. P. sed mi-
 hi certum fuit, illum reum, esse in-
 nocentem. C. ergo bonum opus, o-
 peratus es? P. & in hoc an deliquit?
 quod morti addixit eum, quem certo
 novi deliquisse, sed privatâ secretâ,
 & occulta scientiâ, ut probari scelus
 non posset. C. Fill: n. 28. docet id
 licere; quia Princeps potest dispensa-
 re in jure humano, quo cavetur, ut
 non nisi ex actis, & probatis in quen-
 quam sententia mortis feratur. Sed
 alii verius & probabilius docent, non
 licere. Quia si soli Principi delictum
 notum est, censetur occultum, & hu-
 mano judicio impunibile, cum nega-
 ri possit in sensu aliquo vero, adeoq;
 iniuria fieret ei, si de tali crimine
 inauditus contra jus gentium puni-
 retur.

retur. Ita S. Thomas q. 67. Caiet:
 Nav: &c. P. indixi bellum externis,
 & tributa subditis imposui, relictâ sen-
 tentiâ probabiliore. An rectè feci.
 C. Princeps in hac parte est veluti
 iudex, qui probabiliora tenetur sequi,
 & cùm subditi sint in certa possessio-
 ne suarum rerum, his privandi non
 sunt ob rationem probabilem Princi-
 pis, si pro possessione subditorum sit
 probabilior. P. ad recreandos spe-
 ctatores imperavi duellum duobus
 reis mortis, dubitans an liceat. C.
 Azor, Layman &c. docent non lice-
 re, cùm modus hic plectendi sit scan-
 dalosus, & abusus potestatis. P. si-
 moniacè quendam præsentavi ad E-
 piscopatum. C. si realis intercessit si-
 monia, est casus Papæ reservatus, in
 quem careo jurisdictione. P. mi Pa-
 ter innui aula, & Proceribus me ho-
 die Divinæ mensæ accubiturum, &
 nequeo sine nota desistere. Si ne-
 gabis absolutionem, præmissa contri-
 tione

tionem accedam ad Communionem. C. gravis hæc ratio me compellit ad dandam absolutionem, ex tacito consensu Papæ. Sed onus erit iterum confitendi hoc reservatum coram habente jurisdictionem. P. teneor ne restituere pretium simoniacè acceptum. C. si pretium acceptum non excedat commodum temporale, quod ex beneficio provenit, non est obligatio illud restituendi ante sententiam iudicis. Ita Less: c. 35. n. 160. Layman. c. ult: n. 82. contra Pirrh: l. 513. & alios dicentes, quod jus inhabilet ad acquirendum dominium pretii simoniacè accepti. P. de his & aliis doleo. C. pro panit &c.

Ratio agendi cum plebeio rudi.

Pænit: Quid est S. Trinitas, DEUS Pater, DEUS Filius, DEUS Spiritus.

Spiritus Sanctus. C. omitte hoc, confitere peccata. Quid taces? an te non præparasti pro confessione? P. non præparavi. C. nec pro peccatis doluisti? P. dolui. C. exprime verbis dolorem, quid files? loquere quid fecisti? P. dixi Pater & Ave. C. scisne quo opus ad confessionem? P. tu Domine scis, quid me interrogas? C. & te scire necesse. Antequam venias confessum revoca, quid cogitatione, verbo, & opere deliquisti? post dolorem de peccatis elice, dicendo vg: doleo mi DEUS, quod ego servus te Dominum, Creatorem meum offenderim: amplius nolo peccare. Detestor peccata mea, & sic accede ad confessionem. P. utiq; jam accessi. C. confitere: an maledixisti? P. non. C. utiq; non semel dæmonem imprecabaris. P. ita. C. ergo maledixisti. P. non maledixi, sed verum dixi. C. an tu es stultus? P. utiq; C. nonne es mentitus? P. non sum. C. uti-

C. utiq; domi dixisti id esse, quod non est. P. ita, domi sum mentitus, sed hic vera loquor. C. an obtemperabas parentibus? P. non semper, nisi quando ad cibum vocabant. C. scisne tu Mysteria fidei? P. non revelasti ea parvulis. C. quis te creavit? P. Parentes. C. hi genuerunt, DEUS solus creavit. Cur te creavit DEUS? P. ut pecora pascam. C. dic ut Dominū Deū laudē, illi serviā, & salvus fiā. P. dic, ut Dominū Deū laudē. C. nugaris tu. Anima tua vivetne post mortem? P. nescio. C. an tu es brutum? P. ita. C. non ita: anima tua erit post mortem: sed ubi erit? P. quo DEUS illam vertet. C. si in peccato mortali discedat à corpore, quo concedet? P. ad cælum. C. dic ad infernum. Iterum quæro anima corpore soluta in peccato mortali quo ibit? P. ad cælum Domine. C. utiq; tibi dixi inferno tradendam. Quis hoc revelavit? P. tu Domine. C. DEUS revelavit. Quamdiu anima hære-

hærebit in inferno. P. annum & 6. hebdomadas. C. non sic, corrige errorem. P. tamdiu donec satis patiatur, vel ad diem Judicij. C. DEUS revelavit in æternum arsuras animas in inferno, credisne DEO revelanti. P. à patre audivi omnes animas ex inferno excessuras ad vallem Josaphat. C. ita est: sed pœnas inferni secum ferent, eodem reditura. Resurgentne aliquando homines. P. fortè non. C. DEUS revelavit omnes resurrectoros, credisne hoc. P. credo. C. non credis id. non credo. C. an maledixisti aliquando, vel mentitus es. P. non. C. cur tibi non constas, negas quod affirmasti, quot habes annos. P. ii. C. & adhuc ratione non vales: non te absolvam, ad Communionem non accede, post duos menses venies confessum. Interea dolesne quod DEUM offenderis. P. doleo. C. amasne DEUM super omnia. P. amo. C. vade in pace &c.

90

Ratio

Ratio agendi cum pau-
pere Nobili.

Pœnit: Ab annis duobus non sum
confessus, quia parochus nimio
pecuniæ zelo noluit audire, decimâ af-
fiumio à me ob impotentiam mora-
lem non persolutâ, quam nec modo
sine magna difficultate possum solve-
re. C. Trident: Sess. 25. de ref: c. 12.
91 præcipit, ut qui decimas non solvit,
aut impedivit ne solverentur, non ab-
solvatur, nisi plena restitutione. secu-
ta. Sed quia te videtur excusare im-
possibilitas, & materiæ parvitas, ab-
solvam te cum onere, ut quamprimū
poteris, solvas, & ut possis, dabo tibi
viginti asses, ductus majori zelo tuæ
animæ, quàm pecuniæ. Cur tamen a-
lium tanto tempore pro confessione
nō adijsti. P. accedia distyast, ob quā
his duobus annis vix ter Missæ inter-
tui

fui, servilibus diu intentus. C. hæc est causa tuæ pauperitatis, quod Nilo rerum temporalium intentus cum Ægyptiis, Cælum non respicias. Quære primò Regnum DEI, & justitiam ejus & hæc omnia adjicientur tibi, modicæ fidei. P. contra sponfionem Bertæ factam, contraxi sponsalia cum Caia. Utraq; jus suum prosequitur. C. Bertæ nubere debes, quia posteriora sponsalia contra fidem priorum erant invalida. P. sed Caiæ nuptias juravi. C. juramentum de re illicita non obligat. P. sed Berta post sponsalia facta est infamis. C. habes justam causam dissolvendi priora sponsalia, sed scivistine delictum infamans Bertam, antequam contraheres cum Caia. P. nescivi. C. si scivisses, licitè contraxisses cum Caia. Per infamiam enim gravem solvuntur sponsalia ex parte innocentis. P. parochus exiget à me pro assistentia pecuniam, cui exsolvendæ non sum, an possum

illo

92 illo praesente, sed invito contrahere
 matrimonium, habitis duobus testi-
 bus. C. potes, sed habebis turbatio-
 nem. P. Mulierem excantantem ad-
 hibui ulcere laborans, sed illa est
 Christiana, & nihil aliud loquitur,
 quam nomen DEI. C. propterea tu
 magis aversare ipsam, quod se dicens
 esse Christianam, gentilium opera fa-
 cit, etenim & demones Nomen DEI
 fatebantur, sed tamen erant demones.
 haec Chrysostomus: h. 21. ad pop: Hoc est
 relicto Domino DEO confugere ad e-
 jus hostem. P. daemone nomen dedi,
 ut mihi daret 100 fl: ad exsolvendum
 debitum, sed solum dedit 5. fl: quia
 nolui ejurare MARIAM. C. non
 traderes te in mancipium tyranno, qui
 se die & nocte excruciaret. at saevior
 est daemon quovis tortore, & hic, &
 in aeternum te torquet, nisi resipue-
 ris. Jurasti satanam in Baptismo,
 & nunc in partes ejus concessisti &c.
 P. de his &c. doleo &. Sed adhuc
 occur.

occurrit. Votum non bibendi cere-
visiam violavi, efficaciter eam desi-
derando bibere. C. an in parva quan-
titate desiderasti bibere? P. in magna.
C. quoties? P. 8, rogo mi Pater di-
spensa me in hoc voto, labores mei
eigent cerevisiam, quam in nuptiis co-
gar bibere. C. in votis careo potesta-
te dispensandi, imò & absolvendi à
reservatis. Est hic in vicina Eccle-
sia N. Sacerdos N. cui hæc est
potestas concessa, confer te ad eum.
P. ad quem recurram pro dispensa-
tione in prædicto voto. C. ad Epi-
scopum, vel ad Confessarios Ordinis
mendicantium &c. P. utiq; mi Pater
dixisti me impertinendum absolu-
tione. C. dixi antequam tu diceres
casum reservatum &c. &c.

Ratio

Ratio agendi cum ma-
le nupta.

PÆnit: à Parentibus Nobilibus co-
acta nupsi rustico. C. scivitne de
tua coactione parochus? P. scivit. C.
93 quādiu perstas in matrimonio tali
P. anno 1. C. debitum conjugale red-
didistine marito? P. post aliquod
hebdomadas reddidi. C. habuistine
vel semel ad eum affectum, tanquam
ad tuum verum maritum? P. nunquam
habui. C. putabasne tibi licitum ma-
trimonii utum. P. putabam non lice-
re. C. quoties cum tali dictamine
usa es matrimonio? P. singulis heb-
domadis bis. C. tuum matrimonium
vis & metus hucusq; durans invali-
dat. Si vis amoto metu, hunc pseu-
domaritum recognosce pro vero ma-
rito. Si id renuis, omnino tibi de-
ferendus talis conjux, quid modo fa-
cies?

ries. P. quò me oculi ferent, co'ibo.
De his & aliis doleo &c. C. mari-
tum tuum, antequam discedas, potes
certificare, imò & parochum de nul-
litate tui matrimonii &c. &c.

CORONA CAPITIS.

Et jam libri tricipitis unico ca-
piti, Coronam 12 Stellarum, ille qui
coronat opus, imponat finis Corona-
tor. Stellæ hæ, sunt 12. sequentes ca-
sus luce Theologicarum resolutio-
num radiantes.

C A S U S I.

*Tivius non premissa Confessione,
sed soli absolutioni dolore & propo-
sito implicito, enormia scelera con-
fiteretur, pro penitentia jussus ter
Pater & Ave recitare, discedit.*

L

Quæ.

Quæritur primo. An peccat, qui soli absolutioni dolorem cum proposito virtuali præmittit, scienter reflexè omisso dolore ante confessionem.
 Quær: 2do. An peccat confessarius levem pro gravibus delictis pænitentiam iniungendo.

Ante resolutionem suppono damnatam esse ab Innoc: XI hanc propositionem. Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti relicta tutiore.
 Hoc supposito ad 1. Q. R. affirmativè: ita Cl: LaCroix l. de pæn: & probatur 1. Peccat mortaliter, qui exponit Sacramentum periculo nullitatis, sed qui soli absolutioni præmittit dolorem, cum proposito non expresso, exponit Sacramentum periculo nullitatis, ponit enim Sacramenti pænitentiz materiam dubiam. Nam etsi dolorem soli absolutioni præmissum, dicitur probabilius Gobat, Moya, Lugo & CC. sufficere ad Sacram: pænitentiam.

tentia, attamen Layman, Bonæspei &c. negant sufficere. Virtuale quoq; propositum communior sententia docet sufficere ad Sacram.; sed negant sufficere Henriquez, Granado &c. apud LaCroix E. tutiora sunt sequenda, & dolor cum proposito expresso confessioni præmittendus, præsertim cum is, qui differt dolorem, usq; dum peccata edicat, exponat se periculo, nullum eliciendi dolorem. Facile enim potest turbari, vel hominum tumultu, vel proprio pudore, vel confessarii dictis, vel naturali capi oblivione, & sic omittere supernaturalem dolorem, ac detestationem cordialem peccati, quamvis verbotenus dicat, doleo &c.

Probatur 2dò. Dolor debet elici à penitente ex intentione confessionis, ut docet Sto z, LaCroix &c. contra Lugo, Illfung, E. debet præmitti confessioni.

Probatur 3tiò. Peccat mort: qui baptisat lixivio, cum possit aqua naturali.

turali. E. etiam peccat, qui soli ab-
 solutioni pramittit dolorem, cum pos-
 sit pramittere confessioni. Utrobiq;
 enim ponitur materia Sacramenti du-
 bia. Probatur 4to. Dolor sensibi-
 lis est materia proxima Sacramenti
 panit. Sed confessio dolorosa est do-
 lor sensibilis. E. confessio dolorosa
 est materia proxima. E. Dices 1.
 Praxis confessorum est, ut audita
 confessione, panitentes adducant ad
 dolorem. E. R. D. A. praxis est, ut
 adducant ad dolorem, iterum repe-
 tendum, ut sibi de jam facto constet
 C. A. ad dolorem hic & nunc primo
 ponendum. T. A. Nam si ad talem
 adducerent, deberent cognito panit-
 tentis dolore, dicere v.g. accusasne te
 de peccatis omnibus? & audita in ge-
 nere sui accusatione, absolvere: Hinc
 si quis etiam statim post absolutionem
 recordans peccati, illud addat, debe-
 atq; ab illo absolvi, tenebitur prius re-
 novare dolorem, alioqui hæc 2da ab-
 solu

solutio exponetur periculo nullitatis, adeoq; peccabitur mortaliter, ut ait P. LaCroix n. 712.

Dices 2do. Dubium juris est, an contrahit cognationem, qui à Parentibus, vel in eorum defectu à Patrocho non est designatus patrinus, & tamen non peccat huiusmodi patrinus, si nubat matri eius. quem in Baptismo tenuit: ut habet CC. E. etiam non peccat in nostro casu &c. R. CANC. quia in casu antecedentis impedimentum cognationis Spirituales, si quod est, Ecclesia tollit per dispensationem, cum possit tollere. Nequit autem Ecclesia facere, ut dolor, qui fortè non est sufficiens materia Sacram: pæn: sit sufficiens. Nec enim nostra etiam probabilior opinio potest materiam Sacramenti efficere validam, quæ fortè non est valida, quia à Christo non instituta. Si tamen quis bona fide scilicet absolutioni dolorem supernaturalem præmisit, non est

est opus confessionem peccatorum iterare. Est enim probabilissimum, quod confessio fuerit valida, nec ideo Sacramentum exponetur periculo frustrationis, si confessiones non repetantur, quia certum est, ad valorem consequentium confessionum sufficere integritatem formalem. Vide LaCroix num: 885.

Ad 2dum Quæsitum R. peccare Confessarium pro magnis peccatis valde levem pænitentiam imponendo. Ita Viva Lugo & CC. contra Beia, Diana &c. qui putant, exculari posse Confessarium, si addat illud, quid quid boni feceris &c. Ratio nostra est, quia iudicis est proportionatam culpæ pænā imponere, sed confessarius est iudex? peccat, si proportionatam pænā peccatis non imponat. Ex causa tamen gravi, potest levior, quàm peccata merentur, iniungi pænitentia, ut si pænitens majorem implere nequeat, vel sit valde contritus.

tus, vel currat tempus indulgentiæ.
Imò potest mentis impoti, aut mori
proximo nulla assignari pænitentia.
Et hæc de præsentī casu.

C A S U S II.

*Titius in ebrietate, Caium Sacer-
dotem interfecit, eò quòd contra e-
jus fratrem in causa criminali ege-
rit coram iudice, accusando, &
debitis pænis coerceri instando.*

Quæritur primò. An incurratur
irregularitas per homicidium
in ebrietate patratum?

Quær: An saltem in Regno Polo-
niæ liceat Clericis absq; ulla irregula-
ritate, contra latrones, homicidas, &c.
tam civiliter, quàm criminaliter, &
mixtim agere ac experiri &c.

Prænoto irregularitatem esse impe-
dimentum Canonicum, quod impe-
dit

96 dit. susceptionem Ordinum Sacrorum,
& susceptorum usum.

Prænoto 2do. Ebrietatem aliam esse
planè inculpabilem, aliam culpabilem
mortaliter, vel venialiter: his præno-
tatis ad. Quæ: I. B. I. Si ebrietas fuit
prorsus inculpabilis non incurritur ir-
regularitas per homicidium in illa pa-
tratum. Ita omnes teste Gobat in qui-
nario 4. v. c. 20. sec: I. n. I. & ratio
est, quia nullus ex homicidio privata
authoritate facto, contrahit irregula-
ritatem, nisi homicidium fiat culpabi-
liter coram DEO. Irregularitas enim
non incurritur, nisi in casibus in ju-
re Canonico expressis, capit: qui de
senten: excom: in 6to, & quidem ita
clare expressis, ut meritò dubitari non
possit, quin verba juris ad illos casus
se extendant. Suarez de cens: d. 40.
f. 4. Fillius: &c. cum Diana p. 9. t. 7.
r. 28. contra Layman, qui l. I. t. v.
p. v. c. I. n. 6. ait. nonnullas irre-
gularitates sine jure expresso, per
Do-

Doctorum ita opinantium authorita-
 tem introductas esse. Atqui nullum
 jus exprimit incurri irregularitatem
 ob homicidium privata autoritate
 factum non culpabiliter v.g: in ebrie-
 tate præter omnem opinionem, scilicet,
 quia vinum est longè generosius,
 quàm existimabatur, aut quia vino
 immixtum est aliquid promovens e-
 brietatem v.g: sal. Probatur 2dò.
 Irregularitas non contrahitur ob ho-
 micidium, nisi illud sit factum à mi-
 nistro publico, quamvis justè vel à
 privata persona iniustè, ut docent,
 Turrianus, Diana &c. atqui hoc in
 nostro casu non supponitur E. Hinc
 refertur cum Gobat n. 3. Eos qui
 promoverant mortem alicuius justè
 supremo supplicio affecti, non contra-
 xisse irregularitatem, nisi promove-
 rint publica autoritate instructi.
 Confessarios etiam tutissimos esse quan-
 do mortem hominis afficiendi sup-
 plicio accelerant, monendo, ut ipse sur-

furgat, aut monendo carnificem, ut bonum pulverem ori hominis cremandi applicet, vel ut latronis rotam frangendi pectus valido, primoque ictu quatiat, ut citius liberetur cruciatus. Sed in hoc cavendum scandalum puffedorum, si metuatur; imò in praxi abstinendum ab hoc. R. 2do. Probabile est, ebrium non fieri irregularem per homicidium in ebrietate commissum, etsi illius periculum præviderit, si in avertendo illo periculo solum venialem culpam admisit. Tum quia id satis insinuat P. Conincg requirendo ad irregularitatem ex homicidio pecc: mort: contra jus naturæ. Tum quia Sotus l. 3. de just q. 1. à 9. profitetur, se vix audere credere Caietano asserenti, ob homicidium, in quo solum intervenit culpa venialis, contrahi notam irregularitatis, hæc enim est pena gravis. E. debet commensurari delicto. E. si sit culpa levis non incurretur. Hinc sequitur nec irre-

gularitatem, nec excommunicationem incurrisse eum, qui in ebrietate occidit Sacerdotem, non præviso in ebrietate tali periculo. Nam etiam ad excommunicationem majorem requiritur peccat: mort: cum contumacia.

R. 3tio. Homicidium in ebrietate mortaliter mala factum, si sit prævisum ejus periculum, nec ei sufficienter occursum, habet sibi annexam penam irregularitatis, ut homicida nequeat ordines suscipere. Ita Omnes. Si tamen homicidium in ebrietate mortaliter mala factum non fuit prorsus prævisum, sed contigit præter prudentem æstimationem, ac suspicionem, non incurritur irregularitas, ita contra multos censent Fagundez, Layman l. 3. t. 3. p. 3. c. 5. n. 2. cum multis Theologis & Canonistis, & ratio est, quia tunc homicidium contigit sine culpa.

Ad 2. quæst: R. affirmative, quia
id

❧(162)❧

id Greg: XIII ad instantiam Jacobi
Brzeznicij Canonici Posnaniensis con-
cessit. Do verba Bullæ decerpta ex
Epistola Pastoralis impressa Vilnæ An-
no 1710. *Et nostra omnium Ecclesia-
rum sollicitudo, & vester erga Sedem
Apostolicam affectus requirunt &c.
& cum vos adversus hæreticos, latro-
nes, & homicidas, nec non alios delin-
quentes prædictos criminaliter agere,
& experiri, ac inquirere debitis, & pæ-
nis coerceri, & puniri facere intenda-
tis, si vobis ad id Apostolica suffra-
getur authoritas. Et ideo nobis idem
(Jacobus Brzeznicius pro parte vestra
humiliter supplicaverit . . . Vobis ut
per Procuratores, à vobis deputari
solitos quoscunq; hæreticos, sectarios,
latrones, homicidas, & alios delin-
quentes præfatos, coram competentibus
Judicibus accusare, & deferre, &
contra eos tam civiliter, quàm crimi-
naliter, & mixtim agere, & experi-
ri, nec non desuper quoscunq; proces-
sus*

ius, & inquisitiones formari, ac sententias ferri & promulgari, easq; solidæ executioni demandari petere, instare, & procurare absq; excommunicationis, aut irregularitatis pœna, liberè, & licitè possitis, concedimus, & indulgemus, ac vobiscum quatenus opus sit, desuper dispensamus &c.

C A S U S III.

Titius violentas manus iniecit in Clericum volentem, & consentientem, mandante Caio.

Quær: i. An percutiens Clericū volentem & consentientem incurrat excommunicationem.

Quær: 2dò. An vitandus sit ille, de quo non constat, quod Clericum notoriè percusserit?

Q. 3tio. An mandans percuti Clericum incurrit excommunicationem
cum

97 ⁷ eum mandatarius mandatum executioni dedit, mandante reconciliato? Prænoto nomine violentæ injectionis manuum, Theologos intelligere, actionem externam injuriosam, consistentem in facto, & contingentem personam Ecclesiasticam sive immediate, sive mediate.

Prænoto 2do. Nomine Clerici intelligi initiatum primâ tonsurâ, aut aliquo ordine, etsi conjugatus sit, modo deferat habitum Clericalem, & non sit bigamus; adeoq; affici excommunicatione etiam eum, qui percutit Clericum degradatum verbaliter tantum, vel Clericum irregularē, aut per excommunicationem etiam vitandum, quia hi non amiserunt privilegium Canonis. Jam ad 1. quæst. R. affirmative. Ita expressè habetur in cap. contingit de senten: excom: & ita DD. CC. cum Suarez d. 22. s. 1. n. 59. & ratio est, quia tunc fit iniuria, & Clerico & statui Clericali, cum Clericus etiam

etiam volens percutitur, vg: in pænam, quòd hunc statum fit amplexus.

Dices volenti & scienti non fit injuria, E. R. D. Ant: non fit injuria, cum volens & consentiens consentit in ijs, in quibus potest consentire C. A. in quibus non potest consentire NA. Privilegium enim de non percutiendo Clerico sub pæna excommunicationis concessum est toti Ordini Clericali, & Statui, cui unus Clericus non potest præjudicare & cedere. Nam persona privata, non potest cedere privilegio concessio communitati, aut toti alicui Ordini. Cum ergo Clericus non possit consentire in sui percussione, eò quòd ipsius percussio vergat in damnum aliorum, sequitur illum, qui percutit Clericum volentem, facere illi injuriam, imo toti statui Ecclesiastico:

Sic dum homicidium committitur non solùm fit injuria occiso, sed eti-

am Reip: ethi occisus forte consenti-
at in occisionem sui.

Ad 2dum quæsitum R. 1. illum qui
percussit Clericum non esse notoriè
excommunicatum, nec vitari debere
ab illo, qui vidit eum percutientem,
si id necdum sit aliis hominibus no-
rum. Ita LaCroix n. 179 Castrop: Bo-
nac. d. 2. p. 2. q. 3. &c. contra Su-
arez, Dicast: d. 2. n. 425. & alios pu-
tantes, ad hoc ut vitetur percussor Cle-
rici, sufficere, si id notoriè alicui con-
fiterit. Ratio nostra est, quia Conc:
Constantiense ait: *Salvo, si quem pro
sacrilega manuum iniectione in Cleri-
cum, sententiam latam à Canone, a-
deo notoriè confiterit incurrisse, quòd
factum non possit aliqua tergiversa-
tione celari, nec aliquo suffragio ex-
cusari.* E. videtur requirere, ut sit
simpliciter notorium, quòd in excom-
municationem quispiam inciderit.
Ergo debet multis esse notum, ita ut
in iudicio negari non possit. Et cùm
hac

hæc interpretatio fit favorabilis ani-
 mabus, præferenda est alteri, præfer-
 tim, quod Conc: Constan: voluerit
 auferre dubia ad pacandas innocenti-
 um conscientias, ne pro quolibet du-
 bio cogentur vitare excommunica-
 tos, subirentq; periculum peccandi;
 ut habet CC. Ut ergo percussorem
 Clerici teneat vitare, non est latis,
 quod tres vel 4. viderint, quia ideo
 non est simpliciter publicum. Nec
 sufficit, quod sit notorium notorieta-
 te juris, hoc est, quod sit notum, vel
 per sententiam judicis, vel per con-
 fessionem rei in iudicio, vel per testi-
 um depositionem juridicam. Sed re-
 quiritur notorietas facti, hoc est, ut
 notum sit personis multis, vel mayo-
 ri parti communitatis, quæ factum
 evidenter sciat. Hinc delictum com-
 missum coram decem non est notori-
 um respectu magnæ civitatis, quam-
 vis sit notorium respectu Collégij,
 aut vicinix, ut ait Bonac: Hinc patet

M

me

me non teneri vitare eum, qui coram me percussit Clericum eo tempore, quo non aderant tot testes, qui sufficiunt ad faciendum delictum notorium: ut ait Avila &c. quia factum illud, quamvis mihi certum sit, & notum, non appellatur absolute notorium.

Ry. 2do. Quamvis factum percussoris Clerici sit notorium, si tamen accedat dubium juris, non teneris vitare percussorem, vg: si aliquis in publico foro coram multis percussit, sed allegat, se ideo non incurrisse excommunicationē, quia dicit se percussisse vim vi repellendo, vel nescivisse illum esse Clericū, vel se joco percussisse, talis non est vitandus. Ita Suarez Fill: Avila &c. cum Pignateli t. 4. conf: 133. qui infert, regulariter requiri, ut talis percussor per Judicem denuntietur, quia aliàs poterit aliquam tergiversatione, vel excusatione celari. Debet tamen huius excusatio juxta Bonac: esse probabilis, aut probabile dubium ingerere. Nam si con-

tingit.

tingeret eam fictam esse, adhuc esset excommunicatus vitandus, cum ficta excusatio non tollat certitudinem facti & ex alia parte omnes delinquentes soleant sua delicta excusare, unde sequeretur nullum excommunicatum esse vitandum.

R. 3tio. Si fama publica esset, cap: cum desereres de sent: excom: dicitur, percussorem Clerici esse vitandum. Intellige si fama orta sit à fide dignis & faciat moralem certitudinem, tunc enim sufficit ad notorietatem facti, ut notat Castropalao n. 8. Putat tamen Avila, & Dicastillo n. 404 non sufficere famam, quod percusserit, sed requiri famam, quod publicè percusserit. Imò Suarez, Molina, Dicastillo n. 404 censent, non sufficere publicam infamiam, quando hæc non procedit ex evidentia facti per testes oculatos, quia aliàs non dicitur notorium, sed famosum. Addit Dicast: n. 427. si quid fiat in domo privata

M2

coram

coram 7. non esse notorium, si a tunc fiat in foro cenferi notorium, & si fiat in Conventu Religioforum, non ideo esse simpliciter notorium.

Ad 3tium quaſitum R. affirmative. Ita Leſſius, Silveſter de excom: q. 5. Reginaldus n. 216. &c. Ratio eſt, quia ad incurrendas cenſuras prærequiritur quidem, & ſupponitur peccat: mort: non tamen neceſſe eſt, ut peccat: mort: tunc committatur, quando cenſura incurritur, ſed ſufficit peccat: mort: prohibitum ſub cenſura, commiſſum antea fuiſſe. Idem in ſimili docet Suarez tom: 5. d. 44. ſ. 1. n. 5. de eo, qui cauſam dedit homicidij, ſed ante ſecutum effectum mortis, egit penitentiam de ſuo delicto, hic enim non excuſatur ab irregularitate: quia ſicut penitentia non tollit irregularitatem jam contractam, ita neq; facit, ut in prædicto caſu non contrahatur.

Dices, qui tempore ſuæ amentia approbat percuffionem Clerici non incur-

incurrit excommunicationem. Ergo etiam mandans Clerici percussionem, non incurrit excommunicationem, si fuit tunc in gratia Dei, cum mandatarium mandatum exequeretur. *R.* cum Molina C.A.N.C. quia praedictus approbator, eo tempore, quo erat amens, non potuit humano modo approbare percussionem Clerici, & mandare, quam postea mandavit is, qui nunc existit in gratia.

C A S U S IV.

Titius & Berta vescuntur carnibus in quadragesima, non abstinendo etiam à cæna. Titius quidem; quia est dispensatus ad carnes: Berta verò, quia licet non sit dispensata ad illas, est tamen pregnans.

QUæritur I. An dispensati ad carnes edendas, possint pluries comedere.

medere illas, si unica refectio, fit eis
satis?

Quæritur 2do. An prægnans obli-
getur ad jeiunium quoad quantitatem?

98 Prænoto plerosq; DD. consentire,
quod dispensatus ad carnes ob justam
causam, vg: ob infirmitatem, vel ob-
debilitatem virium, impediens ob-
eunda rite munia, nec restaurabilem
unica refectio, possit aliquoties in
diem comedere carnes. Cum enim
superior cum tali dispensat ad carnes,
intelligitur dispensare pro causæ exi-
gentia, quæ crebriorem (ut supponi-
tur) svadet refectioem. In hoc du-
bitatur, utrum dispensati ad carnes
edendas, possint pluries carnibus ve-
sci, si unica refectio fit eis satis? Bi-
sariam divisi sunt Authores, alij affir-
mant cum Tambur: Fill: Led: Caiet:
& alijs multis: Fundamentum eo-
rum est, quòd si quis semel comede-
rit carnes, jam eo die liber est à je-
junio, cum id illi sit tunc impossibi-
le

le. Nam de essentia jeunij juxta CC. DD. cum D. Thoma, est abstinentia à carnibus. Sed hoc fundamento multum probatur, scilicet, posse eum pluries comedere licite carnes, qui eas semel in quadrag: gulæ svasu comedit. Nam etiam ei illa die est impossibile jeunium. Negativam amplexurus, suppono illum, qui dispensatus est ad carnes, ideo dispensatum, quia illi cibi esuriales, pisces vg: & oleum valde nocent, quod detrimentum ex alijs cibis secuturum, possit carniū esu amoliri, ita ut causa, ob quam data est dispensatio, pro unica duntaxat militet refectioe. Hoc supposito R. dispensatos ad carnes edendas non posse pluries comedere illas, si unica refectio sit eis satis. quia non sunt dispensati ad multiplicem carniū eodem die comestionem, sed solum ad unam, cum causa solum pro una militet refectioe. E. conf: certa, nam quando cum subdito non dispensatur

fatur in lege, non potest ponere quidquam contrarium legi. Jam verò lex Eccel: non solum prohibet unam, sed etiam plures carnis comestiones. Hinc juxta receptissimam Theologorum sententiam, toties quis peccat, quoties die jeiunij carnes comedit? Confirmantur dicta: Dispensatio inferioris in lege superioris sine justa causa, ex CC. Doctorum, est invalida, ac proinde non excusat à transgressione præcepti. Nam qui nomine alterius sine causa dispensat, dispensat: atqui in nostro casu dispensatus supponitur, solum habere causam, ut semel edat carnes, ergo ad exigentiam causæ supponendum est ei datam dispensationem ab inferiore. Tenet tamen dispensatio sine causa data à legislatore, vel parem potestatem habente; etsi peccet tam dans, quam petens dispensationem contra jus naturale, dictans partem debere conformari suo toti, nisi justa causa excu-

excuset. Illustrantur dicta ex regula communiter approbata, ut habet Medina in cod: de jeiunio q. 5. quòd quando alicui fideli ob causam aliquam permittitur in die jeiunii ab Ecclesiastica disciplina in aliquo recedere, in tantum id illi permittitur, quantum se extendit talis causæ indigentia: At qui dispensatus hic supponitur habere causam tantum pro unica carnum in die comestione. Ergo hæc unica solum illi est concessa. Licet enim exemptus sit à lege, qua simpliciter prohibentur carnes in quadr: non tamen eximitur ab eadem lege, quæ 2da & tertia carnum comestio prohibetur. Cum enim hæc lex ad plures comestiones extendatur, idem ab illa soluto contingit, ac ei, qui à bona lege est exemptus beneficio Principis, non enim eò ipso eximitur à cæteris.

Probatur 2do. Qui per privilegium potest horam jeiunij debiti prævenire, non eò ipso à jeiunio est liber,

ber, juxta omnes. Ergo etiam in no-
stra suppositione dispensatus ad car-
nes, non est eò ipso totaliter ieiunij le-
ge solutus. Probatur Conseq: ex
cap: cùm dilecti de dolo & contu-
mac: necessitas & iusta causa, quæ ex-
cusat ab integro ieiunio, non excusat
ab omni parte eius. Præscriptum e-
nim Eccl: licet in totum, servari non
possit, in parte, quæ servari potest,
servandum est, præsertim cùm finis
ieiunij sit mortificatio carnis, & po-
test haberi unica carnis comestione
in nostro casu.

Probatur 3tio. Argumento ad ho-
minem: juxta adversarios ut Tamb:
& Joan: Sanchez in select: d. 5. n. 13.
Dispensatus ad comedendas tantùm
semel in diem carnes, non potest eas
pluries licité edere, quia præceptum
abstinendi à carnib9 toto perdurat die,
sed in nostro casu dispensatio suppo-
nitur data pro una tantùm refectione
juxta

juxta exigentiam causæ. Ergo. nec
 sola dispensatio potest esse justa causa
 faciendi aliquid oppositum legi, sed
 debet fundari in causa. Neq; in du-
 bio præsumi debet (ut bene notat Re-
 ginaldus) dari dispensatio à Papa, ne
 ipse in destructionem, non in ædifi-
 cationem potestate sua, uti videatur,
 in re tanti momenti, quanti est jeiu-
 nium Eccl. Si dicas. Qui liber est
 à jeunio potest licitè cænare, sed in
 nostro casu dispensatus, est liber à je-
 unio. E. R. DM. qui liber est à je-
 unio tam quò ad quantitatem, quàm
 quò ad qualitatem potest licitè cænare
 CM. qui liber est quò ad qualita-
 tem, & non quò ad quantitatem.
 N. Mai. Dispensatus in nostra sup-
 positione non est liber à jeunio quo
 ad quantitatem, sed solùm quo ad qua-
 litatem ciborum. Sic juxta Azor li-
 cèt unica refectio sit de natura jeiu-
 nij Eccl: tamen liber à jeunio quo ad
 quantitatem, non est liber quo ad qua-
 lita-

litatem v.g. feriis 6tis. Nam licet in una, essentiali jeiunii non fervetur, debet fervari in alio, nisi quid obfit. Jeiunium tamen quo ad quantitatem solam, vel quo ad qualitatem solam non est rigorosè jeiunium, sed potius abstinentia simplex. Nec dic cum Azor, Caiet: Consuetudo est, ut dispensatus ad carnes prandeat, & cænet sine scrupulo. Nam hæc consuetudo valet tantum, cum quis iustam causam habet pluries in die comedendi carnes.

Dices I. Cessante causa dispensationis simpliciter, dispensatus potest adhuc licitè semel die jeiunij comedere carnes, nam cessante causa dispensationis, dispensatio non amittit vim. R.N.A. prob: A.D. cessante simpliciter causa dispensationis dispensatio non cessat, si sit redacta ad actum irrevocabilem CA, nam cui dispensatum fuit in impedimento consanguinitatis, propter paupertatem faminae, licet

licet hæc matrimonio contracto divi-
 tias obtineat, tamen matrimonium nō
 est irritum. Cessante causa dispensa-
 tionis, dispensatio non cessat. Sinon
 sit redacta ad actum irrevocabilem.
 NA. sic in nostro casu dispensatio
 non redigitur ad actum irrevocabi-
 lem, adeoq; obligatio legis conditio-
 natè tantum extincta, vel ad certum
 tempus sublata, potest reviviscere,
 causa dispensationis cessante.

Dices 2do. Accessorium sequitur
 principale. Ergo cui conceditur prin-
 cipale, conceditur accessorium; atqui
 principale est prandiū, accessoriū cæna.
 Ergo cui conceditur prandere cum
 carnibus, conceditur cænare. R. Dist:
 ultimum Conseq: cui conceditur pran-
 dere, conceditur & cænare, si justam
 habet causam cænæ C. secus N.C. Potest
 etiam negari suppositum subsumpti:
 nam in nostro casu non conceditur
 principale scilicet prandium, sed tan-
 tum cæna, seu unica per diem refectio.

Ad secundum quæsitum R. nega-
 tivè.

99 tivè. Ita Navarrus, Silv. Caiet. &c. quia non est mens Ecclesiæ, cum gravi dolore vel læsione naturæ ad jeiunium obstringere, atqui si prægnantes ad jeiunium etiam quo ad quantitatem obligarentur, gravem dolorem & læsionem prolis paterentur, cum uberiore & frèquentiore alimento pro se & fætu indigeant, quo non sumpto, & earum, & prolis sanitas periclitaretur.

C A S U S V.

Titius pollens quidem usu rationis, sed adhuc sexennis vescitur carnibus in Quadragesimâ.

Quæritur 1. An sexennis usu rationis pollens, licitè vescatur carnibus in Quadragesimâ?

Quæ. 2do An si illicitè vescitur, toties peccat, quoties carnes comedit?

Ante

Ante resolutionem notæ, convenire
 DD. in hoc, quod pueris ante septennium completum, imò & postea, juxta Joan: Sanchez l. 3 n. 31. si usum rationis nondum acquisierunt possent dari carnes, quia cum hi non teneantur legibus Ecclesiæ, cooperatio non est ad actionem contra leges. In hoc dubitatur, an puero ante septennium doli capaci licitè dantur carnes, & an is licitè eas comedit? Silvius, Lopez p. 2. instr: c. 2. 12. negat licitū esse in locis, ubi adesset consuetudo in contrarium. Sed rectius licentiam dandi & comedendi carnes parvulis etiam doli capacibus, dant cum alijs Tannerus d. 3. q. 3. dub: 5. n. 99. Azor t. 1. l. 7. c. 17. Saa, Sanchez, & si adesset consuetudo in contrarium. Ratio est, quia parvuli ante septennium non ligantur legibus positivis. Ergo nec consuetudine, quæ est lex non scripta. Hæreo illis, & ad quaesitum 1. R. affirmatiue. Quia legis posi-

100

positiva in hac ætate, in qua commu-
niter lumen rationis oriri non solet,
non intendunt obligare, & quod in
uno, vel altero usus rationis accelere-
tur, id fit per accidens.

Ad 2dum Q. R. affirmative. Ita
Diana tr: 9. de jeunio f. 163. Toletus
l. 6. c. 3. n. 3. Lessius &c. Ratio est,
quia quoties quis præceptū negativū,
sive naturale, sive positivum trans-
greditur toties peccat, sed præceptū
de non comedendis carnibus in qua-
drag: est negativum. Ergo quoties
illud quis transgreditur, toties peccat.
Nor probatur. Præcepti de non su-
mendis carnibus die jejunij sensus est,
ne absolute sumantur, qualis negatio
distributionem tribuit prædicato. E. Re.
Dices: Qui in magna quantitate cibos
esuriales in quadrag: sapius come-
dit, non peccat graviter, nisi 2da co-
mestione, supposito quod excesserit
annum 21, alijs autem comestionibus
non peccat nisi venialiter, ut sentit
Lef.

Lessius &c. Ergo etiam qui die jeiu-
 nij comedit carnes, etsi prima come-
 stione graviter peccet, non tamen pec-
 cat 2dā vel 2tiā. Probo Conseq. &
 præceptum de non edendis sæpius ci-
 bis esurialibus, & præceptum de non
 fumendis carnibus sunt negativa præ-
 cepta. E. ad Antec: Medina Sylvius
 &c. respondent negativè, ratio eorum
 est, quia sicut peccat, quoties quis
 furatur, quoties plus quam semel in
 die celebrat Missam extra casus ne-
 cessitatis, peccat etiam toties, quoties in
 die jeunij comedit cibos esuriales, quia
 tam peccato furti, quam pluribus co-
 mestionibus contravenitur præcepto
 negativo. Sed cum veriore sententia
 E. Reginaldi, Lessij, Dianæ &c. R. C.
 A.N.C. ad prob. Toletus & alij di-
 cunt præceptum de non fumendis
 sæpe cibus esurialibus esse affirmati-
 vum, sed falsum est, nam per illud
 non præcipitur aliquid ponendum,
 sed prohibetur poni comestio. Itaq;
 ad
 N

ad probat: R. cum Reginaldo, Caiet:
 &c. & præceptum de non comedendis
 9 dis cibis esurialibus sæpius per diem,
 & præceptum de non edendis carni-
 bus est negativum non eodem, sed di-
 verso modo. Nam comestio carni-
 um absolutè prohibita est in quadrag.
 Multiplex autem comestio ciborum e-
 surialium non est prohibita absolutè,
 sed per respectum ad aliud, scilicet
 ad conditionem jeunij, quæ est, ut
 jeunans contentus sit una comestione,
 adeoq; dum transgreditur terminum
 unius comestionis, per alteram tantum
 comestionem peccat graviter, non per
 tertiam; sicut si Semei sæpius transi-
 set torrentem Cedron contra prohibi-
 tionem sibi à Salomone factam l. 3.
 Reg: c. 2. non sæpius, quam semel es-
 set reus mortis. Itaq; distingvendū
 est inter præcepta negativa, nam illis
 quædam prohibentur, quia mala sunt
 intrinsecè, ut perjurium, quædam ve-
 rò mala sunt tantum, quia sunt pro-
 hibita

hibita vel absolute, idq; vel sine deter-
 minatione certi temporis, ut celebra-
 tio Missarum plurium eodem die ab
 eodem Sacerdote; vel cum determina-
 tione certi temporis, ut esus carniū
 in quadrag: Quædam autem sunt
 prohibita per respectum ad aliud. Sic
 pluries in quadrag: comedere prohi-
 bemur per respectum ad conditionem
 jeiunij de una comestione.

Infertur. Qui semel carnes come-
 dit, non potest servare jeiunium, qua-
 tenus vetat primam carniū comesti-
 onem, potest tamen servare, quate-
 nus vetat reliquas. Sic Sacerdos, qui
 sine necessitate celebravit bis, etsi nō
 possit servare præceptum Ecclesiæ,
 quo prohibetur plūs, quàm semel cele-
 brare, potest tamen illud servare, ut
 vetat tertiam celebrationem.

C A S U S VI.

Titius ductus desiderio plurima cōgregandi apud DEUM merita tale nuncupavit votum: Voveo DEUS me facturum, quidquid capax voti totā vitā faciam.

Quæritur. An validum sit huiusmodi votum?

Ante resol: suppono, votum esse voluntariam, & deliberatam promissionem factam DEO de bono aliquo **IOI** meliori, quàm non jeiunare. Jam ad **Q** in Acad: Vilnen: resolutum **R**: affirmativè Probo I. Votum de materia possibili, meliori, & honesta est validum juxta omnes, sed votum in nostro casu est tale. Ego est validū **Prob: 2.** Illud votum est valid, cuius transgressio est peccaminosa, sed voti prædicti transgressio est peccaminosa. Nam si quis hoc voto facto, dicat vg: **coro-**

coronam, sed nolit ex obligatione hujus voti eam recitare, is defacto peccaret contra Religionem, tanquam transgressor voti. Probatio. Juxta Claud: LaCroix, valet hoc votum: voveo me salva sobrietate bibiturum quodocunq; bibam, voveo me honeste lufurum, quodocunq; ludam. E. etiam votum in nostro casu valet.

Prob. 4to. Validum est votum faciendi omnia ex Latria, Hiperduha & Dulia, item votum faciendi, & patiendi omnia pro conversione infidelium.

E. A. est. Patris Kwiatkiewicz in facie Ascetica. Conseq: prob: Similis est voti sensus in Antecedente, & in consequente. Nam etiam voti in antecedente est sensus talis: Voveo me

facturum omnia ex amore DEI &c. quacunq; faciam, voveo me passurum omnia pro conversione infidelium, quacunq; patiar. Prob: 5to. Votum

prafatum nihil habet contra fidem, vel bonos mores. E. est validum,

nec

nec est contra rationem, cum sit de re
 meliori & possibili. Prob: 6to. Vo-
 tum meritorium gratia est validum,
 sed votum in nostro casu est merito-
 rium dum fit, & dum opera voto a-
 pta ponuntur. Accedit enim ex hoc
 voto specialis honestas Religionis.
 Nec refert, quod tunc quis non co-
 gitet de hoc jam facto voto, dum ali-
 quid boni facit. Nam multa fiunt ex
 voto habitualiter tantum. Verè enim
 satisfacit voto, uti & juramento, ac
 panit: Sacramentali, qui opus promif-
 sum, vel sibi injunctum ponit, quam-
 vis non habeat intentionem satisfa-
 ciendi voto &c. Vota enim sunt leges
 quasi particulares, quas homo sibi im-
 ponit, hinc solum obligant ad sub-
 stantiam actus. Et sicut legi commu-
 ni v.g. de audienda Missa die Festo
 potest satisfieri, & si quis nesciat esse
 diem Festum, ita potest quis legi par-
 ticulari voti satisfacere, & si sit im-
 memor voti: ut habet CC. cum La-
 Croix.

Dices

Dices 1. Hoc votum. Voveo me facturum ea, quæ me facturum vovebo: est nugatorium E. etiam. R. N. A. nam sensus talis voti est: Voveo me impleturum vota facienda.

Dices 2do. Non valet hoc votum: Voveo me facturum, si quid aptum voto fecero. E. R. N. A. Votum enim hoc est de materia possibili, meliori & licita. E. est validum. Sicut enim peccaretur hoc actu. Volo hodie peccare, si quid peccabo: ita hic actus, Voveo me facturum, si quid aptum voto fecero, est meritorius. Præterea votum in antecedente positum, æquivalet voto consequentis. Dicere enim: voveo me facturum, quidquid aptum voto faciam, perinde est, ac dicere: voveo me facturum, si quid aptum voto faciam, cum utrumq; habeat pro objecto liberam voluntatis determinationem ad licitè ponendum aliquid aptum voto. Bene enim sic argo. Voveo me facturum, si quid, vel

vel quidquid aptum voto faciam, sed hoc & illud faciam v.g: eleemosynam dabo, jeiunabo &c. E. voveo me facturum hoc & illud. v.g: eleemosynam daturum, jeiunaturum &c.

Dices 3tio. Nugaretur, qui sic voveret. Voveo me ingressurum religionem, si ingrediar eam. E. etiam nugatur sic vovens. Voveo me facturum, si quid aptum voto faciam? R. 1. N. A. in casu, quo quis hoc votum, prorsus liberè deliberando de vitæ statu emitit. Nam tunc habet talem sensum: si me liberè determino vero ad efficacem ingressum Religionis, volo illum ponere, etiam ex obligatione voti. R. 2. C. A. in casu, quo quis hoc votum emitit, volens evadere periculum mortis per votum Religionis, sed N. C. Nam taliter vovens, & vellet præsens mortis periculum evadere, & nollet: vellet, ut supponitur; nollet, quia sibi relinqueret libertatem ad Religionem ingredi-

di-

diendam, vel non ingrediendam licite.

Si dicas: etiam in hoc voto: Voveo me facturum, si quid aptum voto faciam; relinquitur libertas ponendi actiones voto aptas, vel non ponendi licite. R. D. A. relinquitur libertas ponendi actiones voto aptas excluso motivo facti voti. N. A. peccaret enim, qui facto hoc voto, determinaret se ad ponendam actionem aptam voto, & nollet eam ex obligatione voti facere. Relinquitur libertas &c. ex suppositione antecedente liberam voluntatis determinationem, C. A. Votum enim præfatum habet pro objecto actiones aptas voto, ex suppositione consequenti determinationis liberæ ponendas, nec obligat determinatè, & ex suppositione antecedenti, ad aliquid simpliciter ponendum, sed obligat ad aliquid indeterminatè, ad quod scilicet voluntas se liberè, & efficaciter determinabit.

CA.

C A S U S VII.

Regularis Superior tempore pestis,
 duobus Sacerdotibus, Zelantio sci.
 102 licet obsequiosam pestiferorum, cu-
 ram in virtute Sanctæ Obedientiæ
 committit: Domorno autem solam
 custodiam claustrum mandat. Ze-
 lantius desiderio mortis, ne ampli-
 us DEUM offendat, neglectis cau-
 telis, & industriis communibus, ne-
 cessariis ad conservationem suæ vi-
 tæ, peste afflatus obit. Post eius
 obitum Domornus enixè rogatus, ad
 iuvandas periclitantes extreme a-
 nimas, relicta domo, post aliquot
 dies in Obsequio pestiferorum, re-
 us peccati mortalis cum sola attri-
 tione decedit.

Quæri-

Quæritur 1. An possit Superior sub obedientia præcipere obsequia pestiferorum externorum?

Q. 2do. An liceat in pestis pericula sine ullis præservativis cæterisq; industriis adversus infectionem se ingerere, eo solo fine, ut quis tantò citius moriatur, & consequenter constituatur in eo statu, in quo nequeat DEUM offendere?

Q. 3tio. An rectè egerit Domonius relicta custodiâ domûs, inserviens pestiferis?

Q. 4to. An sufficit ad salutem hominis in peccato mortali constituti, & in obsequio charitatis morientis, sola attritio?

Ad **Q. 1. R. 1.** negativè. Quia obsequia pestiferorum externorum præcipere, ad Superioris jurisdictionem non pertinet, cum hæc obsequia sint res difficillima cum periculo vitæ præstanda. In rebus autem difficilibus
valde

valde, (ut ait Joan: Allaza, tit: Obed:) non tenetur subditus obedire, ut si iuberetur per plures dies in pane & aqua jeiunare, nisi ad hoc esset causa rationalis: hæc ille. Hinc S. Bern: ait: Votum meum non adaugeat Prælatus. Bonacina etiam dicit. Probabilius videtur non teneri religiosum cum magno cruciatu dare sibi membrum amputari, ob salutem totius corporis, ita jubente Superiore, quia hic actus, ut ait ille, est nimis heroicus, nec cadit sub imperium Prælati ob difficultatem.

Dices. Potest Superior præcipere curam domesticorum peste infectorum regularibus subditis. E. etiam externorum. R. C. A. N. C. Nam ad Superiorem tanquam ad bonum pastorem spectat, ut per se, vel per suos provideat bono subditorum, ovium suarum: Et sicut Parochus, nisi aliquem loco sui æquè idoneum substituat, nequit absq; peccato gravi deferere

ferere suos parochianos, peste affectos, sic & Superior regularis vel per se, vel per aliquem tenetur in gravi pestis casu suis esse fulcro, quæ ratio pro externis non militat.

R. 2do. Si est verè extrema necessitas, & desunt alij, nec haberi possunt, potest, & debet Prælatus religiosus suis subditis præcipere, ut ministrant externis in peste Sacramenta. Ita Sanchez l. 6. mor: c. 2. n. 55. & Gobat in exper: Theol: f, 20. Ratio est. Quia ad ministranda externis in peste Sacramenta, dum extrema necessitas urget, & alij haberi nequeunt, tenentur regulares lege naturali, à qua status religiosus non eximit: sed est obligatio tunc talento potestatis Sacerdotalis uti non tam vi obedientiæ, quam vi legis naturalis. Porro necessitas Spiritualis extrema, juxta Gobat in Theol: exper: tunc est, cum homo reus pecc: mort: nescit elicere contritionem, vel si scit eli-

elicere, eam non elicit, nesciens hic, & nunc ad salutem sibi necessariam esse. Jam verò gravi necessitate Spirituali laborat is, qui non potest, nisi difficillimè contritionem elicere, & in hac, soli Parochi ex sensu T. T. obligantur vitam suam exponere periculo. Regulares verò possunt ex charitate, sed non tenentur cum periculo vitæ, succurrere proximo in gravi necessitate Spirituali, sed in extrema solùm.

Ad 2dum Q. R. negativè per se loquendo. Ita Gobat cit: quia cum nemo sit vitæ suæ dominus, non licitè aliquid facit ex directâ intentione vitæ abrumpendi E.

Dices licet ob bonum finem petere, & optare sibi temporalia mala, ut corporis morbum, mortem &c. E. etiam licet in pericula pestis, sine ullis præservativis se dare, eo solo fine, ut quis tantò citiùs moriatur, & in statu illo constituatur, in quo nequeat DE-
UM

UM offendere. *R.* 1. hoc argumen-
 probat multum, adeoq; nihil, probat
 enim licere effringere carcerē ad eli-
 berandum reum, cum liceat id opta-
 re & svadere reo, imò instrumenta
 ad id suppeditare. *R.* 2. D. A. licet
 ob bonum finem optare sibi mortem
 à D. DEO inferendam C. A. procu-
 randam ab illo, qui illam optat. N. A.
Q. hic, quæ sunt illæ præservativæ con-
 tra pestem? *R.* Gobat t. 10. c. 21. se. 2.
 dat has: Ne jeiuno stomacho acce-
 das, nisi necessitas extrema urgeat, pe-
 ste infectum. Halitum eius, quò ad
 potes, commodè declina, tene inter te,
 ac ipsum, faculam accensam. Utere
 vestibus, si habere queas minimè vil-
 losis, ac muta frequenter, si potes,
 lustraq; flammâ. Si quam alterationē
 sentias in corpore, provoca sudorem
 copiosum. Bona est illa cautela, quam
 Theologi tradunt, scilicet neminem
 teneri integram materialiter confessi-
 onem pænitentis peste affecti excipe-
 re,

re, si sit periculum infectionis, sed potest aliquo à longè audito peccato dare absolutionem. Consultissimū quoque est domum peste affectam, nisi sit magna necessitas, non ingredi, sed sub libero Jove confessionem excipere. At ego duos novi unum Pultovix, alterum Varfaviæ. Primus sepultura pestiferorum, & civitati Præsidens dicebat, se à peste immunem evasisse, quod quotidie mane jejunus biberit quartam vini Hungarici. 2do autem pestiferis Sacramenta toto anno ministranti propriæ urinæ seu lotij bonam quantitatem epotasse jejunio stomacho, præservativa fuit medicina.

R. 2. ad idem Quæ. cum Gobat, si quis obsequatur Spiritui Sancto, qui est Magister Magistrorum, licitè negliget cautelas, & industrias, contra infectionem. Ratio est, quia Spiritus Sanctus multos Sanctos, & Sanctas, tanquam Dominus vitæ instigavit, ut aliqua non modo omitterent, sed etiam face.

facerent, ex intentione directa per-
emptionis propriae ad consequendum
per illam aliquod bonum.

Ad 3um Q. R. 1. Non rectè egis-
se Domornum, si præsentibus alijs Sa-
cerdotibus operam navantibus obse-
quio charitatis, claustrum totum ra-
pinis exposuit, quia fecit contra di-
sertam voluntatem Prælati, cum peri-
culo gravi direptionis rerum.

R. 2do. Si fuit extrema necessitas
Spiritualis, & nullus Sacerdotum erat
præsens, qui pestiferis inserviret, lau-
dabiliter reliquit custodiam claustrum,
& rerum Domornus, quia ut ait S.
Chrysostomus: Unius animæ perditio tan-
tam habet jacturam, ut nulla eam ra-
tio possit dignè æstimare.

Ad 4um Q. R. negativè. Ita Go-
bat t. 6. casu v. in Theol: exp: Ra-
tio est, quia mors in obsequio pesti-
ferorum non facit ex attrito contri-
tum, cum hujus nullum sit fundamen-
tum ex Scriptura, vel SS. Patribus,

o

vel

vel TT. autoritate, quod autem non est Scripturæ, vel SS. Patrum decretum sancitum, superstitiosum non est ad inventionibus præsumendum.

Dices: Baptismus fluminis, flammis, & sanguinis, item Eucharistia & Extrema unctio facit ex attrito contritum. E. & mors in obsequium pestiferorum facit ex attrito contritum.

R. 1. Nego suppositum, quod Baptismus fluminis faciat ex attrito contritum, sed est formaliter ipsa contritio cum voto Baptismi fluminis.

R. 2do. Transeat prima pars & 2da de Eucharistia ac extrema unctio. Nam Vasquez & Lugo contra Suarez & Sotum negant Eucharistiam, aut extremam unctionem causare gratiam primam: & Negat Conseq. Disparitas est, nam quod baptismus v.g. Sanguinis faciat ex attrito contritum; constat ex Scriptura, Patribus. De Eucharistia etiam Thomas q. 79. art. 3. in O. ait, for

te enim primo non fuit fufficienter contritus, fed devotè accedens, confequetur per hoc Sacramentum gratiam charitatis, quæ contritionem perficit, & remiffionem peccati: & S. Auguftinus teſte S. Thoma in 4. diſt. 9. q. 1. à 3. ait. Euchariſtia vivificat etiam mortuos.

De extrema etiam unctiõne Jacobi quinto dicitur, ſi in peccatis ſit, remittitur ei, puta, quando quis bona fide ratus ſe non eſſe in mortali, cum attritione hæc duo Sacramenta ſuſcipit. Quod verò mors in obſequio peſtiferorum faciat ex attrito contritum, nullum eſt fundamentum.

Dices 2do. Martyrium facit ex attrito contritum. E. & mors in obſequio peſtiferorum. Prob: Conf: Ij, qui in obſequio tali moriuntur, ſunt verè Martyres, ut patet ex autoritate Martyrologij Romani, quod pridie Cal: Martij facit mentionem Alexandria in obſequio charitatis Defun-

etorum ut Martyrum. Item ex au-
 thoritate quorundam Theol: quorum
 Princeps est Theophilus Raynaudus
 R. C. A. N. C. ad prob: Dico Autho-
 ritates aliorum Theol: nobis confen-
 dentium opponendo. Martyrologi-
 um etiam vocat in sensu latiore, & vul-
 gari eos Martyres, qui sunt in obse-
 quio charitatis defuncti: cujus ratio
 est, quia Martyrium strictè sumptum
 est cruciatus letalis susceptus pro de-
 fensione fidei, vel virtutis alterius
 sed qui moriuntur in obsequio pesti-
 ferorum, nihil patiuntur pro defensi-
 one fidei, vel alterius virtutis, sed so-
 lum in exercitio charitatis occum-
 bunt. E. non sunt strictè Martyres
 aliàs & boni Religiosi essent strictè
 Martyres. primò, ratione paupertatis.
 Nam verè Martyrij genus est
 paupertas voluntaria, ait S. Bernar-
 dus ser: 1. de ver: D. 2dò ratione ca-
 stitatis, nam eodem teste ser: 2. in ca-
 na D. Genus Martyrij, facta carnis

mortificare. 3tio ratione Obedientiæ.
Nam ex sensu S. Bonav: Obedientia,
palma triumphalis & Nobile genus
Martyrij decollat propriæ voluntatis
caput. Hinc S. August: ser: 60, ad
Fratres in eremo ait. Non putemus
tantum in effusione Sangvinis esse
Martyrium. Semper Martyrium est
Christianis & Religiosis.

C A S U S VIII.

*Titius contraxit absoluta sponsalia
cum Berta, quibus mutuo consensu
dissolutis, nupsit Caia filia prioris
sponsæ.*

Quæritur. An sponsalibus mu-
tuo consensu dissolutis permane-
at, aut ex Matrimonio invalido etiam
solum rato oriatur impedimentum pu-
blicæ honestatis? Si ita, an adhuc Ti-
tius possit perstare in præfato Matri-
monio? 103
Præ.

Prænoto, impedimentum, publicæ honestatis esse propinquitatem ortam ex sponsalibus, vel matrimonio rato, vi cuius neuter sponſorum, validè contrahit cum consanguineis alterius in certo gradu. Hinc Titius, sponſus invalidè nubit matri, sorori, filiæ Bertæ sponſæ suæ. Item Berta sponſa invalidè contrahit, cum Patre, fratre, filio, Titij sponſi sui, quia hæ personæ attinguntur in primo gradu, ad quem duntaxat, jure novo extenditur impedimentum publicæ honestatis, exortum ex sponsalibus validis. Item si Caius nubat Gaia, sed matrimonium non consummet, non potest mortuâ Gaiâ, nubere consanguineis Gaia usq; ad 4tum gradum: nec vicissim Gaia consanguineis Caij mariti sui: quia impedimentum publicæ honestatis ex matrimonio rato oritur usq; ad 4tum gradum, juxta Canones. Hoc prænotato. R. ad 1. Q. punctum affirmativè. Ita Sanchez, Layman, Sporer &c. quia impe-

impedimentum publicæ honestatis est
 perpetuum, at non foret tale, si mu-
 tuo consensu sponsalibus dissolutis nõ
 permaneret. 2do. sponsalibus vali-
 de contractis. exurgit impedimentum
 publicæ honestatis, & contrahitur, non
 ex voluntate sponsalia contrahentiũ, sed
 ex voluntate Ecclesiæ. E. impedi-
 mentum publ: honest: in sponsalibus
 contractum non potest propria volun-
 tate tolli. E. permanet, sponsalib9
 mutuo consensu dissolutis. Sicut per-
 manet, si unus sponforum religionẽ
 ingrediatur, vel moriatur: ut habetur
 c. Si quis apud Sporer n. 57.

Dices: Sententiam hanc, quod spon-
 salibus dissolutis mutuo consensu, ces-
 set impedimentum publicæ honestatis,
 docuerunt graves DD. apud Tamb:
 & Gobat c. 15. & in praxi secuti sunt
 aliqui Episcopi, ac viri docti, & affe-
 rebatur pro ea declaratio Cardinaliũ
 Sacri officij. E. R. illa declaratio
 Cardinalium non est authentica, nec
 suffi.

sufficiens ad legem statuendam, u
 dicit Sporer &c. & illam sententiam
 prorsus evertit, & certam alteram
 Sanchezij, Gobat &c. reddit alia no
 vissima, & authentica declaratio eo
 rundem Eminentissimorum Cardina
 lium sub Alexandro VII, apud Fa
 gnanum in cap: ad audientiam de
 sponsalib: & matr: & Tambur: e. 9,
 n. 7. quæ incipit: Jubente SS: Domino
 propositum fuit &c.

Dices: Per mutuum consensum in
 sponsalia contractum fuit impedimen
 tum publ: honest: E. per mutuum
 dissensum solvitur. R. D. A. per
 mutuum consensum in spons: contra
 ctum fuit radicaliter impedimentum.
 C. A. formaliter fuit contractum. N.
 A. Nam impedim: publ: honestatis
 oritur ex voluntate Ecclesiæ, mox ut
 contrahuntur sponsalia. Hinc licet
 liberum sit contrahere sponsalia, vel
 non, tamen non est liberum contra
 here, vel non contrahere impedimen
 tum

tum publ: honest:, jam contractis spō-
salibus.

Ad 2. Q. punctum R. affirmative.
Ita Sporer & CC. Doctorum, uno &
altero apud Herincx reclamante. Ra-
tio, quia quò ad matrimonium ratum,
manet in vigore dispositio juris an-
tiqui, qua nascebatur hoc impedi-
mentum, etiam si matrimonium fuerit in-
validum, dummodo non ex defectu
consensùs. Si dicas; si ex matrimo-
nio rato invalido oritur impedimen-
tum publ: honest: tunc qui matrimo-
nium ratum invalidè contraxit cum
Caia, sorore prioris sponsæ Bertæ, non
posset, nec deberet ducere priorem
sponsam Bertam. R. N. A. hæc enim
duo impedimenta non habent vim re-
ciprocam dirimendi, ut ait Layman,
& Gobat. Non enim ex matrimo-
nio rato invalido cum aliqua, oritur
hoc impedimentum in casu, quo præ-
cesserunt valida sponsalia, cum eius
sorore, vel filia, ut habet CC.

Ad

Ad 3^{ium} Q. punctum antequam respondeam, suppono Titium nupsisse Caiā sorori prioris. sponsæ Bertæ, quarum neutram carnaliter cognovit, quia fuit in sententia Busenbaum Pö-
tj, Dianæ; Engel &c. qui docent sponsalibus mutuo consensu legitime dissolutis tolli impedimentū. R. Titium posse perstare in matrimonio contracto cum Caiā sorore prioris sponsæ Bertæ. Ita Gobat c. 15. & Sporer p. 4, c. 1. sec. l. n, 57. ubi ait, non posse moveri prudentem scrupulum illis qui secuti priorem sententiam, contracterunt cum sorore, v.g. prioris sponsæ, sponsalibus prioribus dissolutis mutuo. Rationem dat, quia juxta legem Barbarius. ff. de officio Prætoris, valet quilibet contractus, etiam matrimonialis, ex allegata prudenter credita autoritate legis, sed qui ex resolutione illorum Episcoporum, & tantorum DD. sic matrimonium contracterunt, id fecerunt ex allegata, prudente

quam denterq; credita authoritate legis, apfif. scilicet declarationis illius Cardinaliū, ertæ, quasi habentis authoritatem legis cla- ovit, rissimè loquentis, etsi revera talis non n Pō. fuerit. E. valere debuerunt contra cent, ctus illi, præsertim, cū leges & Do- itime, ctiores toti sint in tuendo matrimonij Tit. bona fide contracti valore, ne ex dis- o con- solutione gravissima oriantur incom- spon- moda. Confir: 1. ex responso Alexan- poren- dri VII, qui in materia matrimoni- n pos- orum dixit, ubi. utrinq; essent opinio- illis, nes probabiles, ut Missionarij seque- contra- rentur illas, quæ essent favorabiles, spon- alijs. Certum enim est causam ma- solutis, trimonij esse favorabilem. In dubio juxta, autem semper standum est pro va- Prato- lore actūs favorabilis, adeoq; in du- etiam, bio. quocunq; etiam positivo standū nterq; est pro valore matrimonij, sive con- qui ex- tracti, sive contrahendi. Conf: 2. m, & Dicimus ideo Sacramentum pæniten- con- tiæ licitè conferri, cum jurisdictione a, pru- probabili, nec propterea exponi pe- den- riculo.

riculo frustrationis, quia moraliter certum est, jurisdictionem in tali casu ab Ecclesia suppleri, si fortè desit, ut communiter docetur cum Viva & Diana p. 8. tr. 1. r. 93. sed etiam ex benignitate Ecclesiæ impedimentum dirimens nullum est, & matrimonium habetur pro valido, quando est solum probabile, quod aliquid non sit impedimentum, aut quòd dispensatio sit valida. E. licitè etiam cum hac probabilitate matrimonium contrahitur, nec exponitur periculo nullitatis. Id quod patet ex praxi Ecclesiæ, quæ semper matrimonia contracta cum dubio juris de impedimento dirimente, declaravit valida, & quidem non ideo declaravit, quia fuerunt contracta, sed quia causa matrimonij est favorabilis, & favores ex reg: juris sunt ampliandi. Impedimentum etiã, quod probabiliter non est dirimens, habetur pro nullo.

Infer: 1. cum Viva. Si tantum probabile

babile fit, quod aliqua res matrimo-
nium dirimat jure naturali aut Divi-
no, potest Ecclesia sequendo opinio-
nem probabilem oppositam, matrimo-
nium juxta has probabiles opinio-
nes contractum habere pro valido.

Infer: 2 cum LaCroix n. 42. Qui
cum dubio speculativo suscipit matrimo-
nium, ex sententia probabili, reli-
cta tutiore, non peccat, nec incurrit pœ-
nas intentatas per damnationem hu-
jus propositionis: Non est illicitum
in Sacramentis conferendis &c. Ratio
est, quia ob dispensationem Ecclesiæ,
accedit circumstantia, quæ sententiam
illam ex directè probabili facit refle-
xè certam, & practicè tutam.

Infer: 3. Non valere matrimoniū.
si fuerit error facti, vg: quia putaba-
tur non esse consanguinea, cum tamen
esset: quia ubi non est error commu-
nis, sed privatus paucorum, Eccle-
sia quamvis possit, non supplet, nec
dispensat. Ita CC. cum Gormaz. At-
tamen

tamen Cardenas, Sanchez, &c. dicunt, quod quando in quaestione facti ex conjecturis utrinq; probabilibus, resultat purum dubium omnino invincibile, hoc non obstat contrahendo matrimonio, quia etiam hic, dum impedimentum est in statu puri dubii invincibilis, videtur, quod possessio sit pro libertate.

C A S U S IX.

Titius contra fidem primorum sponsalium cum Berta factorum. promisit jurejurando Caia matrimonium, subsequuta copula.

Quæritur: Cui nubere debeat? Suppono i. Utrumq; sponsum peracto sponsalium contractu ex iustitia obligari ad nuptias, ita ut quamdiu alter in promissione persistit, alter sine injuria resilire nequeat, quamvis

vis sponsalia sine ulla solemnitate te-
stium clam contracta fuerint, in foro
tamen externo requiritur probatio per
testes, aut juramentum, in defectu ple-
nae probationis, est CC. DD.

104

Suppono 2. Titium animo contra-
hendi sponsalia promississe nuptias,
tam Bertae, quam Caiae, & tam hanc,
quam illam acceptasse promissum,
& vicissim, Titio repromississe
matrimonium. Nam si tantum pro-
missionem matrimonij acceptarent, &
illud vicissim non repromitterent, Ti-
tius non faceret contractum sponsa-
lium. Sponsalia enim sunt, promissio
mutua futuri matrimonij. Actus eti-
am agentium non operantur ultra in-
tentionem eorum.

Spō.
pro.
mon

beat
sum
x ju
uam
alter
uam
vis

Suppono 3. Bertam post contracta
sponsalia nullam dedisse occasionem
Titio, ut posset licite resiliere, & spon-
salia nova cum Caia inire. Justae au-
tem causae resiliendi à sponsalibus sunt
primò mutus consensus. 2do Reli-
gionis

gionis ingressus. 3. Ordo Sacer: 4. votum simplex castitatis. 5. alterius vel utriusq: sponsi fornicatio. 6. Impedimentū superveniens ut affinitas. 7. superveniens notabilis mutatio in sponfis, vel quo ad bona corporis, ut si quis ex sponfis incidit in morbum incurabilem: vel quo ad bona animi, ut si quis ex sponfis gravi infamia macularetur, vel quo ad bona fortunæ, ut si dotem promissam negat ille, qui promisit. Jam ad Q. R. Titium per se loquendo debere nubere Bertæ. Ita Layman t. 10. c. 1. de spon: n. 5. corol: 2 Sanchez l. 1. de matr: d. 49. &c. CC. quia qui prior est tempore, potior jure, sed Berta fuit prior tempore in sponfalibus. E. est potior jure. E.

Dices i. Sponsalia Caix sunt juramento firmata: E. sunt potiora sponfalibus Bertæ. R. C. A. N. C. Nam jus solum legitimum & non illegitimum juramento firmatum, est potius jure jura.

vo- iuramento non firmato. Jus autem
erius Caia est illegitimum, & in præjudi-
Im- cium Bertæ. Nec juri Caia favet lex
itas. Divina ut non favet, si quis juret se alte-
io in- ri gravē iniuriā facturum. Jura mentū
oris, enim non valet, quod cadit super rem
orbū illicitam, ut si quis juret, se pejera-
turi- turum.

im- Dices 2do. Si quis post votum sim-
ortu- plex castitatis DEO promissum vio-
ille, lavit puellam sub promissione matri-
Titi- monij, debet illi nubere, omiſſa ob-
bere- servatione voti. E. ex eo, quod sit
pon- prior tempore Bertæ, non sequitur,
natr: quod sit potior jure, quàm Caia. H.
est R. 1. Diana negat Ant: quia deflora-
fuit tor virginis, emisso voto castitatis,
est. debet servare votum, cum ad id urge-
at promissio DEO facta. R. 2. melius
ura- Tamb: in decal: l. 7. c. 5. de stupro
pon- C.A. quia debitum hoc ducendæ in
n jus matrimonium puellæ defloratæ, ori-
num- tur ex delicto deflatoris, at votum
jure castitatis est ex mera promissione. De-
jura-

bita autē ex delicto prius sunt solven-
da, quā debita ex promissione gra-
tuita, ut docet C.C. hinc si quis vo-
veat centum aureos Ecclesie, & dein-
de furetur, prius debet reddere hoc,
quod abstulit, illi, cui abstulit, postea
votum adimplere. N.C. disparitas,
quia votum factum DEO non adeo
urget, ut promissio facta homini.
DEUS enim non est tam rigidus ex-
actor, ut homo, & benignè præsumi-
tur jus suum remittere in concurrenti-
a juris justitiæ, quod est homini ser-
vandum, homo autem non facillè jus
suum remittere censetur.

Si dicas: Debita ex delicto prius
sunt solvenda, quam debita ex pro-
missione, sed sponsalia Titij cum Caia
posterius inita, sunt debitum ex de-
licto, sponsalia verò cum Berta sunt
debitum ex promissione. E. sponsalia
Titij cum Caia sunt prius solvenda
&c. R: 1. Hoc argum: probat mul-
tū adeoq; nihil, probat enim Titium
debe

debere nubere Caia, et si eam non deflorasset, quod tamen nullus concedit. Titij enim posteriora cum Caia sponsalia essent debitum ex delicto. Non enim ei licebat contrahere cum Caia. R. 2. Si Berta debitum ex promissione matrimonij remittit Titio, poterit is nubere Caia.

Dices 3. Juxta regulam receptam apud Syl: ver: sponsalia n. 7. si duo vincula disparis potentiae impossibilia contrahuntur, fortius repellit minus forte, sed sponsalia cum Berta, item cum Caia sunt duo vincula disparis potentiae in compossibilia. E. fortius repellit minus forte, atqui sponsalia cum Caia sunt vinculum fortius, cum Berta minus forte. E. R. sponsalia cum Caia non esse per se loquendo, vinculum fortius, nisi Berta cedat jure suo, uti cedere debet, si sponsalia clam, Caia vero in scia priorum sponsalium, coram Parocho, alijsq; testibus celebravit. Ita Layman,

tr: 10. de spons: n. 5. c. 4. Tambur: 13
 de spons: c. v. §. 5. Etsi enim pe
 se loquendo, prioribus sponsalibus
 standum fit, per accidens tamen, si
 sponsus intelligat sibi, & priori spon
 sa omni probatione carentibus, etiam
 oblato juramento, fidem coram con
 fessorio negandam, sed censuris com
 pellendum ad posteriorem sponsam
 cum sui maiore infamatione &c. ta
 casu prior sponsa rationabiliter con
 tenta esse, atq; jure suo cedere debe
 bit. Ita Sanchez d. 49. Item si et
 violatione priorum sponsalium exig
 um incommodum foret grave autem
 famæ damnum metuatur 2da sponsa
 quæ priorum sponsalium ignara con
 sensit in copulam spe matrimonij
 præsertim si etiam prolem concepit
 tunc tali casu, deceptor ex justitia de
 bet damnum mulieris avertere. In Ber
 Layman cit: Hinc judicis erit con
 gnito periculo gravis damni interd
 compellere deceptorem ad 2dam du
 cendam

cendam, ut docet Sanchez n. 6. Cum autem iudex per sententiã, non possit priorem jure suo privare, sed solum declarare, jus ejus in tali casu per naturalem æquitatem cessare. Imò si talis causa manifesta sit, deceptorem id ipsum exequi posse in conscientia foro, ante iudicis sententiam declaratoriam. Ita Layman contra Sotũ.

Dices 4. Si equum Cneio liberaliter promissum, vendas Gaio, pretio accepto, & consumpto, teneris equũ tradere Gaio, at per priora sponsalia Titius se in matrimonium Bertæ promissit, per 2da verò se quasi vendidit Caia recepto pretio copulæ, imò tradidit se, seu corpus tuum quo ad usum. E. per se loquendo Caia teneatur nubere. R.C. l. p. An: ad 2dam R. Titium promississe matrimonium Bertæ non merè liberaliter, & non sine posita repromissione, sed promississe onerosè, posita repromissione, qualis promissio non est, cum alteri

teri equum promittis. Imò in prioribus sponsalibus recepit aliquid pretij pro sua promissione Titius, recepit enim repromissionem quasi pretium suæ promissionis. Nec se potuit vendere Caiaæ receptâ copulâ quasi pretio, si antea se quasi venderat, an inceperat vendere alteri. *S* in ftes: Res vendita uni, & non tradita, si postea vendatur, & tradatur alteri, ei, cui jam est tradita debetur. *E*. etiã licet Titius promiserit tradere usum sui corporis Bertæ, & nõ tradiderit, tamẽ cū tradidit usum sui corporis Caiaæ debet per se loquẽdo nubere Caiaæ. *R*. cū Titius tradidit usum sui corporis sponsæ Caiaæ, nihil absolutè suum tradidit, cū id fuerit contra jus prioris sponsæ. At equus cū pro pretio traditur, traditur tanquam suus & proprius. *E*. traditio illius usûs corporis nullam legitimam possessionẽ facit Caiaæ. Sic non fit possessio legitima, dum quis rem furto ablatam etiam accepto pretio alteri, vendit, & tradit.

C A S U S X.

Titius & Caius litigaturi, munera notabilia, judici obtulerunt, ut quisq; in suam partem animum illius moveret.

Quaritur. An iudici acceptatio munerum sit aliquo jure illicita?

Q. 2. Si est illicita, an tenetur ad munerum restitutionem?

Q. An peccat, qui iudici munera offert?

IOS

Suppono. Licere iudicibus aliquid loco stipendij accipere, pro labore personali, qui iudicis studium, industriam, & periciam requirit, & ad quem gratis exercendum non obligatur, quia licet opus exercendi iustitiam sit Spirituale, & ex hac parte videatur esse simoniacum aliquid, accipere,

pere, tamen non est simonia aliquid accipere loco stipendij pro obligatione, qua se obligat iudex ad exercendum illud officium. eò quòd tunc Iudex locat, seu vendit obligationem, non opus iustitiæ, quod exercet. Obligatio autem, quâ quis se obligat ad aliquid faciendum, temporale quiddam est, & pecuniâ æstimatur. At si iudex habet à lege, vel conventionem stipendium certum sibi assignatum, vel quando habet beneficium, cui annexa est iurisdictio in litigantes, tunc nihil potest aliud loco stipendij accipere à litigantibus, quia aliàs acciperet, aliquid ultra mercedem sibi debitam. Si tamen stipendium assignatum in pretium, injustum esset, neque publica potestas illud auget, potest iudex tantò plus pro labore accipere, quantò maius salarium esse oportebat, ut iustum foret, quoniam lex injusta in conscientia non obligat. Sylvester v. restitutio q. 5. Dicastillo de jure & iust. f. 453. Possunt etiam iudices

dices

quid dices recipere premium maius, quam
 gati fit taxatum, quando propter litigan-
 cen. tes, aliquem extraordinarium laborem
 Ju. manifeste maiorem assumunt, ad quem
 em, ratione officij non tenebantur, v.g: ut
 Obl. noctem infornem ducant, vel alio
 t ad proficiscantur ut citius, quam tene-
 dam bantur, causam expediant. Nav:
 i ju. Mol: &c. Jam restat difficultas de
 one acceptione munerum, quæ dantur ad
 um, movendum Judicis animum in alte-
 i an. ram partem, an hæc acceptio sit ali-
 tunc quo jure prohibita? itaq; R. i. Ju-
 acci. dici acceptio munerum, quæ dan-
 tunc tpe. tur ad movendum eius animum in
 de. alteram partem, esse jure positivo il-
 gna. licitam: ut constat ex l. plebiscito ff.
 neq; de officio præsidis &c. Non intelli-
 pre. gitur tamen contra eas leges peccare,
 oere, qui accipit quidem munera, non ta-
 ebat, men ut Judex, nec ei tali intuitu dan-
 uita tur, sed ob amicitiam aliunde ortam,
 lve. & contractam ob beneficia privata,
 o de danti collata, ob consanguinitatem &c.
 n ju. leges
 dices

leges enim solum prohibent accipere aliquid occasione Magistratus. Ita Sanchez l. 3. consil: c. unico dub. 1. n. 21. & alij.

Ry. 2. Est etiam illicitam jure naturali munerum acceptionem, quæ dantur ad movendum animum Judicis in alteram partem. Ita Lugo d. 37. sec: 11. &c. Impossibile enim est moraliter loquendo, ut judex; qui pendente lite accipit à litigantibus magnum aliquod donum, prostea in decursu causæ, & in prolatione sententiæ non propendat multum in favorem plus offerentis. Munera enim excæcant prudentes & subvertunt verba Justorum Exodi 23. Et dato quod possit aliquis adeo rectus reperiri, qui etiam donis acceptis condemnaret nocentem, tamen acceptatio munerum est periculum proximum pervertendæ iustitiæ, quia à communiter contingentibus est judicandum. Sic peccatum fornicationis accipit suam mali.

malitiam ex damno prois, quæ male educabitur, quod inconueniens licet in aliquo particulari cesset, à communiter tamen contingentib: iudicatur. Ita Lugo f. 629. Et sicut fornicatio non potest contraria consuetudine præscribi, eo quod conijciat in periculum malæ educationis prois, sic domorum acceptatio non potest esse per consuetudinem licita ex eo, quod inducat efficaciter in periculum pervertendæ justitiæ. Nec dic ex Authen: de Iudicibus §. ne autem colat: §. dari Iudicibus facultatem, recipiendi munera. Nam lex iudicib9 concedit recipere munera, quæ accipiunt alio titulo, non eo quia sunt Iudices, vel permittit accipere munera exigua, seu xenia, sed & de his Eccl: 20. dicitur: Xenia & dona excæcant oculos iudicum.

Ad 2dum Q. R. Iudicem, ante finitam litem, obligari jure naturali ad restitutionem eorum munerum, quæ data

data sunt ad movendum eius animū, aliās versabitur iudex in periculo proximo pervertendæ justitiæ, si retineat munera.

Nec refert, quod iudex munerum liberaliter datorum dominium iure naturæ acquirat. Nam hoc dominio tenetur se jure naturæ spoliare, ne sit in periculo violandæ justitiæ.

3^{ti} Quæsti duplex potest esse sensus. 1. An peccat, qui Judici offert munera? ad movendum ejus animum in suam partem. 2do An peccat, qui offert ad redimendam injustam vexationem? Si primūm R. peccat, qui munera offert Judici, quia illi dat occasionem gravis peccati. Si 2dum R. non peccat. Ita Molina &c.

Porro tunc est vexatio iniusta, quando est periculum, ne justitia unius clara pervertatur, vel quando Iudex non est æqualis omnibus in expediendis eorum negotiis, sed expedit prius eos, à quibus munera accepit, alios autem

autem differt in longum cum gravif-
simis sumptibus & molestiis. In du-
bio autem, juxta Molinam, an inju-
stitia illi fiet, etsi ex affectu ad pro-
prium commodum, timeat se fraudan-
dum jure suo, non licet munus of-
ferre.

Probatur jam 2da responsio. Non
peccat, qui invitat alterum obstina-
tum, ad peccatum minus, ne faciat
maius, vg: ut vulneret potius, quam
occidat, sed qui offert Judici munera
ad redimendam iniustam vexationem,
invitat ad peccatum minus, vexatio
enim iniusta & gravis, est maius pec-
catum Judicis, quam est acceptio
munerum. E. vide Dicastillo f. 465.
Invitatio tamen ad minus peccatum
est malum simpliciter, si fit cum af-
fectu & desiderio peccati minoris.

CASUS XI.

Titius suspensus ab Ordine Sacro, causa censura sublata, benedicit a quam, fructus, nuptias, mulierem post partum juxta solemnitatem Ecclesie.

QUæritur 1. An incurrat irregularitatem?

Q 2. An requiritur absolutio à censura, causa censuræ sublata, & contumacia cessante?

106 **Ad 1. R.** affirmativè, quia violat suspensionem Ecclesie per exercitium Ordinis Sacri: est CC. cum Bonac: d. 3. p. 4. Benedictio tamen mensa non est exercitium Ordinis Sacri, cum eam etiam laici præstare queant.

Ad 2. Q. R. affirmativè, & certum est ex c. cum desideres 15. & cap: Sacris 28 de sent: excom: Hinc Alexander

xander VII damnavit hanc 44. prop.
 Quo ad forum conscientia, reo cor-
 recto, eiusq; contumacia cessante,
 cessant censura.

Nec obstat, quod censura sit me-
 dicina, quæ definit morbo sublato.
 Nam censura est medicina, & pœna:
 hinc licet cesset ut medicina morbo
 sublato, non tamen semper cessat ut
 pœna, ut habet Viva ad prop: 44. At-
 tamen per se expirat suspensio merè
 pœnalis, quæ fertur ad certum tem-
 pus in pœnam delicti ob peccatum
 merè præteritum: nam tunc non est
 propriè censura. Ita CC. Fieri eti-
 am potest ex mente censurantis, v.g:
 dum dicitur: Sis suspensus, donec
 restituas, ut hoc ipso concedatur ab-
 solutio, si postea fiat restitutio, ut aiunt
 Navarrus &c.

Infer: i. Quamvis contumacia sit
 causa, ut ponatur censura, nō tamen est
 causa, ut conservetur. Sic licet culpa
 sit causa pœnæ, tamen sublatâ culpâ
 sæpe

scilicet manet reatus pœnæ. Hinc quia
 causa positæ censuræ fuit voluntas Su-
 perioris, ita hæc eadem debet esse cau-
 sa sublationis censuræ. Nec est alie-
 num à pietate Ecclesiæ, velle eum
 censuræ obnoxium, qui se correxit,
 & non petit absolvi à censura, & talis
 licet sit membrum Christi & Ecclesiæ,
 non tamen vegetatur influxu Spiritu-
 alis auxiliij quod ex publicis Eccle-
 siæ suffragiis provenit, sed vegetatur
 influxu interno charitatis, & fidei.

C A S U S XII.

*Resolutione sequentium questionum
 locupletior.*

QUæritur I. An homines non in-
 terdicti incurrant interdictum,
 si post latum interdictum fiant concil-
 ves populi interdicti?

Q. 2. An possit die Nativitatis Sa-
 cerdos

quia
s. Su-
cau-
alie-
eum
exit
talis
efra-
ritu-
cele-
ratur
ei.

cerdos celebrare tertiam vg: Missam,
qui in 2da vg. per errorem loco vini
consecravit aquam & sumpfit? item
an possit consecrare hostias, sumpta
jam communione, Sacerdos, propter
multitudinem communicandorum?

Q. 3. An validum est matrimoniū
Titij peregrini, quod cum Berta etiam
peregrina coram Parocho non suo,
mentitus se fixisse quasi domicilium in
eius parochia, contraxit contra fidem
priorum sponsalium contractorum
cum Caia, spe matrimonij imprægnata,
cui ne nuberet, filium ex ea susce-
ptum, e Sacro fonte levavit?

Q. 4. Quænam sit ratio agendi cū
mercatore? quæ cum aliis?

Ad resolutionem primi quæsti, sup-
pono interdictum esse, censturam pri-
vantem participatione Sacramento-
rum, Divinorum officiorum, & Ec-
clesiasticâ sepulturâ. Itaq: ad i. Q.
R. affirmativè. Ita Bonac. d. 5. p. 1
n. 16. &c. Tum quia homines non
inter.

107

interdicti, fiunt pars communitatis interdicitæ, si fiant concives populi interditi: Tum quia cives communitatis interdicitæ, dum absunt hinc, cum fertur interdictum, subjacent interdicto. **E.** & homines non interditi incurrunt interdictum, si fiant concives populi interditi. Antecedens est Sairi c. 4. n. 2. Alterij, Avilæ &c. Probo Conf: Tam hi, quam illi sunt pars communitatis interdicitæ. **E. Confirm:** Amentes aut infantes, qui tempore lati interdicti generalis non utuntur rationis usu, acquisito usu rationis, subijciuntur interdicto, & capella addita Ecclesiæ jam interdicitæ, item locus additus priori loco interdicto, subijciuntur interdicto. Ita **Al**terius d. 10. c. 5. **E.** etiam.

Obijcies I. Interdicto populo non intelligitur interdictus Clerus, & è contra. **E.** & interdicto populo, non intelliguntur interditi, qui post latum interdictum fiunt pars populi interditi.

li. R. cum Suarez &c. C. A. N. C.
 quia populus absolute prolatus, solet
 distingvi à Clero, & accipi pro laico.
 Homines vero non interdicti, si fiant
 pars populi interdicti non distingvun-
 tur à populo, nisi tanquam pars à
 toto.

Ob: 2. Interdictum est pœna Ec-
 clesiastica. E. solos ligat nocentes,
 atqui hi, qui post latum interdictum
 facti sunt pars populi interdicti sunt
 innocentes. E. R. C. A. & C. distin-
 gvo subsumptum, sunt innocentes
 præcise secundum se C. sunt innocen-
 tes, ut sunt pars populi interdicti. Ne-
 go subsumptum.

Ob: 3. Si unus habeat duo domici-
 lia, unum in eo loco, in quo, totus po-
 pulus est interdictus, aliud in alio lo-
 co, ubi non est interdictus, non subja-
 cet interdicto. E. R. cum Suarez,
 Fill: &c. Dist: Ant: Habens duo
 domicilia &c. non subiacet interdicto,
 si habitet in domicilio loci, in quo po-
 pulus

pulus est interdictus N. A. secus C. A. & N. C.

Ob: 4. Terra non interdicta, acquisita post interdictum locale, non subiacet interdicto, ut docet Gobat & E. & homines &c. B. Disparitas est quia interdictum generale personale fertur in personas, ut faciunt unum populum, consequenter qui advenit & fit pars illius populi interdicti incurrit interdictum: sicut qui recedit, cum desinat esse pars populi interdicti, non remanet interdictus. In interdicto vero locali non attenduntur loca, quatenus sunt sub uno Domino, sed ipsamet loca singula afficiuntur interdicto. Ad hæc si unus locus vendatur post interdictum, adhuc est interdictus, si vero alius post latum interdictum locus acquiratur, non remanet interdictus. Vide Gobat.

Ob: 5. Qui post latum interdictum fit de Familia interdicta, non incurrit interdictum. E. &, qui lato jam interdictum

verdicto, fit pars populi interdicti, nō
interdicitur. R. C. A. N. C. quia in-
terdictum familiæ est particulare, fer-
turq; in certas personas talis familiæ.
Interdictum verò communis est ge-
nerale. Ita Suarez n. 9. Fill: &c.

Ad 2dum Q. quidam ipso facto &
praxi respondit affirmativè, sed erro-
res non sunt allegandi. Itaq; omnino
quo ad utrumq; punctum est respon-
dendum negativè.

Ratio primi, quia Sacerdoti non je-
iuno non licet celebrare, nisi fit gra-
vissima necessitas, ut metus maximæ
infamiæ, scandali, & aliorum gravissi-
morum incommodorum. Tunc enim
lex Ecclesiæ de naturali jejuniis non
obligat.

Ratio 2di. Quia consecratio Xsti
nequit licite poni, nisi juxta ritum ab
Ecclesia præscriptum. Nec est tanta
necessitas communis, ut hic ritus etiam
ad dandum Viaticum omitti queat.

3tij Q. & 4ti, ut clarior, & ad ca-
ptum

ptum resolutio fiat, instituemus eam
per arcanum colloquium, seu per ra-
tionem agendi Confessarij cum pæni-
tente malè nupto, & per rationem a-
gendi cum mercatore. Sit itaq;:

Ratio agendi cum pæni- tente malè nupto.

PÆnit: C.D.O. Ex mea & sponsa
parochia, veni ad alienam paro-
chiam: fixi me in illa fixisse quasi do-
micilium, habereq; animum perma-
nendi potiore anni parte. Ibi contra-
cto in facie Ecclesiæ matrimonio, post
aliquot hebdomadas, contuli me ad
propriam Parochiam. Conscientia
urgeo, quòd coram proprio Parocho
non contraxerim, & dubito, an meum
matrimonium sit validum. C. vale-
ret tuum matrimonium, si habuisses
saltem tu verum animum ibi figendi
quasi domicilium, ubi contraxisti, sed
quia

quia talem animum non habuisti, tu-
 um matrimonium non valet: debes
 illud iterum in facie Ecclesiæ propriæ
 contrahere. P. si non valet, cum meâ ista
 quasi consorte furibundâ, & alterâ Ri-
 xâ natâ, malo alteri nubere. C. lice-
 bit, sed tali matrimonio uti non licuit,
 dic quoties illo mala fide usus es? P.
 copulam habui vicibus 15. solam co-
 pulæ voluntatem cum tactibus & oscu-
 lis vic: 10. p. m. matrimonium etiam
 hoc contraxi contra fidem priorum
 sponsalium cum Gaia, cui nolens nube-
 re filium meum ex ea, à me impræ-
 gnata, natum, levavi è Sacro fonte, oro
 Pater, an possum illi nubere? C. imò
 debes. P. sed impedimentum cogna-
 tionis Spiritualis dirimit matrimoni-
 um. C. lex Ecclesiastica de tali im-
 pedimento dirimente, non præjudicat
 legi naturali obliganti ad servandam
 promissis fidem, aliàs esset iniqua,
 præciperet enim id, quod non licet.
 In concursu etiam legis naturalis, &
 legis

legis humana pravalet lex natura.
 Deniq; sua fraus nemini debet patroc-
 nari. Ita DD. P. sed ego Caia con-
 ditione inferiori fictè promisi nuptias.
 C. si eam non impragnâsses, proba-
 biliter ei n. n. teneris nubere, sed quia
 impragnâti, non ideo liber es quam-
 vis fictè promiseris. Quia saepe fit,
 ut aliquis nobilior, serio promittat,
 aut etiam ducat viliozem. P. quid si
 Caia renuntiabit juri suo? C. si non
 timeantur prudenter graviora mala,
 non potest renuntiare, sed tenetur ut-
 gere matrimonium, ut ita consulat bo-
 no prolis legitimandæ. P. ego Caia
 certam pecuniæ summam pro illata si-
 bi injuria offeram. C. cum damno pro-
 lis non legitimandæ, nequit hanc sum-
 mam acceptare. V. Croix n. 72. P.
 inter malleum, & incudem positus,
 quò malorum deveni. C. nemo lædi-
 tur nisi à se ipso &c.

Ratio

Ratio agendi cum mercatore.

Pænit: Vendidi mercem, aucto pretio eius ex eo, quòd illâ valde egeret emptor, & erga eam afficeretur **HO**
C. rem alienam hoc est affectum, & indigentiam ementis aucto pretio vendidisti. **P.** utiq; licet mercis pretium augere, si venditor illâ ægre careat propter commodum & oblectationem. **C.** quid tum. Hoc commodum & oblectatio sunt res venditoris pretio æstimabiles. **P.** sed ego mercis pretium auxi etiam ideo, quia circa eam infortunium passus sum. **C.** si infortunium commune multis mercatoribus induxit penuriam mercium, potuisti tunc pretium augere. Pretium enim vulgare sæpe mutatur prout est copia vel inopia tum mercium, tum emptorum. **P.** at meum unius infortunium
non

non induxit penuriam mercium. C. tu
 id debet vendi, quod est merci in ci
 trinsicum, & tanti, quanti communi lit
 ter æstimatur, infortunium autem tu ag
 um est merci extrinsicum. Quantu na
 pecuniæ hæc iniquitas tibi inuexit. io
 P. fl: 200. C. quot erant huius mer pr
 cis emptores? P. 15. p.m. C. teneris C.
 ad restitutionem iniusti pretij. P. im P.
 perito vendidi 3. centurias imaginum m
 timph: 39, vendendas timph: 15. re na
 quisitus postea, jureiurando affirmavi eg
 me consveto pretio vendidisse. Gem ge
 mam etiam valentem 100 fl: emi à quo do
 dam fl: 10. C. sic empta gemma non at
 est tua: ut sit tua, fl: 90 debes vendi io
 tori dare. Non enim tibi præsumitur en
III quidquam voluisse donare. Non di de
 tesces alieno. Res alienæ sunt tanquã nu
 plumæ aquilarum, quæ alias plumas ob
 sibi mixtas consumunt, ut ferunt Hi hi
 storix. P. utiq; si agrum emerem, ge
 in quo thesaurum reconditum scirem, m
 non tenerer quidquam venditori resti- P.
 tue.

m. C. tuere. C. ita est, quia agrum tunc
 rci in currenti pretio emeris. E. id non mi-
 muni litat pro te. P. Mi Pater ego me non
 m tu agnosco debitorem gemmæ venditori:
 gantū nam illi innui hanc gemmam valere
 exit. 100 fl: sed ea me non indigere, hinc
 s mer pro ea tantum fl: 10. dedi non invito.
 eneris C. si ita est, nihil debes tali venditori.
 P. im P. sed mihi nunc constat hanc gem-
 ginum mam esse furtivam. C. tanquam alie-
 s. re nam Domino teneris restituere? P. at
 mavt ego titulo emptionis sum Dominus
 Gemmæ gemmæ. C. fur in te non transtulit
 quo dominium, quod ipse non habuit. P.
 a non at ego in furem transtuli dominium
 endi 10 fl: C. transtulisti, si tuâ pecuniâ
 nitur emisti? P. meâ. ergo mihi fur nihil
 on di debet. C. est quidem fur hic Domi-
 nquâ nus 10 fl: ex vi emptionis, sed cum
 umas obligatione tibi restituendi. Ille mi-
 Hi hi 10 fl: non restituet, nisi ego illi
 rem, gemmam tradidero. C. ut te inde-
 rem, mnem serves, potes & furi reddere.
 resti. P. sed scio gemmam non redditurum
 tue. urem

furem Domino. C. si ita probabile est, te rem non posse reddere furi, quia res è potestate furis extracta, hoc ipso acquisivit meliorem statum, qui spectat ad rem ipsam, & eius Dominum. Ita Layman l. 31. tr: 4. c. 17. S. 2. &c. contra Illfung d. 3. n. 40. &c. P. mi Pater nemo tenetur ex charitate magis prospicere bono alieno, quam proprio. Hinc si invenirem rem alienam in aliquo loco, & postea timens eam mihi perniciosam, possem eam in eodem loco reponere, ut me inde mnem servarem, et si hæc res in meis manibus acquireret meliorem statum. Ego potius sequar sententiam Illfung. C. si placet sequere. Sed si non poteris reperire furem, ut ab eo io si: recipias, rem vero Domino teneris restituere saltem in æquivalenti, si times suspicionem contra te furti. vide Bonac: n. 4. P. Juravi bis me non posse tali pretio merces vendere, cum tamen possem. C. si per hoc si gnifi:

gnificare voluisti, quod non posses
 cum honesto, & mediocri lucro ita
 vendere, excusaris. P. potui oblato
 pretio vendere cum honesto lucro.
 item juravi ter, merces mihi pluris
 constare, cum id esset falsum. C. si
 per hoc non intellexisti nudè pretij
 rei emptæ, sed etiam computasti
 expensas vg: vecturæ &c. excusaris.
 Expensæ enim justè possunt venire
 nomine pretij, quo res tibi constant.
 V. Gobat t. ii. n. 6. P. intellexi nudè
 pretium rei emptæ. Ad creditum ven-
 didi merces bis supra pretium sum-
 mum. C. si habuisti titulum justum
 vg: lucri cessantis, vel damni emergen-
 tis, vel periculi fortem amittendi, ex-
 cusaris. V. Bonac: t. 2. n. 20. &c. P:
 solus titulus dilationis in solvendo in-
 tercessit. C. sola dilatio solutionis non
 est justus titulus acquirendi plus, quia
 justum pretium rei zdùm se est, quo
 res valet, quando traditur: & solutio
 futura tantundem æstimatur, quanti
 præ-

112

præfens. Nihil ultra pretium justum
 accipies à tali emptore. P. vendidi
 merces corruptas pretio mercium re-
 centium. C. an in magna quantitate,
 & quot emptoribus? P. in magna, &
 emptoribus tribus, à quibus interro-
 gatus, non detexi vitium occultum,
 sed asserui merces recentes. C. te-
 nebaris ex officio explicare conditio-
 nem rei tuæ venalis, & detrahare de
 pretio pro ratione vitij, sed quia em-
 ptores in re gravi decepisti, teneris
 reddere indemnes? P. pro certa vari-
 arum mercium mensura, idq; paulo
 minore ultra pretium summum acci-
 piebam fl: 2. C. statera dolosa abo-
 minatio est apud DEUM. prov. n. 1.
 P. etiam famulum meum similiter de-
 linquentem laudavi. C. quoties lau-
 dasti? P. ter. C. digni sunt morte,
 non solum qui talia faciunt, sed & com-
 probant illa facientes. Ad Rom: 1. Et
 interprete Chrisof: de David & Sau-
 le, collaudare delinquentes longè plus
 est,

est, quàm delinquere. Quantum tibi hinc accessit pecuniæ ultra pretium justum acceptæ? P. fl: 100. C. à quot, & an à pauperibus emptoribus? P. à 50 prope pauperibus. C. redde, quod debes. P. dolio potûs eximij affudi aquæ ollas 5. & vendidi. C. potus si ex illa admixtione non fuit minùs bonus, quàm ille, qui ab alijs venditur, non esses condemnandus justitiæ, qui eodem pretio vendebas. V. Less: l. 2. c. 2. dub: II. quia illa fraude nullum damnum inferres emptori, poteras enim rem tuam deducere, ad eum statum in quo sunt res aliorum. Attamen talem posse puniri, tanquam eum, qui adulterat species, & emptores decipit: docet idem Less. P. meum vinum per hanc mixtionem fuit deterius vino aliorum. C. 5. ollas aquæ vendidisti, & tibi cum obligatione restituendi, pænas ineffabiles post mortem emisti. P. alijs deficiente venali vino, literis confictis, sparsi rumorem,

rem, de navibus, quæ Vinum advehebant, submersis, & ideo carius doliâ vini vendidi. C. teneris restituere, damnificatis minore pretio vendendo. vel si non omnes nôsti, pauperibus iniquè collectam pecuniam conferendo. P. sed sub mortali an teneor? C. an magnam omnibus sumptis hac fraude fecisti injuriam. P. non magnam, quia venditis ollæ mensurâ tali fraude vini doliis lucratus si 50. C. amor proprius tibi ex camelo fecit muscam. Sub mortali debes restituere. P. utiq; non tenerer restituere si pretium vini autum esset, jam falso tali rumore non per me causato, & inscio fraudis. C. etiam probabilius tunc tenereris. Nam idem pretium nequit esse justum & injustum respectu diversorum, sed respectu illorum, qui rumoris sunt causa, est injustum. E. etiam respectu aliorum, cum tale pretium non à Magistralu constitutum, nec approbatum.

vehe
us 20
refi
etio
osti
niam
ali an
us fi
inju
endi
do
prios
mor
n te
i au
e no
s. C
Nam
& in
ed re
at cau
pectu
u. si
ppro
atum.

batum. Ita Rebellus &c. contra Me
dinam & Graffium. P. monetam fal
sam defectu ponderis, & materiae justae
pro mercibus exposui. C. in qua
quantitate, & quoties? P. in magna
& ter. C. redde, quod debes. P. utiq;
non tenerer reddere, emendo merces
formaliter falsam monetam materiae bo
nam habente, cui appressa est forma &
signum Principis sine ulla auctoritate.
C. talis moneta si exponatur habet
valorem intrinsecum, & communem,
non item prior. Sed quorsum haec tua
argumenta, an venisti conscientiam
expiatum, an me examinatum? P. mi
Pater ignosce, multis antea confessu,
resolutiones mihi damnosas accepi
sed difficultates oppositae confessarios
& in errore in viam bonam reduxerunt.
sed adhuc dubio coarctor. Illam mo
netam materialiter falsam inscius ex
posui. C. adhuc teneris eam recipe
re, & aliam bonam dare. Receptam
autem supprime, aut detecto vitio
vende

116

R

vende, quanti potes. P. habeo de m
 mnum. C. hoc casui & improviden ve
 tix tuæ imputa, & aliis non noce. Er iri
 rasti talem pecuniam acceptando, se po
 error soli erranti nocere debet. Inu
 Nav: & O O. P. quandam rem pr
 tiosam vilissimo pretio emi ab hosti ca
 raptore C. si emisti eo fine, ut res ad
 deres Domino pretium datum resu tu
 denti, utiliter gessisti negotium Dom re
 ni, quem deberes inquirere. P. re mi
 hanc emi, quia censui prudenter, pe
 Domino haberi pro derelicta. C. per ter
 hac re dedisti vile pretium seu in qu
 dimidium, titulo occupationis, in tar
 II7: mptionis, & potes eam retinere. S
 si Dominus comparuerit, deberes ex
 rem reddere, si eam constaret qu
 habuisse pro derelicta. Tunc emi pæ
 eius rei adhuc dominium haberet. nu
 plura non occurrunt. C. caudata
 sunt tua peccata. non dimittenda, ti
 gladio efficacis propositi de restitu
 ne, nunc hanc caudam reseces. P ti
 m

mittis ne id verè & ex animo , non
 verbotenus tantùm. DEUS enim non
 irridetur. P. propono. C. non fis
 posthac tam avidus rerum , quæ
 nunquam exfatiant cor. Et bona om-
 nia caduca non sunt nisi micæ, quæ
 cadunt de mensa divitis, scilicet DEI
 ad canes, nempe mortales. Quæ igitur
 hæc cæcitas, quæ fatuitas? recusare
 regias epulas in cælis, ut obtineas
 micas in terris, ut comedas pomum,
 perdere Regnum. Ut fis bonus imi-
 teris hominem pessimum, te ipsum,
 quantum studuisti opibus colligendis,
 tantum stude virtutibus &c.

Rationem agendi cum mercatore
 expediimus. Huius autem quæsi-
 quænam fit ratio agendi cum alijs
 pænitentibus resolutionem habes, à
 num: 6. ad n. 91. & infra.

*Capite libri tricipi-
 tis coronato sub faustif-*

(250)

simis auspiciis Magni
MECÆNATIS

fit
CORONIS CORONARUM
THEOLOGICÆ.

N Empe lapides pretiosi, non illi
de quibus innuit Laurentius
Justin: c. 7 dicens: in ipsa Corona
tanquam lapides pretiosi fulgent
genera gaudiorum, sanitas absq̃ in-
firmitate, juventus absq̃ senectute,
satietas sine fastidio, libertas sine
impedimento, pulchritudo sine defectu,
firmitas, impassibilitas sine morte,
abundantia sine indigentia, securitas
sine timore, cognitio sine errore,
gloria sine ignominia, pax sine de-
turbatione, gaudium, sine tristitia.

Hac ille. Nam hi sunt pretiosi in oculis DEI & Sanctorum soli Corona calice proprij. Porro lapides Corona Theologica & si sint percarum in oculis, sed vilissimi in conspectu populi. Sunt autem 12:

Primus Adamas, cuius durities sanguine hirci domatur.

Alias

Ratio agendi cum obstinato peccatore.

Pænit: Mi Pater sum in periculo vitæ. C. video te sanum. P. fanus sum, sed fors hodie moriturus. Provocavi adversarium, ad duellum hodie horâ tertiâ instituendum; ne si me Sacramentis decedam, confiteor tibi peccata mea. C. hoc primò scelus confitere, quod ad duellum jure naturæ vetitum provocâsti. P. à quibus habeo animum resiliendi, de his me

me accusabo, à proposito autem duelli
 resilire nequeo. Aliàs promissis non
 stabo, cum ad hoc iure naturæ obliger
 C. ineptis. Promissio de re illicita
 non obligat, utpote stulta, & peccamin
 nosa. Si vis patere tibi aures con
 fessarij, desiste ab impij duelli pro
 posito. P. non possum. Honor me
 us periclitabitur. C. imò periclitabi
 tur, si in malo perstiteris. Nemo tibi
 nisi stultus timiditatis notam affri
 cabit si destiteris, imò prudentes te
 laudibus sub sidera tollent, quòd non
 fueris prodigus vitæ tuæ. P. sapientia
 mundi tales habet ut timidos, ego au
 tem, communi sensu sum audacis pro
 ctoris heros. C. sapientia huius mu
 di stultitia est apud DEUM. Stultus
 fueris, si stultitiæ huic credulas
 aures dederis. P. at risus & opprobri
 um populi fiam. C. si stipendium
 mereris apud Regem, an curam
 fannas, & sibilos stultorum, habebis
 magna æstimatione, favoreq; Prin
 p

duell^{is} ac totius Regni? P. contemne-
 rem latratus canicularum. C. Quis
 amabo, maior, an Rex cum Proceribus,
 an DEUS cum Sanctis Omnibus? P.
 DEUS utiq; maior. C. imò infiniti-
 es maior. Si huic præfers stultitiam
 mundi, stultior es, quàm si præferres
 aureis montibus stercora. Utiq; Regi
 cum toto Regno, annueres postulanti
 id à te, quod per me DEUS cum San-
 ctis petit? P. annuerem. C. & Regi
 Regum haud annues? P. do victas
 manus, ab impio proposito resilio, &
 eius me accuso, ac doleo, quòd Deum
 offenderim. C. condonasne inimico
 personalem offensam? P. non possum **120**
 C. potuit David, Stephanus, & alij
 gravissimas condonare offensas, & tu
 levioribus dicis te non posse veniam
 dare? Ais te fortis pectoris heroem,
 & hic imbellem puerum te probas?
 Fortior est, qui se, quàm qui fortissi-
 ma vincit mania. P. sed hic meus
 adversarius, villam meam iniquissime

occu-

occupatam inſedit. C. Jure cum illo
 agito, offenſam autem perſonalem
 ignoſcito. P. ſed me graviffimè læſi
 in honore, & fama. C. id mihi con-
 ſtat, ſed magis tu, & toties læſiſti Re-
 gem Regum, & tamen tibi libenter pa-
 ratus eſt veniam dare, ſi reſipueris.
 P. DEUS eſt infinite bonus. C. &
 tu non vis eſſe bonus? Visne tibi di-
 mitti à DEO peccata? P. volo. C.
 non vis, ſi non dimittis. Dimittes,
 DEUS te imitabitur, & tibi veniam
 dabit, nam id promiſit, dicens: Di-
 mittite, & dimittetur vobis. Si hac tua
 irâ noceres inimico tuo, haberes ratio-
 nem licèt futilem non dimittendi, at
 verò tibi ſoli graviffimè nocet, inſo-
 mnes noctes ducendo, vitam amarã
 cum continua mentis perturbatione,
 & gravi conſcientiæ remorſu exigen-
 do, ac æternæ damnationis reatum in-
 currendo. P. Mi Pater viciſti. Con-
 dono offenſas. C. cuius amore? P.
 tranquillitatis internæ. C. potiùs con-
 dono

dona amore Christi pro crucifixoribus, imò pro te deprecantis. P. con-
 dono: C. perge ultra. P. bona im-
 mobilia, progenitoribus meis iniquissi-
 mè adjudicata possideo. C. restituere
 teneris cum lucro cessante, & da-
 mno emergente. P. si restituero, nec
 ego, nec filij mei habebunt subsidia
 honestæ vitæ. C. restitue, non est
 abbreviata manus Domini: providebit
 tibi & filijs necessaria vitæ. Domingo
 orbis Pater est, utinam te, ut filium
 geras. Magisne tu diligis te, & filios,
 quàm Patrem tuum, DEUM tuum? P.
 ratio dicit, me debere, DEUM
 amare super omnia. C. obsequere
 rationi. Utiq; tibi filij fortè nihil bo-
 ni præstiterunt, cum tamen DEUS,
 quotidie sua in te effundat beneficia.
 Illi, & legi naturæ restitutionem præ-
 cipienti morem age. P. quid faci-
 endum, propono restitutionem? C.
 nonne id in antea actis confessionibus
 promisisti? P. omnino ita. C. promi-
 misi.

misisti, nec fecisti, animam perdidisti. Si vis à peccatis absolutionem, fac primò restitutionem. Lufisti alios factis propofitis, & me ludes. &c.

Secundus Amethystus, qui vini rubri colorem praefert, & ebrietatem reprimere creditur.

Aliàs

Ratio agendi cum ebrietatis osore.

PÆnit: Plus æquo punivi famulum ebrietati deditum, ipse plectendus, nam bibi coactus. propter
 122 solam voluptatem, & victus aliena importunitate, inebriavi me, non advertens periculum ebrietatis. Item con-
 citavi quendam ad blasphemias, eius ebrietatem sine vi illata impediendo.
 C. prævidistine id? P. prævidi. C. debuisti potiùs permittere ebrietatem, utpote

utpote minus malum. Sic determina-
to aliunde ad peccatum, potest svaderi
minus, ut avertatur maius crimen &c.

*Tertius Arbestus, qui semel accen-
sus, susceptos detinet ignes, extin-
guiq; nequit.*

Alias

Ratio agendi cum habi-
tuato peccatore.

PÆnit: Sæpe inadvertenter peje-
ravi ex consvitudine. C. raro
quis ex consvitudine mortaliter ma-
la aliquid faciens, facit sine ulla ad-
vertentia malitiæ. aderit enim com-
muniter advertentia saltem virtualis,
sive tenuis, & quasi imperceptibilis,
quæ prout sufficit ad actu bene operan-
dum, sic ad actu peccandum. V. La 123
Croix n. 974. Accusasne te, si adver-
tenter peierasti. P. accuso. C. esne
cona-

conatus hanc malam consuetudinem
 extirpare? P. non adverti ad hanc
 obligationem. C. quis tenetur a mo-
 vere causam peccati etiam materialis,
 si nihil obstat. P. quid hoc est pec-
 catum materiale? C. quod fit cum u-
 su rationis, sed sine advertentia mali.
 P. mi Pater porrige modum hujus con-
 suetudinis tollendæ. C. à mendacijs
 abstine, & quoties te deprehendes
 mentitum, pœnam aliquam tibi impo-
 ne. P. in ebrietate plena v. 15 com-
 missa, contumelijs graviter inhonora-
 vi personas honoratas, an teneor de-
 precari? C. non teneris, si id non
 prævdisti. P. prævdi v. 9. C. te-
 neris læsum honorem reparare. Si
 in ebrietate occideres prævdens, nec
 sufficienter præcavens malū, tenereris
 ad restitutionem damnorum ex homi-
 cidio. P. hæ contumeliæ nec materiali-
 ter fuerunt peccata, nam processerunt
 à me ebrio, veluti à psittaco. C. at fu-
 erunt peccata in causa ebrietatis. P.
 ebrie-

Ebrietas non potest causare verba
 utentis ratione. C. quid tum: sed tu
 scieris dedisti causam contumeliarū
 voluntariē te inebriando. P. tolebam
 me exponere periculo peccandi. C.
 quo peccato? P. mortali. C. qua spe-
 cie peccati, & quoties, & an periculo
 proximo? P. non capio quid sit pe-
 riculum proximum? C. quod sæpe
 coniungitur cum peccato. Hinc qui **124**
 scit, si decies accedat tale consortium,
 se octies, vel septies cadere, pe-
 riculum illi est moraliter certum, si
 autem ter, aut 4ter solum cadat, est pe-
 riculum tantum probabile. V. Gobat
 n. 527. P. exposui me periculo ebbri-
 etatis ter. C. dic quo genere potūs
 excedis? P. vino adusto. Detrahe-
 bam alijs sæpe in re gravi. C. in quo
 eorum læsisti famam. P. dixi de ijs,
 quod sint superbi, iracundi, parci,
 prodigales, invidi. C. hæc vitia non
 sunt iniuriosa valde, nec multum de-
 trahunt de existimatione famæ apud
 igno:

ignorantes illa. P. plura non memini, de peccatis doleo. C. pro penitentia 10 diebus etiam interruptis quibus placuerit, abstinebis à vino adusto amore Christi felle poti &c &c.

Quartus carbunculus, qui Ruellio teste, gemmis sui imaginē imprimit.

Aliàs

Ratio agendi cum scandaloso Sacerdote.

Pœnit. Gulâ victus comedi carnes 4 septimanis quadragesimæ, ut videntes inducerem ad idem nefas. C. quoties singulis diebus hæc fuit comestio? P. bis. C. quot tali esu coniecisti in gravem difficultatem, & tentationem, cui difficillimè poterant resistere. P. conieci 4. C. dæmonis & Lutheri Apostolum egisti. P. locutus sum turpia cum desiderio ad liberas prævidendo hic lapsus audientium.

entium. C. quoties locutus es cum tali desiderio, & ad quot liberas? P. locutus sum ter cum affectu ad liberas duas. C. an singulis vicibus loquelæ fuit desiderium ad duas. P. semel fuit desiderium ad unam, bis ad duas. C. fuitne hæc loquela cum scandalo. P. non fuit cum scandalo directo, quia ruinam proximi non intendi, sed fuit cum indirecto, quia prævidi scandalizandos audientes, & movendos ad peccandum. An mihi dicenda species peccati, ad quod prævidi movendos? C. aliqui cum Tambur: l. 2. c. 1. §. 17. dicunt, non esse dicendam, quia tale scandalum solùm est contra charitatem debitam proximo, quâ non debet quis illi esse occasio peccati, non autem contra alias virtutes particulares, quæ non obligant saltem graviter, ut vitia contraria in alijs impediamus, sed ut illa positivè non svadeamus. Sed alij meliùs docent, eum, qui scandalizat committere etiam peccatum

catum eius speciei, ad quam alteri est
 occasio, & debere præter speciem pec-
 cati, per quod, & ad quod induxit,
 confiteri quot personas, & quali pec-
 cato scandalizavit? P. cum quodam
 hac intentione solebam potare, ut ex-
 pensis pecuniis furaretur res maioris
 pretij. C. quoties hac intentione pota-
 sti? P. vicibus 10. an teneor ad resti-
 tutionem? C. non teneris, quia non
 peccasti contra justitiam, sed solum
 contra charitatem. Sic non tenetur
 restituere, qui solo tantum exemplo,
 non vero cooperatione aliqua indu-
 xit alios ad furtum. P. cantiones ob-
 scenas cum delectatione turpi sine ef-
 fectu ad ullum cecini ter. C. an fuit
 cum scandalo? P. nescio ullum hinc
 sumpsisse occasionem peccati. C: po-
 terasne probabiliter timere, ne per
 hanc actionem alliciantur alij ad pec-
 catum, qui aliàs non peccarent. P.
 de tribus poteram timere, de quatuor
 non: nam horum duo erant valde pro-
 bi,

bi, duo vitiis carnis dediti. C. ergo
 sic erat confitendum. Obsecras can-
 tiones cum delectatione facta sine affe-
 ctu ad ullum cecini ter cum scandalo
 trium. P. Horum peccatorum con-
 sciis Sacramentum pœnitentiæ & ma-
 trimonij administravi non præmissa
 contritione. C. quid ineptis Utiq;
 soli coniuges sunt ministri matrimo-
 nij, parochus autem est qualificatus
 testis, fortè hic latet aliquod scelus.
 P. hoc latet, quod cum uxore aliena
 trinam habuerim copulam. C. &
 confessiones quoties, & quot excepisti?
 P. ter, & hominum decem. Habitâ
 etiam copiâ confessarij, celebravi vi-
 cibus 10, sed ne indignè consecrarem,
 ad speciem tantum, sine intentione
 protuli formam. C. grandem idolo-
 latriam commisisti: minùs tuum pec-
 catum foret, si præmissa intentione con-
 secrares. An etiam non consecratis
 hostias pro consecratis dedisti. P.
 S
 dedi

126

dedi infirmis 10. C. et si tibi mors
intentaretur, non liceret tibi sic ad-
ministracionem Sacramenti simula-
re. &c. &c. &c.

*Quintus, Cinadia tumores persas-
nans, tempestates, & serenitates
pranuntians.*

Alias

Ratio agendi cum su-
perbo.

PÆnit: Putabam ter, me habere
à me ipso bona naturæ & fortunæ.
C. bona ista an sunt dona? si sunt do-
na, sunt alicuius dona, sed non alte-
rius, nisi DEI, dicentis: Quid habes
127 quod non accepisti? P. jaçtabam in
scientiâ. Aliqua feci exterius, ut
Sanctus viderer, sed intus volui
esse malus. C. an per mortalia. P.
per venialia? Appetij dignitatem
ut liberius peccarem. C. quo pecca-

ro? P. oppressionis pauperum. C. quoties sic appetijsti. P. ter. Munus Judicis assumere præsumpsi, cum gravi aliorū periculo, cum tim ignarus juris. C. teneris dimittere. Nonne jam hinc aliquod fecutum damnū. P. adhuc non. Vanè mihi complacēbam in donis DEI. C. imago non tibi complacet in auro, & gemmis, quibus pro processione ornatur: huic affimila te &c. &c.

Sextus, Cryſtallus, cuius origo ad glaciem aqueam diuturno frigore concretam, solidatam, refertur à ſcriptoribus graviffimis. In hiſt: nat: curioſa Polonia.

Aliàs

Ratio agendi cum tepido
in DEI ſervitio.

PÆnit: Actus virtutum rarò & valde frigidè expedio. C. unus
S2 actus

actus intentus facit pro mille remissis
ait P. Gaspar Druzicki f. 99. P. si-
ne devotionis fervore bona opera ex-
pedio. C. hic panis sine hoc frumen-
to DEO non placet. P. Coronas B.
V. & alias privatas devotiones ex ne-
gligentia omitto, aut voluntariè di-
tractus persolvo. C. si loquereris Re-
gi nunquid ei tergum obverteres, tu
cum lixa otiosè confabulareris. Per-
cellat mentem illud effatum. Male-
dictus, qui opus DEI facit negligenter,
& illud Nirebergij de ador: in-
spir: In maximos peccatores libera-
lis est DEUS, at erga negligentes
quasi avarus & parcus, non dat illis
quod saepe dabit potius peccatoribus.
P. aliqua virtutis exercitia intermissa
quia sanctuli nomen mihi appingit
erubesco. C. dic derisori mundo: non
erubesco nomen Christiani, nec san-
ctuli. Utinam sim Sanctus, at ma-
ximus peccatorum sum! P. aliena di-
cta & facta carpebam. &c. &c.

*Septimus, Hyacinthus, qui cali
mutationem in se exhibet; tristis
die nubilo, die sereno amantior.*

Aliàs

Ratio agendi cum incon-
stante Protheo.

PÆnit: mi Pater ego sum Græca
fidei unitus, amplecti volo ritum
Romanum. C. nefas velle, quod Ec-
clesia prohibet. P. utiq; fas est Schi-
smaticis etiam ijs, qui quondam erant
uniti accedere ad ritum Romanum.
C. id nulla lex vetat. P. at habeo cau-
sam gravem quæ me fortè excusat à
lege Ecclesiastica. C. quæ est illa? 129
P. uxorem duxi Romani ritus. Hæc
sua Festa & jeiunia servat, ego mea.
Maxima est turbatio, jurgia, & male-
dictiones domi. Rixa nobis domina-
tur. C. potes festa, & jeiunia Eccle-
siæ Latinæ observare, neglectis Græ-
cis,

Septi

cis, sed communicare debetis ritu
 Græco. P. accessorium sequitur prin-
 cipale, potius uxor seruet mea jeju-
 nia, & Festa, & communicet ritu La-
 tino. C. si uolet, licebit. Persuade
 illi hoc. P. si non persuasero, figam
 domicilium in Provincia tali, in qua
 nullum est templum ritus Græci, & ibi
 seruabo ritum Latinum, & leges Ec-
 clesie Latinæ. An id licebit? C. li-
 cebit, quia tunc censeberis esse trans-
 latus ad ritum Latinum. Sed si redi-
 eris ad Patriam, debetis ad tuum re-
 gredi ritum. P. in pœnam peccati mi-
 hi DEUS hanc dedit uxorem. C. cu-
 jus peccati? P. religioni nomen dedi,
 sed eam non ingressus uocationem abi-
 ieci, spe diuitiarum & honorum per-
 nuptias obtinendorum. C. gemmam
 pretiosam pro umbra abiiecisti. Sta-
 tus hic amplectendus ad quem DEUS
 uocat, non ad quem mundus. Mul-
 tis pessimè cessit, non DEUM uocan-
 tem, sed mundum sequi. Sperabant
 bona

bona caduca, sed & his, & æternis bonis exciderunt. P. prospero rerum successu nimis efferebar, & rebus in arctis animo cadebam. Pænitentiam à confessario injunctam non implevi ex negligentia bis. C. an gravem & pro mortalibus pænitentiam. P. ita est. C. imple quamprimum. Pænitentia gravis pro mortali obligat sub mortali. P. & pænitentia levis pro mortalibus an obligat sub mortali? quia etiam levem pro gravibus noxis quondam non implevi. C. levis non obligat sub mortali. P. petente vidua officium pro defuncto absolvi. C. si officium defunctorum vel parvum B. V. quid hic noxæ? Monstra, quæ monstra sub hoc pallio latent. P. adulteria tria. &c. &c.

Octavus, Magnes, qui non solum ferrum trahit, sed vim communicat attritus.

Ali-

Aliàs

Ratio agendi cum fure

PEnit: Adhuc puer furatus tres aureos, & id in confessione pudor reticuit. C. an id jam in alia confessione detexisti. P. nunc primò detego. C. in quot postea confessionibus hoc nefas scienter reticuiſti? P. in nulla. Alias enim confessiones bona fide feci, furti istius immemor. C. confitearis peccata mortalia in illa confessione sacrilega, detecta. P. tunc

130 sola venialia confessus, communicavi. Porro hos aureos domino reddendos, an possum dare illi virgini, quam scio versari in extrema necessitate Spirituali & corporali, velleq; vitam fame attritam, protrahere, pro mercede pacta, pluribus concedendo sui corporis usum? C. licet in extrema necessitate, dum probabiliter imminet periculum mortis corporalis vel Spiritua-

ritualis, indigentem sublevare etiam
 ex alieno. V. Croix. P. alios confi-
 lio, & hortatu induxi ad faciendum
 grave damnum in horto. C. teneris
 totum restitnere. P. vix ego aliquid
 hinc participavi, reddam, quod ipse
 accepi. C. si socij suas restituerint
 partes, tu reddes, quod per te accepi-
 sti. P. illis hæresis non permittet re-
 stitutionem. C. hanc in solidum tibi
 persvadeat Sancta fides. Dic an re-
 stitues totum? P. restituum. C. non
 satis tibi credo, vade prius restitue,
 & tunc venies pro confessione. P.
 mi Pater ego peregrinus prohibebor
 ad te reditu, propono restitutionem,
 non differ absolutionem. C. fors eti-
 am tibi aliàs contigit furta confiteri,
 an iustus fecisti restitutionem? P. fe-
 ci. C. scito te peccaturum mortali-
 ter, si non curabis statim restituere,
 quoties tibi se occasio restituendi of-
 feret. P. at dubito an tenear ad resti-
 tutionem, quia hoc damnum tali Do-
 mino

mino intuli, qui mihi mea unius an
 ni obsequia non solvit. C. quantu
 stimas stipendium retentum, & quan
 ti damnum hortense? P. damnum
 fl: 30. p.m. stipendium fl: 50. C. da
 mno per te facto, tibi Dominus solūm
 debet 20 fl. hos solūm potes requirere
 damno non restituto. P. furatus sum
 rem meam alteri. C. utiq; furtum est
 ablatio rei alienæ invito rationabiliter
 Domino? P. hæc res fuit etiam alie
 na, quo ad legitimam eius detentionē
 & fuit zdum quid Depositarij, cui
 volui intentare litem de hac re. Mi
 hi etiam debitas abstuli debitori pecu
 nias. C. si probabiliter debitas, tene
 ris restituere. P. certò debitas. C.
 potuistine eas commodè exigere coram
 Iudice. P. non potui probare debi
 tum. C. nonne hinc alij venerunt in
 suspicionem furti, cum gravi suo da
 mno. P. ita est: sed ego id non inten
 di, usus iure meo. C. cura, ne tibi de
 bitor iterum solvat, quod jam invi
 tus

tus solvit. P. furatus sum summam
 magnam cum animo intra quadran-
 tem horæ restituendi, an peccavi mor-
 taliter? C. non: quia tali furto grave
 non infertur damnum, nec est diu-
 turnæ retentionis periculum, nec Do-
 minus graviter iniustus. P. post le-
 via furta abstuli quandam rem levē,
 quā gravis quantitas est completa. C.
 restitue. P. utiq; non teneor sub mor-
 tali. C. teneris: liber enim tuus consen-
 sus in grave damnum totum, fuit pecc:
 mort: sic peccat si ad gravem mate-
 riam veniat, qui die jejuniij comedit
 sæpius pauca, qui omittit multas par-
 tes Horarum, qui die Festo multa
 parva opera servilia exercet. P. utiq;
 ultima acceptio solum leviter concur-
 rebat ad quantitatem gravem, adden-
 do tantum aliquid leve, sed priores
 acceptiones non erat mortale. E. nec
 ultima. C. ita arguit Lessius &c. sed
 LaCroix negat consequentiam quia ul-
 tima acceptio habebat pro objecto
 omnes

omnes priores materias, priores vero
 acceptiones non respiciebant posteri-
 ores. P. meæ acceptiones priores re-
 spiciebant posteriores, quia per sin-
 gulas earum volui pervenire ad ma-
 gnam quantitatem. C. singulis acce-
 ptionibus his peccasti mortaliter, die
 quoties eas fecisti. P. v. σ. De his
 & alijs doleo &c. &c.

*Nonus, Mindan, nivei coloris, qui
 à se feras longè arcere dicitur.*

Aliàs

Ratio agendi cum juve-
 ne casto.

PÆnit: Quendam ad maledictio-
 nes provocavi, libro eius clam
 combusto. C. compensa damnum.
 P. ille liber tractabat de rebus vene-
 reis. C. bene egisti comburendo. P.
 eantiones obscenas, & verba turpia
 aliquoties auribus excepi. C. an cum
 turpi

turpi delectatione? P. cum torvi vultus indignatione. C. abscedendum erat è loco. P. penetrabile frigus adurebat. C. corripiendum impudens os. P. putavi me nihil mea correptione effecturum, nec teneri ad inutilem actionem. Sine necessitate quidpiam in materia lubrica legi ex curiositate. Hinc exortus in carne motus, sed mox repressus. Sape sollicitatus à puella ad scelus, duris verbis, & verberibus bestiam abegi. C. hoc fac, & vives. Dic tali lupæ: nolles peccare in publica platea inspectante populo, & vis peccare in oculis Angelorum & Supremi Judicis, qui te potest in actu peccati perdere. P. turpia phantasmata & pollutionem habui in fomino, sed & tunc tam fortem ponebam disensum; ut evigilare prælucta: expergefactus tamen non repressi sed permisi absolvi pollutionem ex causis naturalibus inceptam, ne aliàs noceret valetudini. C. licere id

id docent multi, si non sit periculum
 consensus in delectationem. P. de
 tali pollutione gavissus sum, quia fuit
 causa alicuius boni: dubitò an id lici-
 tum? C. Lugo, Sporer, docent esse lici-
 tum: sed hæc sententia vicina est
 prop: 15. damnata: Licitum est filio
 gaudere de parricidio Parentis à se in-
 ebrietate perpetrato propter ingentes
 divitias inde ex hereditate consecutas.
 Hinc dico cum LaCroix l. 3. p. 1. Si-
 cut licitum est gaudere tantum de he-
 reditate post mortem Patris obtenta,
 non autem de ipsa morte, sic solum
 licere gaudere de effectu post polluti-
 onem secuto, non autem de pollutione
 secundum se &c. &c.

*Decimus, Nymphæus, qui pluviiis
 incidentibus accenditur.*

Aliàs

Ratio agendi cum ira-
 cundo. Pæn-

PÆnit: Ex indignatione, quod me
 indignè tractet, contempſi gra-
 viter proximum bis, & odio gravi
 habui ter. Diutius iram retinui, co-
 gitando modum, & media vindictæ
 gravis ter. Iratus elevata voce mul-
 ta inordinatè & confuſè locutus ſum.
 Ex ira pluvijs, & ventis ſimul, ut à
 DEO immiſſis, maledixi bis. Optavi
 mortem proximo ter. C. ſi propter
 Spiritualem utilitatem ſubjecti, vel
 temporalem communitatis, excuſaris?
 P. propter privatam commodum &c.

*Undecimus, Astroites, qui est stel-
 lulis nigricantibus inſignitus.*

Aliàs

Ratio agendi cum probo
 defectibus fuſcato.

PÆnit: Nonnulla captandæ popu-
 laris auræ gratiâ dixi, & feci.
 Negligenter attendi concioni, in tem-
 plo

plo, neglecta oratione, oculis vagabar
 & eos defigebam in vultibus etiam pu
 ellarum cum delectatione non turpi
 sed tali, qualis est ex visione hort
 àmani, vel prati. C. deprimendi sunt
 oculi, quasi quidam raptores ad cul
 pam, ait S. Gregor: & intueri non de
 cet. quod non licet concupiscere. P.
 137 tangebam facies puerorum cum de
 lectatione purè sensibili, quæ oritur
 in appetitu sensitivo, cum aliqua cor
 poris alteratione per motum spirituum
 um vitalium, propter solam propor
 tionem, quam res talis habet, cum or
 gano talis sensus sine ulla commotio
 ne circa partes genitales. Et hanc de
 lectationem quæsiui propter ipsam
 quia placet sensui, sistendo in ea.
 V. LaCroix lib. 5. num. 94. Cogit
 ationibus venereis inhæsi cum delect
 atione merè, quæ in sola voluntate
 fuit sine ulla turpi commotione. C.
 furtive hæc delectatio practica & mo
 rosa, seu an illam voluntas tua adverte
 tentet.

gabar
am pu
turpi
hortu
di fun
ad cul
non de
e. P
m de
oritur
a cor
spiritu
propor
am or
motio
nc de
psam
n ea
Cogi
dele
untate
C
& mo
adver
enter

genter, & deliberatè admisit, & in ea
morabatur. P. ita est. C. cur hu-
jus noxæ non dixisti numerum? P.
non habui pro mortali peccato dele-
ctationem de re venerea merè Spiri-
tualem. C. omnis delectatio morosa
venerea est mortale peccatum, si pro-
vocat ad amorem vel desiderium ob-
jecti delectabilis. Non enim in ma-
teria luxuriæ datur parvitas materiæ.
P. Tabaco nasali sum usus ante com-
munionem, sed audiivi id licere. C.
est quidem Urbani VIII constitutio
161, & Synodi Coloniensis p 88 pro-
hibitio, ne ullus Clericus, vel Laicus
ante Missam vel communionem su-
mat tabacum nasale, ut habet LaCroix
n 560. Sed hæc lex vel non est suf-
ficienter promulgata, vel ei per con-
suetudinem derogatum, cum multi
docti & pij viri, ante tempus commu-
nionis etiam non compulsi casu ne-
cessitatis, utantur talibus tabaci deli-
ciis, à quibus si vel unâ horâ absti-
nerent,

nerent, non unam in Cælo Coronam
mererentur, & quidem maiorem
quàm si disciplinam per Miserere fa-
cerent. Bonum est jeiunium etiã
nisi, in habituatis fortè præferendum
triduanis jeunijs. P. superfluum est
in cibo & potu, unde prævidi seculum
ras pollutiones in somno. An per
hanc superfluitatem peccavi morta-
liter? C. non, sed solum venialiter
contra solam virtutem temperantiam
ut docet Rhodius d. 1. q. 2. f. 2. Spu-
riter tamen dicit, hunc excessum etiã
esse veniale contra castitatem, quia
videtur esse levis deordinatio contra
castitatem, ponere sine causa aliquam
remotè & per accidens causatiuum
pollutionis. V. Croix. P. mihi Patet
ego in arcto jeiunio experior me ma-
jores pati tentationes, quàm si ad libitum
tietatem comedam? C. id potest re-
fundi in excessum in cibo, & potu ante
recedentium dierum, tanquam in causa
sua per accidens, vel in dæmonis igni

ta tela, quibus etiam anachoretæ ar-
 debant, quorum membra jejunijs pal-
 lebant. P. proximum temerè judica-
 vi in re levi. Mentitus sum: con-
 querebar in adversis. Tempus in
 otio trivi, maledixi alteri, & con-
 meliosa verba dixi sine læsione gravi.
 Plura non memini. de omnibus do-
 leo &c. C. potuisti ad maius meri-
 tum dicere numerum etiam veniali-
 um. P. utiq; non teneor. C. in te
 DEUS quotidie multa congerit bene-
 ficia, & tamen ad nihil tenetur. Pro
 pænit: dices 5. Pater & Ave &c. &c.

*Duodecimus, Chalcedonius, qui va-
 rios colores refert, pro diversitate
 luminis, sui exponitur.*

Aliàs

Ratio agendi cum obno-
 xio variis noxis.

P. Ænit: Ædificavi homines. C. quid
 T2

quid hic mali? ægritudo medico de-
 genda, non sanitas. P. ædificavi homi-
 nes. C. quis latet angvis in herba hac.
 P. ex fornicatione trina nata proles ge-
 mina. C. sic erat prius scelus panden-
 dū. Teneris providere alimenta pro-
 li. P. mater providebit. C. mater pri-
 mo triennio nihil tenetur dare, præter
 lac proli etiam illegitimæ. P. dubium
 est, an hæc mea est proles. Nam ma-
 ter etiam fuit cognita ab alio, & du-
 bitat an ex me, an ex alio conceperit.
 C. bini posuistis causam generationis,
 bini ad alimenta concurrere, & æquali-
 ter onus sustinete, nisi alter vestrum
 est ditior. Hic enim plus tenetur
 contribuere. P. mi Pater videtur esse
 iniquum, ut ex dubio fundamento
 oriatur certa obligatio, hic autem fun-
 damentum obligationis est paternitas,
 quæ respectu utrius est dubia. C. ad
 quem physici accedit proles. P. ad
 me. C. similitudo te probat esse Pa-
 trem. P. similitudo hæc potest re-
 ferri

ferri
 por
 t. s.
 neo
 tent
 d.
 &
 tene
 neu
 illi
 plan
 qui
 tra
 eum
 acto
 ille
 git,
 aute
 P.
 esu
 bis
 sic e
 min
 non

ferri in imaginationem matris, me tem-
 pore conceptionis in phantasia habentis. C. ita quidem. P. ergo non tenor ad alimenta tali proli? C. sententia communis apud Lugo de just. d. 3. dicit te teneri. Gobat tamen & alij docent in hoc casu neutrum teneri ad alendam prolem, & hæc à neutro posset aliquid furripere, ideoq; illi debere provideri à matre, ac si planè nesciret quis eam cognovisset, quia singuli sunt in possessione contra prolem exigentem alimenta, & eum ipsi sint rei, proles autem sit actor, huic incumbit probatio, quod ille sit Pater, à quo aliquid ideo exigat, quia dicitur esse Pater. Actore autem non probante absolvitur reus. P. correxi jejunium. C. an fortè die esuriali nihil comedisti? P. comedi bis carnes residuas die cinerum. C. sic erat confitendum, nec irreptis terminis involvendum nefas. P. volui non intelligi. C. accusasne te de hac
 ine.

ineptia? P. acculo C. venisti con-
 scientiam loturus, & illam in hoc Sa-
 cro & pellucido fonte inquinans. P. de-
 risi alterum. C. nonne ei nocuisti?
 P. no ui: hucusq; offibus convulsis,
 nec manibus, nec pedibus valet. C.
 nonne tu es veneficus? P. non, sed
 sapiens. C. unde tibi hæc sapientia
 stulta. P. magistro Patre eam didici.
 C. potius Magistro diabolo. Potes-
 ne sine novo malefico persanare ma-
 leficiatum. P. possum quibusdam
 signis sublati. C. fac hoc, & damnum
 compensa. P. si fecero, dæmon in me
 desæviet. C. non desæviet, tantum
 ei nuntium remitte, & prorsus eiura-
 tyrannum. Revertere ad DEUM
 Patrem tuum, ipse erit Protector tu-
 us: Imaginem S. Ignatij, & alias Re-
 liquias SS. semper tecum de porta, non
 audebit ad te accedere stygius hostis.
 P. Reliquiarum nulla mihi est. C.
 meo beneficio erit. P. adulterium
 commissi cum Berta, an possum illi nu-

bera

bere, sublato per me è vivise eius ma-
 rito, illâ inficiâ, nec unquam in eadem
 consensura. C. si ideo occidisti ma-
 ritum, ut cum eius consorte liberius
 peccares, non habendo intentionem
 ei nubendi, potes nubere. P. occidi,
 quia mihi certum erat, eum propter
 hoc nefas meæ vitæ infidiari. C. an
 cum moderamine inculpata tutelæ oc-
 cidisti? P. nihil minus sperantem in
 via silvestri occidi. C. intentio nu-
 bendi semper præsumitur in foro ex-
 terno, quoties occisor vult contrahe-
 re cum adultera. P. at ego certus sum,
 nunquam me habuisse intentionem Ber-
 tæ nubendi. C. si ita est, licebit illi
 nubere. P. scelus proximi confitentis
 auditum uni revelavi. C. commisi **138**
 fti peccatum sacrilegij, faciendo con-
 tra reverentiam debitam Sacramen-
 to. P. ego laicus non teneor ad sigil-
 lum confessionis. C. omnes tenentur,
 ad quos ex confessione sola pervenit
 notitia peccati. P. sed si esset aliquod
 vema.

veniale, an peccarem graviter illud
 detegendo. C. non datur parvitas
 materiz in materia sigilli. Vide P.
 LaCroix & Busemb: l. 6, t. 4, c. 3. P.
 meus Parochus scrupulum non habet,
 revelando peccata suorum penitenti-
 um etiam de nomine. C. secutus es
 peccantem, sequeris pœnas æternas
 dantem, si penitentiam non feceris:
 fuitne hæc revelatio cum damno fa-
 mæ? P. scienti aliunde hoc nefas,
 mihi alias ignotum dixi. Jeiunium
 diei unius bis violavi comedendo gu-
 losè lacticia. C. nonne obligaris
 etiam aliunde ad hoc jeiunium. P.
 obligabar, quia illud & superior mi-
 hi graviter præcepit, & confessarius
 injunxit, & ego ipse DEO vovi. C.
 sic tibi erat hoc nefas explicandum.
 Una die bis lacticia edendo, violavi
 jeiunium lege Ecclesiastica, Superio-
 ris, confessarij & voti, præceptum. P.
 unq; si in quadragesimali Vigilia S.
 Mathiæ comedam hic in Polonia cum
 lacti-

lacticijs non teneor confiteri circumstantias quadragesimæ, Vigilia 4. temporum. C. rectè judicasti: Nam in hoc jeiunio non sunt diversi fines, & motiva diversimodè obligantia, ut in priori. P. Tristabar, apud quendam emi merces. C. cur, an ideo, quòd homines non emant potius apud te, quàm abud alium, si ideo fuit æmulatio licita. P. tristabar ideo quia hoc est bonum alteri, & ego ideo negligor. C. an movebaris affectu removendi illud bonum proximi. P. ita est. C. quoties? P. bis. Item bis tristabar bono alterius. C. si ideo, quia hoc bonum fuit tibi vel alijs noxium, aut ideo, quia tu illo cares, vel quia proximus illo est indignus, excusaris. P. tristabar ideo, quòd alter me inferior crescat in excellentia, ita ut me fiat superior, & ego apprehendi ipsum incrementum excellentiæ, ut mihi malum. Gavissus sum alterius malo. C. an gravi

gravi & quoties? P. gravi v. 7. Scri-
pta secreta valde, altero gravissime
invito legi. C. quoties? P. bis. Pra-
sentavi bis ad beneficium quendam
indignum, solo respectu humano du-
ctus. C. in gratiam lixa non aude-
res offendere Regem. Talis promo-
tio cedit in grave damnum Eccle-
sia, cui etiam debetur restitutio. Da-
mna tenetur compensare ante omnes
indignus, qui procuravit sibi benefi-
cium, post hunc, qui providit, deniq;
cooperatores. P. pollutiones crebras
procuravi. C. quoties? P. non asse-
quor numerum. C. quando es ulti-
mo confessus? P. 10. menses hodie
finiti. C. an singulis diebus hoc sce-
lus patrasti? P. a mense uno destiti ab
hac noxa, quam alijs mensibus sin-
gulis diebus exercui, bis vel ter cum
affectu ad liberas. Cogitationibus
venereis delectabar sine affectu ad
illum. C. quoties? P. nescio. C.

fuitne hæc delectatio vicibus 100.
P. non fuit. C. sed totâ vitâ fuit &
millies? P. fuit. &c. &c.

CRUX CORONÆ THEOLOGICÆ.

*Catholici capitis est Corona, non ta-
men ei insertis lapidibus preciosis,
addimus Crucem.*

**Crux erit infensi mordax censura
Theonis,
Fortiter assumptus, Crux fuit
ipse labor.**

*Sed si requiris omnino etiam hic
Crucem, sit crux ex Magnate.*

Aliàs

**Ratio agendi cum Ma-
gnate arrogante.**

PEnit: Thesauro Regni injurius
fui

fui, sed calculatione facta evadam.
C. restitutione facta evaditur inferno,
non fucis, & mendacijs. P. utiq; com-
munitas non est rationabiliter invi-
ta, ut pro cura thesauri aliquid ac-
cipiatur. C. sed non cum iniuria ei?
Respublica pro cura hac constituit
certum salarium, sine nota furti, nefas
137 plus accipere. P. sed est parvum
salarium. C. non erat acceptandum
officium, si videbatur parvum salari-
um. P. mea obsequia salario majo-
ra. C. famulus nequit sine peccato
compensare sibi obsequia, quæ judicat
salario maiora. P. Sacerdotum ista
sunt commenta, verior est praxis
communis. C. penes Ecclesiam est
veritas, praxis talis est contra legem
etiam naturæ: iniquè accepta restitu-
enda. P. Verbum, quod semel assum-
psit, nunquam dimisit. C. nihil huc
facit Div: Verbum, sed facit multum
lupus, qui raptam ovem devorat, nec
restituit. Non lupus sequendus, sed
Chri-

Christus, qui ea, quæ non rapuit,
 exolvebat. P. me lupum vocas? C.
 iniustitia vocat. Cui lupi nomen exo-
 sum, reddat unicuiq; jus suum. P.
 utiq; sine restitutione salvari possum?
 C. qui est restituendo, nec restituit,
 salvari nequit. P. ego cavebo testa-
 mento, ut successores restituant. C.
 delegationem res ista, non recipit.
 Verum propositum restituendi non
 differt reddere unicuiq; jus suum. P.
 mi Pater turbas me tua importuni-
 tate, ne dicam, morositate. In trecen-
 tis millibus defraudavi bonum com-
 mune, & tantam summam deberem
 restituere, aliud esset de aliquot mil-
 libus. C. quò maior summa, maior
 obligatio restituendi. P. quando re-
 stituet lupus ovem assumptam, tunc
 & ego restituam. C. lupum impo-
 tentia excusat. P. sed & ego non sum
 restituendo, nam ablatam summam
 expendi in bona immobilia & mobilia.
 C. hoc ipso potentia est restituendi :
 sed

sed mihi non est potentia iniquum
 rei alienæ detentorem absolvendi;
 nisi firmo se obstringat restitutionis
 proposito. P. summâ ablatâ funda-
 bo aliquot Collegia Societatis C. fun-
 dationes ex bonis proprijs, non alienis
 DEUS acceptat. P. sumus in mora,
 da Pater absolutionem. C. huic præ-
 mittendus dolor cum firmo propo-
 sito non peccandi, & restituendi ablata.
 P. quid faciendum jam doleo, & re-
 stitutionem propono. C. quot actibus
 hæc summa ablata? P. parum refert.
 C. imò multum ad integritatem ma-
 terialem Sacramenti. P. tribus acti-
 bus. plura non memini. C. præterea
 nonne aliquod debitum gravat. P.
 quid ad te mi Pater, si quid debeo,
 tu non solves pro me. C. modestè
 respondeat Judici reus. P. confitebar
 ego alijs, & nunquam sic exagitabar
 C. confessarij est etiam quærere
 de debitis, an illa tempore præfixo
 persoluta. an etiam cum gravi damno

rationabiliter inviti creditoris retenta.
 P. dico itaq; me creditoribus 4. tem-
 pore quidem elapso, gravia non red-
 didisse debita, sed cur me alij Confes-
 sarij multorum criminum mortalium
 reum sic non turbabant? C. fors ru-
 des vel furdi erant. P. tales ego spō-
 te quæsi vi. Nunc paniret in sciolum
 incidisse. C. qui sponte quarit con-
 fessarium indoctum, furdum, cæcum,
 nec numerum, nec speciem peccati
 interrogantem, hic panitens, est im-
 panitens: confessio eius invalida, &
 repetenda. P. ego non pro generali
 confessione veni. Absolve me. C. ad
 generalem instituendam est obligatio,
 cum præteritæ confessiones non fue-
 runt integræ materialiter, idq; mala
 fide. Si animus comparabitur pro
 confessione generali intra duas ho-
 ras, confitenti, hoc loco aures da-
 bo. At curandum, ut . . .

Sit

Sit simplex, humilis conf-
fessio, pura, fidelis.

Pœnit. Quæram alium mitiorem
Confessarium. C. per me licet,
at doctus & prudens quærendus. Non
enim imperito medico graves morbos
permittimus curandos, sed peritis præ-
sentibus medicis.

Imposita Coronæ Theologicæ cruce
ex Magnete syavi, cordis ferrum ad
† trahente in ratione agendi cum
Magnate, restant indigitanda crucis
† brachia. S. Bonaventura in Luc.
c. 23 ait. Crux quâ mundus latro
† crucifigitur, est paupertas Spiritûs,
cuius 4. sunt brachia: contemptus glo-
† riz, pecuniæ, Patriæ & Parentelæ. Et
† crucis in Corona Theologica erectæ
† totidem sunt brachia.

*Primum brachium dextrum cum
† lemmate: Dexterâ tuâ Domine
† percussit inimicum.*

Ali.

Aliàs

Ratio agendi cum Principe belli justì.

PÆnit: Victoriã ex hoste Patriã
 relatam, meã insolenter dexteritati
 adscripsi, sed dextera Domini fecit
 virtutem. Nam in alio conflictu,
 milite melius animato & armato, ho-
 stium minoribus copijs victricem
 porrexì herbam. Mea superbia me
 humiliavit, & elatum cor, militem op-
 pressit. Si mihi prorsus diffusus in
 DEI adjutorio totam spem posuissem,
 vincere potuissem. Accuso me etiam
 de hoc, quòd ante hos conflictus con-
 scientiam non expiaverim; interea am-
 bigo, an tenebar? C. Præceptum Di-
 vinum confitendi omnia mortalia obli-
 gat per se in articulo mortis, sive hoc
 sit ex morbo, sive ex periculo mortis
 in prælio, navigatione, partu pericu-
 lo

Ioso &c. P. respectu consanguinitatis
 fovi tres tales qui plures personas in
 exercitu representabant, ut plura stipen-
 dendia reciperent. C. est obligatio
 ad restitutionem talis furti, & com-
 pensationem damnorum inde fluentium.
 P. ter offerente se occasione
 cum tenerer vi officij, non corripui
 eos, qui pravum & corruptum vicium
 comportabant, cuius causam milites
 prope roo mortui cum damno reipublice
 quod curabo compensari. Extorxi
 pecuniam a populo ter, ut eam acceptam
 exercitum alio transferrem, sed &
 hoc gravamen beneficio restitutionis
 alleviabo. Pro damno levi in horto
 facto contra severam prohibitionem
 occidi unum militem Sacramentis non
 expiatum, disciplinam militarem mea
 conniventiam collapsam volens erigere.
 Summam trium millium in militem
 partiendam in meos usus converti, sed
 restituiam. &c. &c.

*Secundum brachium sinistrum cum
Epigraphæ: In sinistra illius gloria
& divitiæ.*

Aliàs

Ratio agendi cum divite
avaro.

Pænit: In necessitate positus ne-
gavi eleemosynam. C. in qua-
li necessitate, an in extrema, vel gra-
vi? P. non capio verbum istud. C.
necessitas extrema est, ex qua paupe-
ri imminet periculum mortis, quod
probabiliter incurretur, si proximi
Indigentia non succurratur; item est
illa, ex qua est periculum proximum
incidendi in tale malum, quod morti
æquiparetur, ut est perpetuus carcer,
amissio oculorum, mutilatio manuum. 139
proximum peccati gravis periculum,
ut si quis ob inopiam vellet se interfi-
cere. Necessitas gravis est, cum quis
ob egestatem est in periculo, ne inci-

dat in miseriam magnam, quæ vitam
 valde molestam faciat, ut si quis e
 statu commodo dejectus, cogeretur
 victitare solo pane, & oleribus, vel
 ita qui esset nudus, ut ei præ frigore
 immineret periculum gravis morbi
 vel qui longo tempore in carcere per
 molesto tenetur, vel dura premitur
 servitute. P. in his necessitatibus ne
 gavi eleemosynam. C. quoties hæc
 negata in extrema necessitate, etiam ex
 bonis aliquo modo ad statum necessarijs.
 P. 7. C. quoties in gravi? P. forte
 non tenemur sub mortali graviter in
 digentibus dare stipem. C. tenemur
 saltem ex illis, quæ sunt statui super
 flua, nec necessaria ad statum præsen
 tem satis commodè ducendum, præ
 fertim si putemus alios non succursu
 ros. P. negavi quinque. C. Chri
 stus in paupere eget: si pauperi non
 succurrimus, Christo non succurrimus
 à quo habemus, quidquid habemus.
 P. timendo malum temporale non im
 pedivi

pedivi peccatum mortale proximi,
 cum facile ter possem. Nimis solici-
 tus fui, de divitijs acquirendis, & con-
 fervandis cum inani timore, ne per-
 dantur, vel non acquirantur. C. non-
 ne hæc sollicitudo induxit superfluum
 timorem, & ex hoc diffidentiam ad
 DEUM? P. induxit ter. Timore eti-
 tiam Pannico amittendi temporale,
 pridie Festi decrevi non audire Mis-
 sam die Festo, quam tamen audi-
 vi. C. an cum morali interruptione repe-
 titum est hoc propositum, & quoties?
 P. ter. Lubricantes famulos pæna
 gravi non multavi. C. defectui levi
 pæna debetur levis. P. grave fuit de-
 lictum in materia lubrica & venerea.
 C. an ex hac conniventia pestis hæc
 propagata, & in quot famulis? P. pro-
 pagata in tribus. C. non connivemus
 si damna temporalia in nostris bonis
 fiant, & connivemus, si gloriæ DEI
 sit jactura omni alia gravior. P. fu-
 rem cum erepto mihi violenter au-
 reo

140 reo fugientem iussi interfici, sed for-
 licite, quia in defensionem honoris &
 aurei. C. defensio honoris respicit
 hic & nunc lædendum honorem, &
 non jam læsum: si occasio hæc fuisset
 in defensionem honoris ignominiosè
 lædendi, foret excusatio, sed quia fuit
 in solam recuperationem aurei, cul-
 pabilis mortaliter est. Pro recupera-
 tione enim unius aurei, nefas occide-
 re furem nisi illi, qui ferè unum so-
 lum haberet aureum pro sustenta-
 tione sui, & suorum, nec eum posset
 aliter recuperare. P. cur etiam non
 licuit mihi? C. furtum aurei respec-
 tu divitis est quid leve in ordine ad
 occisionem, licet sit materia gravis in
 ordine ad peccatum. Licet tamen
 furem cum re magni momenti va-
 lente vg: 40 imperiales, fugientem
 occidere, si aliter nequeat res recupe-
 rari. Aliàs si liceret absq; vitæ peri-
 culo sic rapere aliena, multum cresce-
 ret hominum malitia, & audacia. Ta-
 lis

lis enim fugiens re ipsa censetur ag-
 gredi bonum, quod rapit: non item
 censetur aggredi honorem, dum im-
 pactâ vg: alapâ fugit. Vide Illung
 t. 3. n. 94. P. faminam coegi ad mo-
 nasterium. C. Concilium Trident:
 Sess. 25. de Reg: c. 18. excommunicat
 cogentes ad Monasterium aliquam
 mulierem effectu secuto. P. utiq; nō
 incurrerem excommunicationem, si
 aliquem è masculis cogere. C. Tri-
 dent: solum loquitur de famina. P.
 sed levi tantum metu coegi. C. si
 levi solum metu, non incurristi hanc
 censuram, sed cur hæc coactio facta?
 P. ut renunciaret bonis Paternis. C.
 hoc est invito eripere jus notabile, &
 talis renunciatio supponit gravē metū,
 nec est valida, & à jure reprobata. Vi-
 de Sanchez conf: l. 4. c. 1. d. 34. P. sed in-
 gressa Monasteriū juravit se nō revo-
 caturā, nec usurā beneficio rescindēdi.
 C. scita tenetur stare renuntiatione, nisi
 dispensationē in juramēto obtinuerit. V.
 Lugo de just: l. 22. P. absq; causa col-
 latio.

lationem sumpsi mane die esuriali, &
 vespere cænavi. Quoties die jeiunij
 141 bibi, toties 5. amigdala comedi. C.
 quaratione? P. ne potus noceat, sed
 aliquibus diebus comedi sapius in
 fraudem jeiunij ad tollendum ejus in-
 commodum. C. an in fraudem ta-
 lem comedendo perventum fuit ad
 eam quantitatem, quæ sufficit ad sati-
 andum appetitum P. fuit perveni-
 tum una die. V. Dian p. 1. ref: 24.
 Comedi carnes in cæna die Sabbati, du-
 bitans, an sit hora 12 noctis, sed fors
 per id non peccavi mort: C. in die
 Sabbati præceptum est in possessione,
 ne comedas nisi horâ 12. P. tunc eti-
 am peccavi mort: feriâ 5tâ comedendo
 carnes in dubio, an sit hora noctis
 12. C. in tali dubio libertas est adhuc
 in possessione edendi, nisi sit 12. P.
 curavi non dari operarijs esuriales ci-
 bos, cum gravi eorum murmure, &
 maledictionibus, nisi in ea quantitate,
 quæ sufficit laborantibus leviter. C.
 far.

li, & satoribus, pictoribus & alijs, quo-
 rum labor levis est, hæc quantitas de-
 betur: sed agricolæ, & graviter ope-
 rantes, excusantur à quantitate. Non
 alligabis os bovi trituranti. P. pro
 salvanda vita ex consilio medicorum,
 directè procuravi bis pollutionem. C.
 impium consilium juxta omnes. P.
 semen hoc erat aggressor vitæ meæ.
 C. erat aliâ viâ occurrendum tali ag-
 gressori. P. hæc non supererat, uxore
 valde distante, & morte vicinâ. C. non
 tamen erat procuranda pollutio, cùm
 in ea sit periculum consentiendi in
 delectationem. P. utiq; ad conserva-
 tionem vitæ matris aliàs morituræ,
 licita est expulsio directâ fætûs inani-
 mati, adeoq; idem dicendum de pol-
 lutione, in meo casu. C. nec tunc li-
 cita est directâ expulsio fætûs, quia
 semper est periculum homicidij, cùm
 incertum sit, quando nam fætûs ani-
 metur: sunt gravissimi Authores di-
 centes fatum quandoq; primâ vel 2dâ.
 vel

vel 3ta die animari post conceptionē.
 V. Croix. P. utiq; aggressorem vitæ,
 licet occidere privata authoritate, se-
 men autem in meo, & fætus in allato
 casu est aggressor vitæ. C. etiam ag-
 gressorem non licet directè occidere,
 nam id esset agere ultra moderamen
 inculpatæ tutelæ. Nam sine hac dire-
 cta intentione potest se quispiam suffi-
 cienter tueri, intendendo tantum de-
 fensionem sui. Vide S Thom. 22.
 q. 64. ar. 7. Et si etiam opposita sen-
 tentia Lessij l. 2. c. 9. &c. sit satis pro-
 babilis. P. in serui adscriptitij glebæ,
 aliquoties sine iusta causa profugi
 fronte, iussi artificialis aquæ morsu ex-
 primi aliquot initiales literas, signan-
 tes nomen meum, & eius conditio-
 nem, sed id feci sine damno sanitatis,
 & in vim alterius gravioris pænæ, du-
 bito an licitè? C. pænâ hanc exo-
 ticam, nec lege vel consuetudine sta-
 tutam, Viri docti censent rectæ ratio-
 ni dissonam, & per eam hic servus in
 locis

locis, in quibus posthac versabitur, reddetur infamis, nec poterit propter talem infamiae obicem, sibi fugam consulere etiam in casibus, in quibus fas est seruo, à Domino fugere, ut si sit periculum proximum mortis corporalis, vel Spiritualis, nisi fugiat. P. credulam aurem dedi detrahenti duobus, in re gravi cum damno magno famæ. C. præpediendâ erat detrahitio tristi vultu, vel abscessu, aut exemplo de S. Vitale publicè infami ob falso sibi affictos cum scortis concubitus, vel illo dicto. Non omnia veritati consonant, quæ per hominum ora sonant. P. requisitus ad solvendum pium Patris mei legatum, ineptè reposui, vel meus inferni, vel purgatorij ignibus examinatur Pater. si primùm, non indiget ullis suffragijs: si secundum, det pœnas delictorum: patiat interea, certus æternæ vitæ. Pro mensura peccati sit plagarum modus. C. hominem exiit talis filius, qui Patrem
 in

in extrema necessitate non iuvat. fe-
rus, quam hominibus similior. Redde
quod debes. P. at fortè nihil debeo,
quia Patris testamentum caulâ pieta-
tis factum, caret solennitate requisita
à jure. C. probabiliùs est ultimas
voluntates obligare saltim in consci-
entia, quamvis fiant sine solennita-
tibus à jure requisitis. P. mihi lice-
bit sententiam solùm probabilem se-
qui. C. & licebitne Patri è flammis
143 purgantibus manus tendenti non suc-
currere? P. quis scit an est in pur-
gatorio? si non est, damnum patiar,
pium legatum reddendo. C. hæc red-
ditio si non animæ Patris, certè danti,
vel animabus consanguineorù mul-
tùm proderit. Ergo nec in Patrem,
nec in te vis esse pius? An ignoras?
quòd Psaltes ait: Beatus qui intelligit
super egenum & pauperem, in die
mala liberabit eum Dominus. Im-
pietas in animam Patris non meretur
in die mala liberari. P. mi Pater ne
me

me impietatis argue. Utiq; quovis
 Festo Pater & Ave pro anima Patris,
 & pretium rei legata dabo Ecclesie.
 C. Plebeius quidam legavit pretium
 pro bove vendendo accipiendum,
 dandum loco pio. Uxor satisfactura
 ultimæ voluntati mariti, bovem si-
 mul cum capone venalem exposuit.
 Pretium bovis gr: 15, caponis fl: 30
 assignavit, nec posse se unum sine altero
 vendere. Empta merx designato
 pretio. Dati Ecclesie g: 15 pro bove
 accepti: nonne animus est dandicum
 simili fraude pretium rei legata? P.
 quidni? debitis enim alijs realibus gra-
 vor. C. cure eorum non fuit restitu-
 tio? P. nemo tenetur ad actum he-
 roicum. C. vel tanta est difficultas
 restitutionis? fors non est, unde hæc
 fiat. P. gloriæ & divitiæ in domo
 mea, sed non habeo donum dandi;
 dando aliquid marore contabesco. C.
 vince te, vince, nam si te viceris,
 longè majorem coronam habebis,
 quam

quàm alius facilioris naturæ. Nec dic-
 nemo tenetur ad actum heroicum.
 Nam id est verum de actu, qui est
 solum de consilio, non de præcepto.
 P. quid tamen prius debeo solvere?
 C. si non esses solvendo omnibus,
 deberes primò debita realia exsolve-
 re, postea ultimæ voluntati Patris sa-
 tisfacere. At quia es tanti, succurre
 quancocyùs animæ Patris, sicut tibi
 quondam succurri velles, nec alia sol-
 vere differ. Non sis vir divitiarum.
 Non tibi ut mancipio dominantur
 opes, potiùs tu earum esto Dominus.
 Quæ DEUS subjecit pedibus homi-
 nis, hæc non incapite, vel corde fe-
 renda. &c. &c.

*Tertium brachium superius cum in-
 scriptione:
 Durissimum Judicium his, qui præ-
 sunt fiet.*

Aliàs

Ratio agendi cum Præ-
lato claustrali.

Pænit: Per dissimulationes fui cau-¹⁴⁴
sa, quòd subditi passim peccent
venialiter, sed hoc non habeo pro
mort: C. notabile malum est, si in
communitate Religiosa invalescat con-
suetudo peccandi venialiter, & reus
peccati gravis est Superior, si per
eius conniventiam, ut plurimum, &
passim non servetur aliqua Regula vg:
silentij, vel ingressus in aliena cubicu-
la sine venia, licet violatio talis Regu-
læ, nec veniale est. Observatio enim
talis Regulæ multum confert ad deco-
rem, ædificationem, & utilitatem ta-
lis communitatis, & sæpe arcet in sub-
ditis gravia mala, talia itaq; dissimu-
lans Superior, infideliter fungitur suo
officio, & valde nocet communitati,
gra-

graviusq; delinquit, quàm si admi-
 nistrando temporalia, gravem com-
 mitteret negligentiam. Vide Lugo de
 just: d. 9. P. subditos oneravi labo-
 ribus, ipse nihil digito tangens. Cau-
 savi murmur in subditis negando, &
 non providendo necessaria. Dubius
 hæreo, an hanc prælaturam retinere
 possim, defectum natalium habendo.
 C. solent omnes Religiones gaudere
 hoc privilegio, non solum, ut eorum
 Religiosi, & si defectum natalium ha-
 beant, in prælatos eligi possint, sed eti-
 am ut in omnibus eorum irregulari-
 tatibus possint dispensare etiam in ho-
 micidio voluntario occulto, ut habet
 Castropalao n. 2. P. malè consului
 communitatis paupertati vendendo
 fructus agrorum sine necessitate præ-
 tio quidem currente, sed cum damno
 domus, nam hoc verè triplo maius
 pretium clauistro pro hac merce obve-
 niret &c.

*Quartum brachium inferius cum
lemmate,*

*Potestatibus subditos esse, dicto obe-
dire: ad Tit: 3.*

Aliàs

Ratio agendi cum subdi-
to Religioso Regulari.

Pænit: Regulas mei Ordinis sub
nulla culpa obligantes non servavi
C. singulæ Regulæ Religionis vix pos-¹⁴⁵
sunt violari absq; peccato: ut habet
Dicast. de pænit: d. 9. & Less: in au-
ctul: docens singulas Regulas cuius-
cunq; Ordinis vix violari posse sine
peccato, quia in eo est saltem deordi-
natio, quod membrum plerumq; non
conformat se toti, & qui ita transgre-
ditur, ordinariè nimium servit suæ
sensualitati, vel valde iudicij proprij
est tenax, vel impatiens, aut acedio-
sus. P. ego & propositum habui ta-
les

les regulas non servandi. C. certum videtur esse te per tale propositum peccasse venialiter, quia cum secundum tuum statum tenearis tendere ad perfectionem consistentem in observacione Regularum, si has non servas, negligis media ad perfectionem, imò Elizalde docet, tale propositum esse pecc: mort: P. absq; venia egressus sum de die ex claustro. C. si animo pernoctandi extra, peccasti mort: Si id fecisti ex causa justa, cum praesumpta saltem facultate, quando conveniri non poterat Superior, nec fuit veniale pecc: P. fuit hic egressus sine justa causa, sine animo pernoctandi. V. Croix n. 93. Rem unam ex tacita, quam defacto censebam existere, alteram ex praesumpta seu interpretativa, quae defacto non existit, sed existeret, si Superior peteretur, tertiam ex nulla licentia consumptam non detexi Superiori, sed dubito an tenebar detegere? C. non tene-

tenebaris, utpote non uirum amplius
 illa re, circa quam etiam Superior non
 poterat amplius disponere. V. Lugo
 Unam etiam rem donavi, alteram
 vendidi sine facultate, an teneor ma-
 nifestare? C. teneris, quia ad rem
 hanc repetendam adhuc habet jus mo-
 nasterium. V. Croix. At hæ res an
 erant materia peccati gravis? P. una
 erat pretiosa, altera vilis. Delibera-
 vi, an velim in mortale consentire. C.
 hoc est hæres, an DEUM velis præ-
 ferre, an peccatum? Sic te exposuisti
 periculo proximi consensûs, sed in
 quale peccatum? P. in molliem:
 Dubito tamen an per hæc peccata de-
 liqui contra vota Religiosa, quia ego
 servus originarius cuiusdam Domi-
 ni feci vota Religiosa. C. putat Sua-
 rez servos invito Domino valide vo-
 vere, nec jus positivum induxit inva-
 liditatem, sed Sanchez, dicit eos inva-
 lidè profiteri l. 5. c. 4. Si autem sci-
 vit Dominus suum subditum Religio-
 nem

nem ingressum, nec repetit intra annum, juxta Suarez censetur juri suo cessisse, nec posse postea repetere. P. scivit Dominus meum ingressum. In via longa existens, temere dimisi habitum. C. si ad horam tantum peccasti venialiter. P. ad longius tempus. C. cur dimisisti? P. ut sic celarem statum & liberius vagarer. C. excommunicationem incurristi. P. alia autem hebdomada posui, ex principali fine rem gravem furandi, an & per hoc incurri excommunicationem? C. excommunicatio incurritur tunc cum prima intentio est, occultare statum, etiam per superinductas vestes saeculares habitui Regulari, ut docet Sanchez & CC. contra Suarez &c. cum aliàs facile posset eludi legis finis, qui est ne quis vagetur. P. cum essem periculosè infirmus extremam unctionem suscipere nolui, ratus, me statim moriturum. C. imò extremam unctionem suscepta, multi aliàs morituri, supervi-

pervixerunt, & sine hac multi fati
 cefferunt, qui supervixissent. Refer-
 tur in Gemma Prædicantium tr: 2:
 Anonymus magnæ Vir existimationis
 extremè æger, interrogatus velletne
 Sacro Oleo ungi? Nolite, inquit, no-
 lite talia loqui: nam omnes qui inun-
 guntur, statim moriuntur: hæc ubi
 dixit, vixit, stultissimæ vaticinationis
 fidem, mendax alioquin vates, in se
 expertus. Cùm verò ferali linteo
 indueretur, de repente sibi redditus,
 elata voce, reclusisq: oculis, quia in-
 quit, ab extremæ unctionis Sacramen-
 to ita abhorruì, annos centum purga-
 torijs in ignibus distinebor, reddendo
 haud dubiè sanitati, nisi salutarem
 Olei Sacri medicinam respuissem. Sa-
 cra enim unctio non est, ut ego malè
 opinabar, mortis acceleratio, sed dila-
 tio. Sic locutus iterum vivere desijt.
 Tu quòd mortem evalesis, debes in
 acceptis DEO. P. mihi à Superiore
 licentiâ injustè negatâ usus sum re, du-
 bitans

bitans an liceret. C. non licebat. Sic
 si iniuste negetur dispensatio, nō ideo
 deobligamur. P. usus sum etiā licen-
 tiā quam Superior antecedens dedit,
 jam ipse officio perfunctus. C. si hæc
 licentia non fuit revocata à Successore,
 licebat eā uti. P. fuit revocata.
 A quopiam habente licentiam dandi,
 accepi 100 imagines, non habitā veniā
 acceptandi. C. si dans erat eiusdem
 Superioris subditus, non erat necessaria
 licentia acceptandi; dare quippe & ac-
 cipere, sunt correlativa. P. dans erat
 subditus diversi Superioris. C. ac-
 cipe licentiam pro re accepta à tuo Su-
 periore. P. A Prælato inferiore ob-
 tinui pro quadam re licentiam, quam
 mihi negavit Prælati Superior, imō
 eam dare prohibuit inferiori. Dubi-
 to an hæc factus valet? C. multa fie-
 ri prohibentur, quæ tamen facta tenent,
 supposito quod prohibeantur non ir-
 ritando actum. V Croix. P. aliquo-
 ties nolui Superiori præcipienti obe-
 dire

Sic dire in re levi, asserendo me nolle
ideo parere. C. si expressisses hinc, te esse paratum obedire in materia gravi, sed
cen. nunc te non obedire, quia res nunc
edit, hæc præcepta levis est, excusareris à mor-
hæc tali in obedientiæ formalis delicto. P.
ore, at id non expressi, paratus tunc non
ata. obedire etiam in gravi re. C. quoties
ndi, si deliquisti. P. ter. V. Tamburi-
eniâ num. Hæc sunt mea Religiosi, sed
dem irregiliosi crimina, impia verò mea
saria nequam Sacerdotis sunt hæc delicta.
ac- Baptisavi aliquos solenniter non bene-
erat dictâ aquâ. C. quot sic Baptisâti.
ac- P. tres. C. an ex commissione Pa-
Su. rochi. P. ita est. Monstrum pro-
ob- creatum ex homine masculino & bestia
uan baptisavi. C. si sub conditione, bene
imó fecisti, quia fortè fuit homo. P. Ba-
ubi- ptisavi absolutè. Infantè expositum
fie- cum chartula testante de Baptismo
nent, rebaptisavi. C. poteris sub condi-
n ir- tione rebaptisare, quia Baptismus ob-
quo- stetricum merito censetur dubius,
obe- nisi
dire

nisi sint probè & ritè instructa. Ad
 hæc infans posset à Judæo vel alio exe-
 crante Baptismum esse expositus. V.
 Gobat t. 2. n. 397. P. puerum pro-
 ximum morti, veritus Parentes judæ-
 os, nolui Bepifare. C. & vita expo-
 nenda est pro proximo in extrema ne-
 cessitate Spirituali constituto. P. ante
 sumptionem calicis, certò deprehen-
 di me consecrâsse aquam pro vino,
 & sumpsi. C. effundenda erat aqua
 cum particula consecrata in aliud vas,
 & consecrandum vinum post tacitam
 eius oblationem, quo sumpto, sumen-
 da erat aqua cum particula. P. ego
 nec vinum turbatus consecravi: sine
 speciali approbatione confessiones mo-
 nialium bis excepi. Usus sum no-
 titiâ confessionis. C. an cum grava-
 mine pænitentis? P. ita est, sed mul-
 tò maius gravamen eiusdem pæniten-
 tis sequeretur ex non usu scientiæ in
 confessione habitæ. C. per hoc non
 excusaris à pecc: gravi, quoties fuit
 talis

talis usus. P. bis. Sponso confesso
 mihi multas fornicationes à se cum
 sponſa commiſſas poſt Paſcha, ſpon-
 ſam eandem dicentem ſe in Paſchate
 ultimo conſeſſam, negantem omnes
 fornicationes, quas ſciebat eſſe noxas,
 mortales, abſolvi. C. abſolvere non
 debuisti. (Ita Lacr: mox citandus,)
 ſed tacendo prorsus ſponſi crimina,
 debebas diſſimulanter ſuper eam di-
 cere: *Miſereatur &c.* P. tunc ute-
 rer notiã conſeſſionis. C. licet uti
 notiã conſeſſionis, quando uſus nul-
 lum infert gravamen, vel incommo-
 dum penitenti, nec conſeſſio reddi-
 tur odioſa. Item ſi ex non uſu ſcien-
 tiã conſeſſionis deberet conſeſſarius fa-
 cere aliquid intrinſecè malum, uſus
 illius ſcientiã eſt licitus, & neceſſarius.
 DEUS enim obligando ad ſigillum
 non poteſt velle id, quod eſt intrin-
 ſecè malum. Exemplum ponit La-
 Croix l. 6. p. 2. n. 1969. P. non præ-
 miſſo ſaltem actu contritionis conſeius.

pecc: mort: Sacramenta ministravi. C.
 quæ Sacramenta? P. pænitentia & ma-
 trimonij. C. de matrimonio minus
 est, huius enim soli coniuges sunt
 ministri. Dic quoties confessiones
 reus pecc: mort: excepisti, & quot
 hominum? P. excepi ter, sed quot
 hominum? curiosa est quæstio. C.
 non curiosa. Nam licet Gobat, Stoz,
 &c. dicunt sufficere si dicatur: plures
 absoli in mortali; sed verius Bonac:
 Croix &c. docent, debere dici clarè
 numerum confessionum, seu absolutio-
 num, quia quævis absolutio est in se
 completa nec una spectat ad alteram,
 & per singulas fit gravis Sacramen-
 tis injuria. P. transiens, Luteranum ex
 duello letaliter saucium, non iuvi ad
 fidem, & actus supernaturales, licet
 moneretur ab alijs officij, hinc in hæresi
 animam exhalavit. Extremam uncti-
 onem invito Parocho bis dedi. Mis-
 sam coram excommunicato vitando
 celebravi. C. quoties? P. vicib9 30.
 p. m.

p.m. Alienas Reliquias pro Reliquijs
 Sanctorum proposui bis; falsa miracu-
 la prædicavi ter. 25to ætatis meæ
 Anno, horâ 12 inchoando, presbyte-
 ratum horâ 11. accepi, putans me
 excusari parvitate materiæ. C. non
 hic parum pro nihilo reputatur, quia ¹⁴⁹
 ab hoc, quod est parum pendet, im-
 pletio totius præcepti. P. hæc sunt
 mea regularis verè irregularis omnia
 delicta, quæ me excruciant, ut pene in
 desperationem agant. C. vide, quàm
 verum sit illud D. Chrysostomi de
 Laz: conc:4. effatum. Mulieribus an-
 te partum labor est ingens, post par-
 tum verò relaxatio. sed dum parturi-
 mus corruptos affectus, delectamur ¹⁵⁰
 gaudemusq; , cæterum ubi fuerimus
 enixi malum illum puerum peccatum,
 tum conspecta fæditate partûs, discru-
 ciamur graviûs, quàm mulieres par-
 turientes: hæc aureum os. &c. &c.

In

CLAUSULA CORONÆ.

SAcra litera perhibente viginti qua-
 tuor Seniores mittebant Coronas
 suas ante Thronum. Ego Coronam
 Decenij Theologici, unâ cum Capite
 coronato mitto, seu potius submitto in-
 fallibili Sacræ Romanæ Ecclesiæ ju-
 dicio. Tibi verò Lector prænotata
 ante Rationes agendi cum pæniten-
 tibus impensè commendo, ut mentem
 Authoris, & modum procedendi in
 Sacro Tribunali faciliùs assequaris.
 Porro ut in occurrentibus quotidie
 difficultatibus scias, quo recurrere sit
 necessum, ostendet viam, & manu-
 cet, numerum marginalem indicans,
 sequens.

In-

Index:
Coronæ Theologicæ

A.

Abortum fetus inanimati an licet procurare numero 142.

Absolutio an danda destituto sensibus? 61. 75.

Absolvi non debet, qui ex Confessione complicis, scitur reticere nefas. 1:

Absolutio cum onere sistendi se Superiori. 70. 73.

Adulterium 119. 134. *Affinitas ex matrimonio* 76.

Alimenta proli etiam illegitimæ an debet Parens providere? 134.

Ambitio 127.

Approbatus in una Diœcesi, in alia peregrinus, an possit excipere confessiones n. 58. *Apectus coitus bestialis* 12:

Asylum n. 78. *Attentionis in oratione modi* 86.

Avaritiæ peccata quæ sunt? 139.

Ba-

B.

Baptismus dubius iterandus 58. 147.

Baptismus monstri 147.

Bellum ex ratione probabiliori suscipiendum 88.

Bona caduca spernenda 117.

Beneficium ex quali simonia acceptum debet restitui? 67. 68.

Beneficium datum indigno 136.

In beneficio vexam quando redimere fas? 70.

Bulla cænæ an est in eo rigore in Partibus Septemtrionalibus? 18.

C.

Cantiones obscænæ 12. 125.

Carnium comestio in ieiunio an licita ante septennium? 100.

Casus reservati an & quando à quocunq; approbato possint absolvi 24.

Cœli quæ gaudia 108.

Censura per absolutionem tollenda 106.

Clerici percussio cui est reservata? 22. 23. 24.

Clerici percussor 97.

Cogitatio Spiritualis 42.

Cogitationes turpes vide veneres.

47. Cogere ad monasterium non licet 140.

Collatio in ieiunio 141.

sci. Communio non danda in nigris 86.

Communione quando dare non licet
63.

um Compensatio stipendij 120.

Complacentia vana 117.

Concubina eijcienda ante 48.

ere Confessiones sacrilegæ. 9. 72. 130.

Confessionis Præceptum quando obli-
gat. 138.

ar. Confessarius indoctus 137.

Confessaquus debet remedia contra pec-
cata præscribere 5.

ita Confessionis scientiã an uti licet ali-
quando? 147.

uo. Confessio generalis 137.

24. Confessio dimidiata quando potest esse?
62.

66. Conscientia erronea. 15.

ata? Conscientiæ vermis 150.

Consecratio aquæ pro vino. 147.

Consuetudo an excusat à simonia 68.

Correptio fraterna. 131.

Carni-

Corigendi nocentes. 139.
Credibilitatis fidei motiva. 25.
Crimen quale dirimit matrimonium 76.
Crux in qua latro mundus crucifigitur
quæ? 138.

D.

Debita solvenda 34. 137. *quæ prius?* 143
Debitum Coniugale. 40. 43.
Decima cur solvenda? 36. 60. 91.
Defensio honoris, & rei 140.
Delectatio sensualis, & mere Spiritua-
lis venerea. 133.
Densio. 118. *Detractio* 14. 72. 142.
Dispensare quis possit in impedimentis
matrimonij. 8. *in lege ieiunij* 71. 98
in irregularitate 144.
Dispensatio requirit causam. 89.
Dissimulatio perniciofa 144.
Dolor præmittendus Confessioni 74. 94
Domini quæ peccata? 33.
Duellum ex condicito svadere. 19. ac-
ceptare 47. *& ad illud provocare*
vetitum sub excommunicatione 119.
Dubium iuris Canonici quomodo tol-
litur? 58.

Ebri.

E.

76. *Ebrietas* 27. 28. 48. 96. 122. 123. 124.
Egressus e claustro sine scitu 145.
Elemosynæ dandæ subquo peccato? 139.
Emptio infra dimidium an valet?
item rei aliena? 117. III.
143. *Excommunicatio minor.* 42.
91. *Excessus in cibo & potu si causet pollutionem, quale est peccatum?* 133.
Extrema unctio vitam prorogat 138.
an danda saucijs in duello? 60.
Extrema necessitas facit omnia communia. 130.

F.

98. *Famæ restitutio* 51.
Famulus ultra stipendium an possit aliquid surripere? 137.
Festo die labor damnificat. 16. 31.
94. *Fides quæ bona?* 76.
Fily impietas in animam Patris 133.
Furti gravis quantitas unde sumenda
51. 73.
ac. *Fur ut possit restituere* 120. vide tit. restituio.
119. *Fur fugiens an possit occidi?* 140.

Y

Fur.

Furtum rei parvæ, an & quando est
mortale? 130

Furtum rei propriæ 130

H.

Habitus Religiosi dimisso 146.

Habitatio interdum differenda abso-
lutio. 49.

Habitus malus extirpandus. 123.

Hæresis an in partibus Septentriona-
libus sit casus reservatus? 21. 29.

Homicidium sacerdotis 96.

I.

Jejunium naturale 64. Ecclesiasticum
15. 17. 100. 141. ex diversis motivis
præceptum 135, ab eo qui excusatur?

141.

Incestus 85. Incendiorij 20.

Infirmis providendus Confessarius, 44.

Jocus turpis 18.

Ira 122. Iræ remedium 41.

Inimicis parcendum, 120. Invidia 146

Inobedientia in re levi an pec. m. 147

Interdictum contra populum 65, 107.

Irregularitas ex homicidio 96, dispen-
satio ab ea, 144.

Judex

udex imperitus 127.

Judicii munera an licet acceptare? 105.

Juramentum dare indifferenti an obligat? 47.

Juramentum 31, *sine animo jurandi*, 46, *sine animo implendi*. 47, *juramentum mercatoris* 102.

Jurata sponsalia 104.

L.

Laudare delinquentes quale pec? 104.

LECTIO librorum hereticorum & prohibitorum, 19, 34.

Legere secreta alterius quale peccatum? 136.

Lex naturæ obligat ad impossibilia moraliter 53.

Liberare reum à penâ an licet? 88.

Licentia seu facultas quotuplex? 146
quali uti licet? 196.

Ligamen matrimony, 44.

M.

Maledictio 14, 71. *quando peccatum mortale?* 86.

Malum imprecari quando licet? 132.

Matrimony minister quis? 126.

Y2

Ma.

Matrimonium dirimit metus gravis
cognatio Spiritualis, 42, 95. 109.
affinitas, honestas, crimen, 76. 134.
clandestinum an valet? 59, requirit
assistentiam proprij parochi, 60. 108
invito præsente Parocho contractum
an subsistit? 103.

Martyres strictè an sint, qui in ob-
sequio pestiferorum decedunt? 102.

Merces corruptæ 138.

Missi die Festo omissa, 15, 73, propo-
situm non audiendæ 139, celebrata sine
cingulo &c. 64. in Ecclesia pol-
luta, non observatis ritibus &c, co-
ram excommunicato vitando 188.

Monere Confessarius quando debet? 3.

Monetæ falsæ usus 106.

Morbi, sanitas animæ 71.

Mortem optare nefas propter leve in-
commodum, 39.

Motiva credibilitatis si lei, 25, vitandi
peccati. 4.

Mulier excantans 92.

Mutuator iniquus 32.

N.

Necessitas extrema & gravis quid sint.

139.

Necessitas extrema facit omnia communia 84. 130.

Numerus peccati explicandus & interrogandus 1. 136.

O.

Occidere directe aggressorem vite an licet? 142.

Occidere hominem privato quando licet? 39. 140.

Oculorum defixio in facie 85.

Officium Divinum qualem attentionem requirit? 54.

Officia danda dignis 88.

Offense remissio 110.

Operarius ignavus 31.

Oscula turpia 85.

Ordo requirit certam etatem 139. & *contactum materiae* 65.

P.

Parochi in beneficio residentia 55.

Obligationes 56. 57. *Assistentia matrimonio* 91.

Pater

Pater alere tenetur prolem etiam illegitimam 134.

Patrini in baptismo à quo designandi?

95.

Patroni causarum piacula 82.

Pœnitentiæ Sacramentum à conscio mortalis collatum 148.

Pœnitentia sacrilegæ confessionis an obligat? 15. *quomodo obligat rite confessos?* 114.

Pœnitentia qualis iniungenda? 2. 95. 16

Peccati periculum proximum. 124.

Peccatum minus eligendum præ maiori, 112. *in causa* 123.

Peccati numero additum, circiter, quid sonat? 82.

Peccatum oblitum ante Communionem confitendum. 47.

Periurium 6. 48. 123.

Pestiferis ministrare cuius est? 102.

Pia legata solvenda 143.

Pollutio 30. 85. 87. 131. *eam procurare an licet aliquo casu?* 141.

Pollutioni species adiectæ 11. *eius remedia.* 11. 86.

Præ.

Pregnans ad ieiunium, an tenetur? 99.
*Præcepti negativi & affirmativi differ-
rentia,* 100.

Prælati defectus 134.

*Pretium mercis, an & quando augere
licet?* 120.

*Probabilis sententia quando sequen-
da?* 80.

*Propositum quale debet esse in Confes-
sione?* 94.

Pudor sacrilegus 72. 77.

Puniendi nocentes 129.

R.

Rapina post intestatum Clericum 28.

*Regulæ Regularium an possint violari
sine peccato?* 145.

Religiosi defectus 146.

Renuntiare bonis 140.

*Reservati casus Religionum an reser-
vantur laico Superiori?* 86. & Re-

*servatis an, & quando possit absol-
vere quivis approbatus?* 10. 28. 35. 88.

Restitutio 30. 125. *ex homicidio &c.*
50, *cum æquali damno detentoris.*

52. *difficilis* 137.

Re-

Præ-

Restitutio fructuum horis respondentium, 54.

Restitutionis modi, 34. 73. 83. 85. 120.
occisio, 130.

Restituendum cui? 101.

Restitutio simoniacè acceptorum 89.
bonorum immobilium 121.

Reus capitis quid docendus ante Confessionem? 84.

Rudis Confessio, 31. 90.

Rusticus à Domino profugus tenetur redire, 32.

Rustici cum Nobili sponsa inscia conditionis valet matrimonium. 37.

S.

Sacrilegæ Confessiones repetendæ 9.
72. 130.

Servi profugi pena nova, 142.

Scandalum 13. 87. 125.

Sapientia mundi stulta. 109.

Servorum Religiosa vota an valent?
146.

Sigillum confessionis 135. 147.

Simonie pena & absolutio 67. 69.
divisio, 66. 69.

Simu

- den
120. *Simulatio administrationis Sacramen-
torum* 126.
- Sponso in fieri, ea licent in materia ca-
stitatis, que non sponso,* 37.
89. *Sponsalia iurata* 104. *per quid disol-
vuntur?* 91. 103. 104.
- on. *Sponsalibus mutuo consensu dissolutis,
non cessat impedimentum publicæ
honestatis?* 103.
- etur *Stipendium operarius an possit sibi oc-
cultè compensare?* 38.
- con. *Stipendium pro Missa* 63.
- Stuprum ad quid obligat?* 33.
- Superbia* 117.
9. *Superstitio* 91. 146.
- Superior defectus subditorum dissimu-
lans.* 144.
- Suspensionis censura violata an infert
irregularitatem?* 106.
- ent? T.
- Tabaco an fas est ante communionem
uti?* 133.
69. *Tactus impudicus* 38.
- Testamentum non solenne an valet?* 143.
- mu. *Testamento satisfaciendum.* 143.

Z

Testa.

Tentationes contra fidem quomodo
vincenda? 72. contra castitatem
quomodo? 86.

Tepiditas in seruitio DEI. 128.

Tortura 79.

Turpium locutio 125.

V.

Venditio ad creditum supra pretium
summum. 103.

Verbum DEI omittens Parochus toto
mense, an peccat mort? 56.

Venditor vitia mercis an debet dice-
re? 103.

Veneficus 124.

Venereae cogitationes & desideria
12. 34. 85.

Vesperarum quod est tempus? 62.

Vexam iniustam in beneficio an redi-
mere licet? 68.

Unitus vel Schismaticus an possit am-
plecti ritum Latinum? 129.

Vocatio ad Religionem abiecta. 129.

Votum non bibendi certum potum, 92
faciendi omnia ex voto. 101.

ota Religiosa quomodo Martyres ef-
ficiunt? 102.

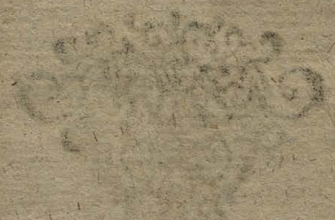
Voti dispensatio ad quem spectat? 92.

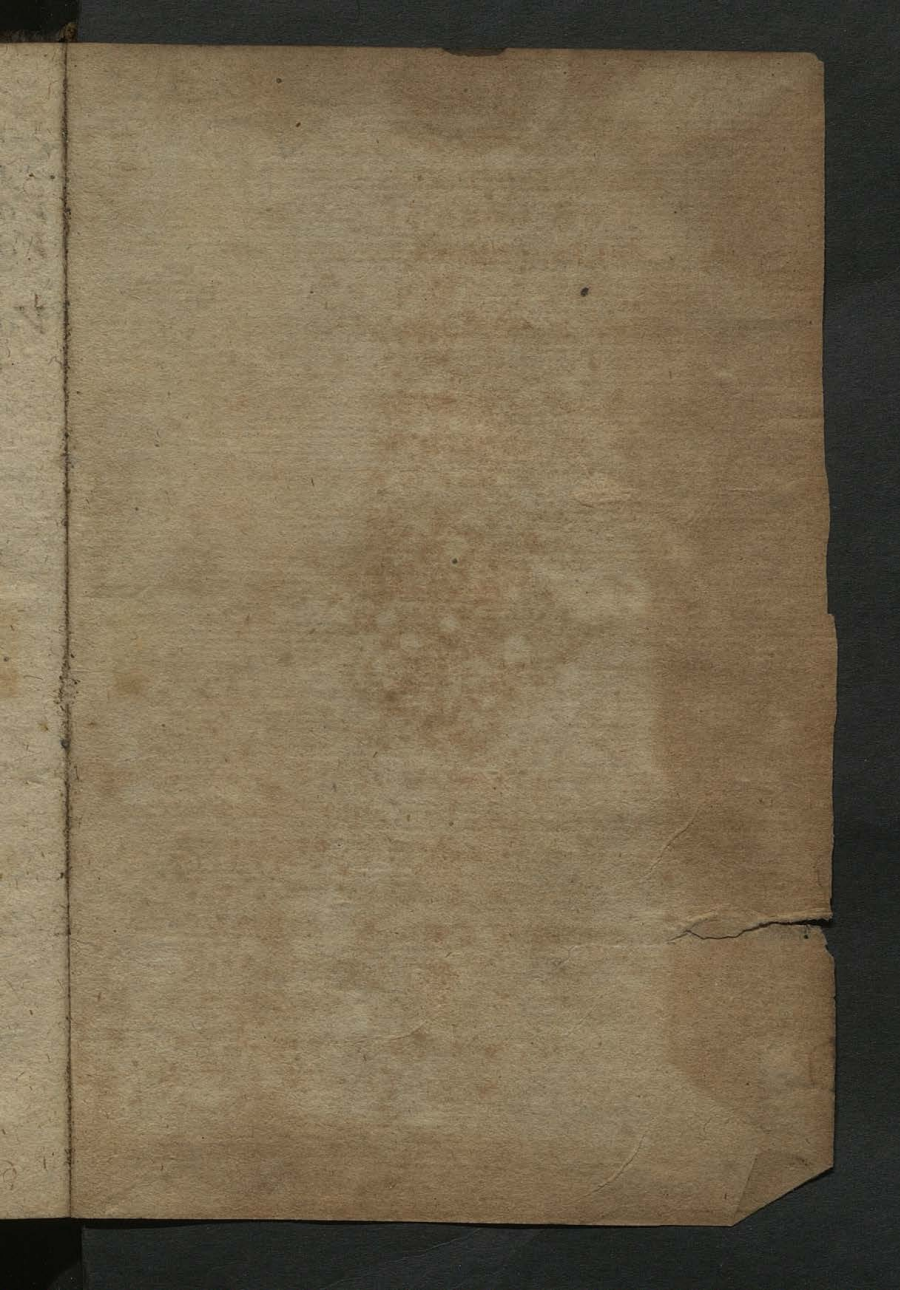
Votum solenne castitatis dirimit ma-
trimonium, 27.

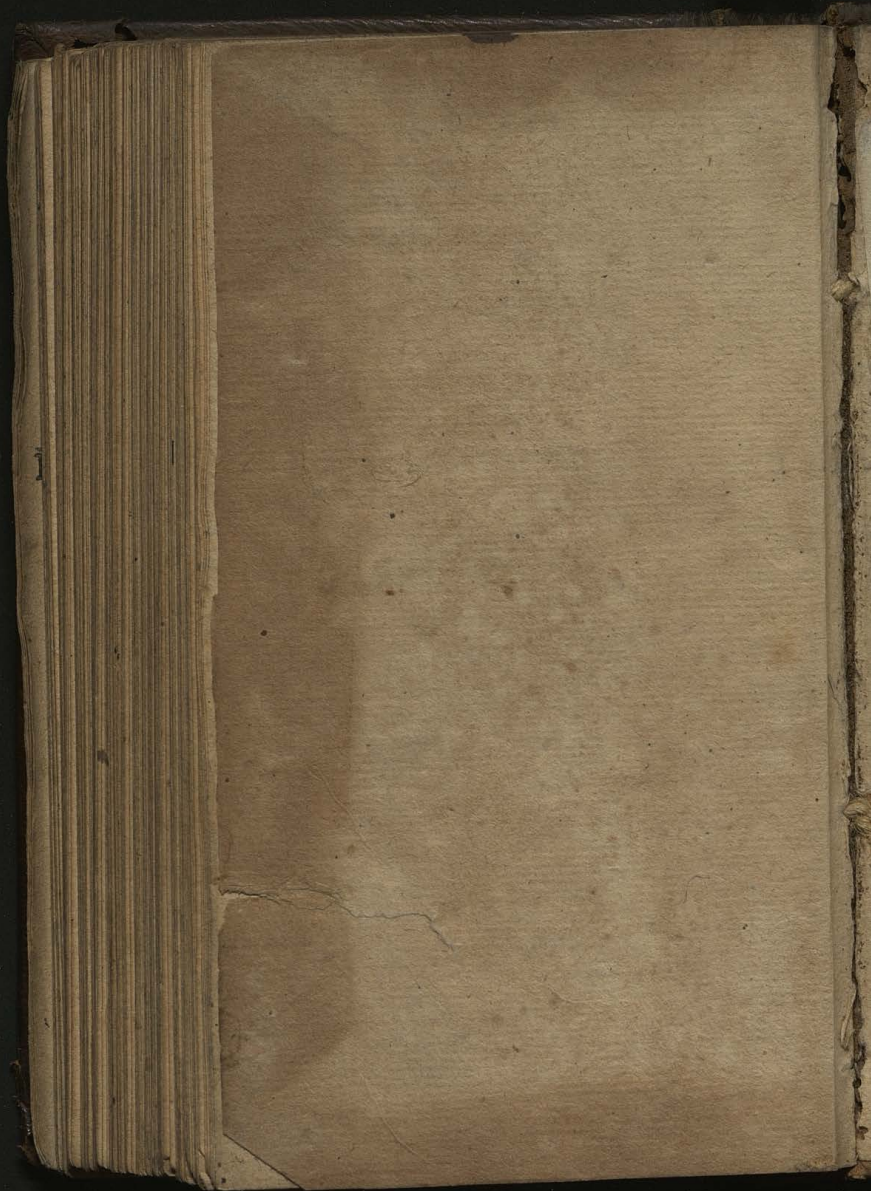
Votum in præiudicium alterius an
obligat? 44.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0025785

